

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	1
A Pedagógiai programmal kapcsolatos intézkedések	5
A pedagógiai program módosításának elfogadása és jóváhagyása	6
I. Helyzetelemzés	8
1. Az óvoda, a gyerekek.....	8
1. 1. Személyi feltételek.....	8
1. 2. Tárgyi feltételek.....	8
2. Az iskola, a tanulók	9
2. 1. Az iskola rövid története.....	9
2. 2. Az iskola tanulói, szociális környezete.....	9
2. 3. Személyi feltételek.....	11
2. 4. Tárgyi, dologi feltételek.....	12
4. Szervezeti felépítés.....	13
5. Pénzügyi, gazdasági feltételek	13
6. Sikeres pályázatok intézményeinkben.....	13
7. Hagyományörző tevékenységeink	14
Az óvodában	14
Az iskolában	14
8. Eredmények	15
II. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	16
1. Alapelvek.....	16
Az óvodában	16
Az iskolában	16
2. Céljaink, amit a neveléssel el akarunk érni	20
Az óvodában	20
Az iskolában	21
3. Az óvodai nevelés feladatai kis és középső csoportban	23
3.1. Az egészséges életmód kialakítása	23
3. 2. Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok	25
3. 3. Értelmi fejlesztés, nevelés	26
3. 4. Játék	26
3. 5. Munka jellegű tevékenység	28
3. 6. Mese- vers.....	29
3. 7. Ének- Zene, énekes játék	30
3. 8. Rajzolás, mintázás, kézimunka.....	30
3. 9. Mozgás.....	31
3. 10. A külső világ tevékeny megismerése	32
4. Az óvodai nevelés feladatai nagycsoportban	32
4. 1. Az egészséges életmód alakítása	32
4. 2. Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok	34
4. 3. Értelmi fejlesztés, nevelés	36
4. 4. Játék	38
4. 5. Munka jellegű tevékenységek.....	39

4. 6. Tanulás.....	41
4. 7. Mese, vers	42
4. 8. Ének-zene, énekes játék.....	44
4. 9. Rajzolás, mintázás, kézimunka.....	46
4. 10. Mozgás.....	49
4. 11. A külső világ tevékeny megismerése	51
5. Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában.....	55
6. A szülő, a gyerek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	57
7. Az iskolai nevelés feladatai	59
8. A pedagógiai célok megvalósításának eszközei	60
III. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	61
Kulcskompetenciák fejlesztése	61
1. Anyanyelvi kommunikáció	61
2. Idegen nyelvi kommunikáció.....	61
3. Matematikai kompetencia	61
4. Természettudományos kompetencia.....	62
5. Digitális kompetencia	62
6. A hatékony, önálló tanulás	62
7. Szociális és állampolgári kompetencia	63
8. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia	63
9. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség	63
Kiemelt fejlesztési feladatok	64
1. Énkép, önismeret	64
2. Hon és népismeret.....	64
3. Európai azonosságtudat-egyetemes kultúra	64
4. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés	65
5. Gazdasági nevelés	65
6. Környezeti nevelés	65
7. Tanulás	66
8. Testi és lelki egészség.....	67
9. Felkészítés a felnőtt lét szerepeire	69
IV. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	70
1. A közösségfejlesztés célja:.....	70
2. Feladatok	70
3. Partnereink a közösségi nevelés terén	71
3. 1. Közvetlen partnerek:.....	71
3. 2. Közvetett partnereink.....	71
4. Szervezeti keretek, tevékenységi formák.....	72
4. 1. Az óvodában	72
4. 2. Az iskolában	73
Tanórák	73
Tanórán kívüli tevékenységek	74
V. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	76

1. Iskolánk feladata	76
2. Célunk.....	77
3. Feladatunk.....	77
4. Módszerek:	77
5. A megvalósulás szinterei	78
VI. A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység.....	79
1. Tanítási órán belüli lehetőségek.....	79
2. A tanórán kívüli programok	80
VII. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program.....	82
1. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő tevékenységek:	83
2. A megvalósítás keretei, eljárásai.....	83
3. A fejlesztés hatékonysága, értékelése.....	84
VIII. A gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	85
1. Cél	85
2. Feladat	85
3. Kapcsolattartás	86
4. A gyermek-és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai feladataink megosztása.....	86
4.1. Minden nevelő (óvónő, tanító, tanár) feladata:.....	86
4. 2. Az óvónők és az osztályfőnökök feladatai:	86
4. 3. Az ifjúságvédelmi felelősök feladatai:	87
5. A megvalósítás módja, eljárásai, tevékenységei:	87
IX. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	88
1. Diákétkeztetés	90
2. Napközis foglalkozások	90
3. Rendszeres egészségügyi vizsgálat	91
4. Szociális hátrányok anyagi kompenzálása	91
5. Pályaorientáció	91
6. Drogellenes küzdelem, bűnmegelőzés.....	91
X. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	93
XI. A szülő, a gyerek, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.	95
XII. Környezeti nevelési program (IV. számú Melléklet)	97
XIII. Egészségnevelési program (V. számú Melléklet).....	97
XIV. A rédicsi Móra Ferenc Általános Iskola helyi tanterve.....	98
1. Óratervek	99
2. Tanmenetek.....	102
3. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei:.....	103
4. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere	104
4. 1. Értékelési rendszer.....	105
4. 2. A magasabb évfolyamba lépés feltételei	107
4. 3. Az értékelés területei	108

4. 4. Az értékelés típusai	108
4. 5. Az értékelés módja	109
4. 6. A tanulók értékelésének alapelvei	109
4. 7. Az értékelés tárgya:	110
4. 8. Az értékelés dokumentálása:	110
4. 9. A tanulói értékelés alapelvei:.....	110
4. 10. Kiemelkedő teljesítmények elismerése	111
4. 11. A tanulói teljesítmények ellenőrzése és értékelése.....	111
4. 12. A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei	117
5. Házi feladatok adásának elvei és korlátai	119
6. A különleges bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozás	120
6.1. A sajátos nevelési igényű és tanulási nehézséggel küzdő tanulók személyiségfejlesztésének elvei, eljárásai, céljai, feladatai.....	120
6. 2. Felzárkóztatást segítő program	122
6.3. Képességkibontakoztató és integrációs felkészítés	122
7. A tanulók fizikai állapotának mérése	124
8. A szakrendszerű és a nem szakrendszerű oktatás.....	125

A Pedagógiai programmal kapcsolatos intézkedések

A Pedagógiai Program érvényességi ideje

A pedagógiai program az iskola és az óvoda szakmai stratégiai programja, mely meghatározza a nevelés, a tanítás-tanulás folyamatának helyi pedagógiai elveit, gyakorlatát, működésének feltételeit. A pedagógiai programban található helyi tanterv 2004. szeptember 1. napjától az első évfolyamon, majd ezt követően felmenő rendszerben került bevezetésre. Ezen pedagógiai program érvényességi ideje 2013. augusztus 31. napjáig szól. Ekkor a nevelőtestületnek a pedagógiai program felülvizsgálatát, értékelését el kell végezni.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközössége,
- a szülői munkaközösség,
- az iskola fenntartója.

A tanulók a pedagógiai program módosítását a diákönkormányzati képviselői útján javasolhatják. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára. A pedagógiai program megtekinthető:

- az iskola fenntartójánál,
- az iskola igazgatójánál,
- az óvodában
- az interneten. (a www.redics.hu)

A pedagógiai program módosításának elfogadása és jóváhagyása

A pedagógiai program módosítását az iskolai diákönkormányzat a 2008. október 10-én tartott ülésén véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Rédics, 2008. október 10.

.....
a diákönkormányzat vezetője

A pedagógiai program módosítását a szülői munkaközösség vezetősége a 2008. október 8-án tartott ülésén véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Rédics, 2008. október 8.

.....
a szülői munkaközösség elnöke

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület a 2008. október 3-án tartott ülésén elfogadta.

Rédics, 2008. október 3.

.....
igazgató

Az általános iskola pedagógiai programjának módosítását a Községi Önkormányzat Képviselőtestülete a ..... tartott ülésén jóváhagyta.

Rédics,

.....
polgármester

Mottó:

**„Egy nemzet ereje a kiművelt emberfők sokaságában
rejlik.”**

Széchenyi István

**„Az iskola dolga,
hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogy megtanítsen bennünket a jól végzett munka
örömére és az oktatás izgalmára,
hogy megtanítsen szeretni, amit csinálunk,
és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni. „**

Szent-Györgyi Albert

I. Helyzetelemzés

1. Az óvoda, a gyerekek

Kétszorosított óvodánk körzeti óvoda, melyet 12 település önkormányzata tart fenn, az iskolához tartozik, szakmailag önálló intézmény. Az elmúlt 10 évben a gyermeklétszám nem mutat nagy ingadozást, 40- 50-fővel foglalkoznak az óvónők. A családok közel 40%- a hátrányos helyzetű, többségében halmozottan hátrányos helyzetű is. A környező településekről naponta VOLÁN busszal érkeznek az óvodába a gyerekek közel 50%-a. Intézményünkben is növekszik a magatartászavaros, ideges, szorongó beszédhibás gyerekek száma. Viselkedésükben az agresszió előretörése, beszédükben a trágár kifejezések használata figyelhető meg. A nevelési gondok a családok helytelen életritmusából adódnak.

1. 1. Személyi feltételek

Óvónőink főiskolai diplomával rendelkeznek, ebből kettő nagy szakmai tapasztalattal rendelkezik, egy új belépő. Szakmai tudásukkal, gyermekföltő magatartásukkal képesek az óvodai nevelés valamennyi területén eredményesen dolgozni. Következetesek a nevelési cél elérése érdekében. Egy prémiuméves óvónőnk szükség esetén segít a nevelőmunkában.

Két nem pedagógus alkalmazottunk összetett feladatokat látnak (dajkai, takarítói, konyhai).

1. 2. Tárgyi feltételek

Az óvodaépület külső-belső állagának megóvását, javítását folyamatosan elvégeztük. A játszóudvarban kellő számban és minőségben rendelkezésre állnak a mozgásfejlesztő játékok. Megfelelő arányban biztosított a mozgáshoz szükséges szilárd burkolat, a fűvesített és árnyékos udvarrész. A kisebb játszóeszközök folyamatos pótlását meg tudjuk oldani. A csoportszobák gyermekbútorai elavultak, korszerűtlenek, cseréjük időszerűvé vált.

2. Az iskola, a tanulók

2. 1. Az iskola rövid története

Rédicsen viszonylag későn, a XIX. század végén létesítettek iskolát. 1872-ben még Lendvára jártak a középbirtokos családok gyermekei tanulni. A faluban az első iskola a templommal szembeni faépület volt.

A századforduló után új iskolát építettek a templom bejáratával szemben, mely két tantermes volt, s mintegy fél évszázadon keresztül szolgálta a gyermekek oktatását. A rédicsi Római Katolikus Népiskolát 1948 tavaszán államosították, és mint általános iskola működött a régi iskolaépületben.

A falu 1958-ban új, két tantermes iskolát kapott. Az 1963/64-es tanévben az épületet egy tanteremmel bővítették. 1977 óta ebben az épületben működik a napközi otthonos óvoda.

1963-ban a hetési, 1976-ban a Resznek környéki falvakból kezdődött az iskolakörzetesítés. Jelenleg 10 községből járnak a tanulók a központi iskolába.

1978-ban a falu délnyugati részén új iskola (a jelenlegi) épült, ami 1986/87-ben nyolc tantermes lett, 1988/89-ben pedig tornateremmel gazdagodott. Az iskola 1996. február 9-én ünnepélyes külsőségek közt felvette Móra Ferenc nevét.

2003. június 30-án Resznek község tagiskoláját és óvodáját megszüntették.

2. 2. Az iskola tanulói, szociális környezete

Tanulóink Rédics vonzáskörzetéhez tartozó 10 településről járnak a központi iskolába. Iskolánk társulással működtetett intézmény. Az utóbbi években sokat fejlődtek ezek a községek, főleg infrastruktúra területén. Határ menti településekről van szó, ahol jelentős az idegenforgalom. A szép természeti környezet vonzza a kirándulni vágyókat. Az iskola arculatát is ehhez igazítjuk.

A körzetben élő családok szociális, anyagi és kulturális helyzete nagyon eltérő. A tanulók neveltségi szintjét ezek a tényezők nagymértékben befolyásolják.

Az itt élő családok jellegzetes adottságai:

- munkanélküliség, kereseti lehetőségek körének szűkülése
- utazással, bejárással kapcsolatos hátrányok
- a szülők iskolai végzettségének eltérő szintje.

Ezért nevelő- oktató munkánk folyamán célunk:

- segíteni a hátránnyal induló tanulók felzárkóztatását a tanórák keretében
- ugyanakkor fontos a tehetséges és jó képességű tanulók fejlesztése.

Az iskolakörzetből bejáró tanulók adatai a statisztika tükrében

Év	Összlét -szám	Böde- háza	Gábor- jánhá- za	Szújár- tóháza	Zala- szom- batfa	Rédics	Lend- vade- des	Külső- sárd	Resz- nek	Bag- lad	Belső- sárd	Lend- vaja- kabfa	Lenti
1985	181	4	8	6	4	107	9	16	20	3	1	3	
1986	175	3	5	3	3	116	7	13	18	2	2	3	
1987	178	2	4	3	3	120	8	14	21	1	1	1	
1988	179	1	7	5	1	114	8	15	22	1	5	-	
1989	170	1	7	5	-	105	8	12	21	3	8	-	
1990	173	2	3	6	1	106	7	14	17	6	10	1	
1991	157	2	3	6	1	103	6	10	11	5	9	1	
1992	158	1	7	6	1	99	4	10	13	6	9	2	
1993	140	1	6	5	1	82	4	9	16	6	8	2	
1994	138	-	7	5	2	81	5	8	18	3	8	1	
1995	132	-	6	2	3	77	4	8	21	2	9	-	
1996	126	3	3	2	3	77	2	7	20	1	8	-	
1997	130	4	2	3	4	77	2	9	19	2	8	-	
1998	115	3	3	3	3	74	2	5	14	2	6	-	
1999	122	4	3	3	3	75	2	7	16	3	6	-	
2000	127	4	2	7	3	81	2	6	15	3	4	-	
2001	132	4	2	5	3	92	1	4	17	3	1	-	
2002	132	4	2	6	4	83	-	6	19	6	2	-	
2003	137	4	1	3	3	84	-	6	27	6	3	-	
2004	124	3	1	3	2	73	-	6	24	7	3	-	2
2005	121	3	2	2	1	78	-	5	23	2	4	-	1
2006	114	2	2	2	1	74	-	5	23	-	4	-	1
2007	111	2	2	2	2	74	-	3	19	-	6	-	1
2008	110	3	2	-	2	74	-	2	18	1	6	1	1

Napközis csoportok száma:

- 2003-ban 3 csoport
- 2004-ben 2 csoport
- 2007-ben 2 csoport

A tanulók létszámában, a tanulócsoportok számában jelentős változás nem várható az elkövetkező években. Iskolánkban az alsó tagozat nagyfelmelő rendszerben működik. Alsó tagozaton a tanulók nagy része igénybe veszi a napközis ellátást, a felső tagozaton a napközisek aránya változó.

2. 3. Személyi feltételek

A pedagógusok és a technikai dolgozók száma az iskola zavartalan működéséhez megfelelő. A tanulólétszám változásának megfelelően, az iskola hagyományinak, értékrendjének kialakulásával párhuzamosan alakult a nevelőtestület létszáma és összetétele. A nevelőtestület jó szakemberekből álló, nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező pedagógusokból áll. Az iskolához való kötődést jelzi, hogy több pedagógus diákként Rédcisen tanult.

A nevelők képesítése, szakos ellátottság

Nevelők száma	Képesítése
3	óvónő
2	szakvizsgázott tanító
4	tanító+ általános iskolai tanár <ul style="list-style-type: none"> - számítástechnika szak - kémia szak - biológia szak - rajz szak
1	szakvizsgázott tanár+ oktatás informatikus <ul style="list-style-type: none"> - történelem –orosz - német szak
3	tanár <ul style="list-style-type: none"> - magyar – orosz - német - matematika-fizika - földrajz – művelődésszervező - matematika

Az iskolában több éves gyakorlattal, két diplomával illetve szakvizsgával rendelkező nevelők tanítanak, szakos ellátottságunk megfelelő (technika szakos nevelőnk nincs). A nevelőtestületet az új módszerek iránti nyitottság jellemzi. Folyamatosan és nagy számban végeznek szakmai továbbképző tanfolyamokat. Az így szerzett tapasztalataikat, tudásukat jól kamatoztatják oktató-nevelő munkájukban. Az intézményekben 2 szakmai munkaközösség működik (alsó, osztályfőnöki) a pedagógusok által választott munkaközösség-vezetők irányításával. Éves

munkatervüket az iskolai munkaterv alapján készítik el, melyben meghatározzák a fő feladatokat, a munkaközösségi foglalkozások rendjét, a belső mérési, értékelési tevékenységüket. Mindezen tevékenységüket időszakokra lebontva tervezik és végzik, egyben meghatározzák felelősöket is.

A pedagógus munkakörben foglalkoztatottak végzettsége teljes mértékben megfelel az oktatási törvény előírásainak. Szakos ellátottságunk jónak mondható.

Célunk az, hogy a letelepedett, jelenleg állományban lévő nevelőkkel biztosítsuk a nevelő- oktató munka zavartalanságát.

2. 4. Tárgyi, dologi feltételek

Iskolánk 8 tantermes iskola, tornateremmel. Nevelő-oktató munkánkat hatékonyan segíti az iskola épületében található könyvtár, amely egyben a falusi könyvtár feladatait is ellátja. Mérete és könyvtári állománya lehetővé teszi, hogy ott könyvtári órákat tarthassunk. A tanítási segédletek- tanári kézikönyvek, pedagógiai jellegű kiadványok- mellett folyóiratokra is előfizetünk.

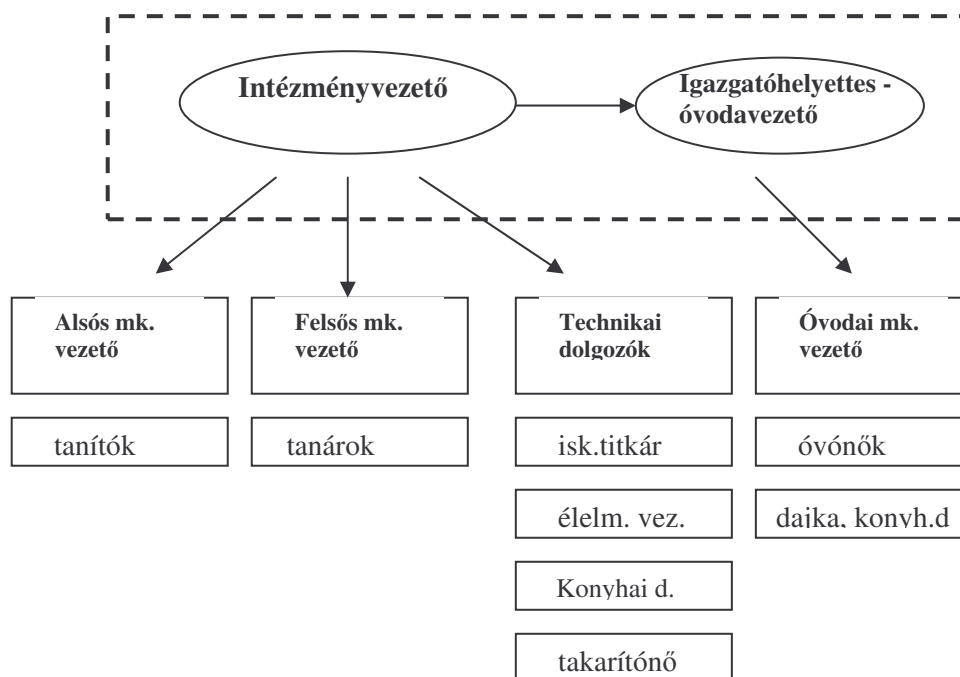
Nyolc évfolyamon 14 tantárgy és a modulok oktatásához szükséges technikai és szemléltető eszközök beszerzése, fejlesztése megtörtént.

Az iskola jó tárgyi feltételekkel rendelkezik. A következő szaktantermek biztosítják a zavartalan és szakszerű tanítást:

- tornaterem
- multimédia terem
- számítástechnika terem
- kézműves terem
- könyvtár
- fejlesztő szoba

Multimédia termünk a korszerű oktatást szolgálja, egyben nyelvi laborként is funkcionál. A fejlesztő szobában gyógy, illetve fejlesztő pedagógus foglalkozik a sajátos nevelési igényű tanulókkal. Az iskola a szükséges mennyiségű IKT eszközzel, és szélessávú Internet kapcsolattal rendelkezik.

4. Szervezeti felépítés

5. Pénzügyi, gazdasági feltételek

Az intézmény Rédic Község Önkormányzatának részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerve. Pénzügyi-gazdasági feladatait a Rédic Körszervezet látja el, mint önállóan gazdálkodó költségvetési szerv. Az iskolának gazdasági vezetője nincs, a gazdasági jellegű tevékenységek végzésében a nagy tapasztalattal rendelkező iskolatitkárunk segíti a munkámat.

6. Sikeres pályázatok intézményeinkben

A pályázati lehetőségeket mindig igyekeztünk maximálisan kihasználni.

Több sikeres pályázat révén plusz pénzekhez jutott az intézmény:

- tudtuk fejleszteni a könyvtárunkat, óvodai könyvtári állományunkat
- az oktatáshoz szükséges eszközöket tudtuk vásárolni az óvodában és az iskolában (mozgásfejlesztő játékok, berendezések, sportszerek, IKT eszközök)
- több alkalommal láttunk színházi előadást Zalaegerszegen
- kirándulni vittük a gyermekeket (óvodások- Őrség, alsósok- Szombathely, Kőszeg, felsősök- Budapest, Visegrád)
- megvalósítottuk a mindennapos testedzést
- erdei iskolai táborozáson vettek részt tanulóink

- tanulmányi versenyt, szakmai előadást rendeztünk
- segítettük a sajátos nevelésű tanulók integrációját.

A programok megoldást keresnek az inger-és lehetségszegény környezetben felnövő gyerekek nevelésében felmerülő problémákra.

7. Hagyományőrző tevékenységeink

Az óvodában

Néprajzi térképen is sajátos községünk elhelyezkedése, Göcsej és Hetés találkozásánál fekszik. A két tájegység néphagyományokban gazdag, csak azokat a népszokásokat, tárgyi és szellemi értékeket vonjuk be az óvodai nevelésbe, amelyek kényszer nélkül, természetes módon alkalmazhatók, és megfelelnek a 3-6-7 éves gyerekek életkori sajátosságainak. **Célunk:**

- A szűkebb környezet szokásainak, tárgyi és természeti értékeinek, sajátos nyelvi kifejezéseinek megismertetésével megszerettetni a helyet, ahol élnek, megalapozva ezzel a hazaszeretetüket.
- Hagyományőrzés szellemében nevelni a gyerekeket, hogy később alkotó kölcsönhatásban éljenek a természettel, képesek legyenek annak pozitív irányú változtatására.
- Megismertetni az alkotás örömeit, a múlt értékeit, a környezet iránti fogékony és felelős magatartás kialakítása
- Az ünnepek jelentőségének hangsúlyozása (Hogyan kell ünnepelni, mitől ünnep az ünnep)

Az óvoda részletes hagyományőrző programját az I. számú melléklet tartalmazza.

Az iskolában

Iskolánk 1996-ban vette fel az egyik legnépszerűbb magyar író, Móra Ferenc nevét. Olyan példaképet állítottunk tanítványaink elé, akinek kitartása, szorgalma, műveltsége, természet-és családszeretete mindannyiunk előtt mindig követendő példaként lebeghet. Az ő emlékére rendezzük meg minden évben a Móra-napokat. Az ünnepi programsorozat rendezvényei:

- Műveltségi verseny kicsiknek
- Versenyek szervezése a kistérséghez tartozó iskolák tanulói számára

- Rajzverseny kicsiknek és nagyoknak, az elkészült művekből kiállítás rendezése
- Játékos sportverseny alsó tagozatosoknak, osztályok közti focibajnokságok, asztalitenisz versenyek
- Emlékműsor.

Az iskolai megemlékezések (október 23., március 15., augusztus 20.), ünnepek (karácsonyi műsor, „Tavaszi zsongás”, tanévnyitó, tanévzáró, gyermeknap).

A községek rendezvényeihez igény szerint kapcsolódunk. A tanítási időn kívüli programok egy része hazánk és a szűkebb lakóhely megismerésével, a tanulók látókörének szélesítésével, kulturális és esztétikai nevelésével foglalkozik.

A következő tanórán kívüli foglalkozásokat is programunk részének tartjuk:

- a múzeum- és színházlátogatásokat (rendszeres, időszakhoz kötődő)
- az erdei iskolát
- a tanulmányi kirándulásokat.

Kapcsolódtunk a művészeti képzéshez, amelynek keretében tánc, néptánc (mozgás, ügyesség) fejlesztése folyik.

8. Eredmények

Diákjaink tanulmányi és sportversenyeken, vetélkedőkön, pályázatokon rendszeresen részt vesznek, és nagyon jó eredményeket érnek el. Több országos I. és számos megyei jó helyezéssel (I., II., III.) rendelkeznek, általában a megyei versenyeken több tantárgyból is 1-10. helyezést érnek el. A középiskolák visszajelzései szerint iskolánk tanulói tartják tanulmányi eredményeiket, sőt több esetben javítanak is. Ez olyan minőségi mutató, mely jelzi a nyolc éven keresztül végzett nevelés-oktatás színvonalát, alsó tagozaton az alapkészségek megbízható elsajátítását, a felső tagozaton a további munkára való jó szakszerű felkészítést. Az sem elhanyagolható tényező, hogy a főiskolákra, egyetemekre járó fiatalok többsége is ebben az iskolában végezte általános iskolai tanulmányait. Biztos alappal, tárgyi tudással indultak, itt szerezték meg azokat a képességeket, és készségeket, melyek a továbbtanuláshoz elengedhetetlenül szükségesek.

II. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1. Alapelvek

Az óvodában

- A nevelés fő területének a játékot, az utánzásos mintakövetésen alapuló spontán tanulást tekintjük.
- A nevelési folyamat alapegységeként az évszakokat tekintjük, valamint az évszakokhoz kapcsolódó ünnepeket, az ünnepekre való készülődést, melyek a folyamat ritmusát adják.
- Az óvodai nevelés gyakorlatában a testi-lelki szükségletek kielégítése, a tevékenységi formák és a tartalmak nem különülnek el, hanem szervesen illeszkednek a gyerekek napi és heti rendjébe.
- A falusi élet hagyományainak, a népi kultúrának a megőrzésére törekszünk, megalapozva ezzel a természetes műveltségét.
- A természet értékeinek megőrzése. Az óvodánk sajátos helyzetben van, páratlan szépségű természeti környezet veszi körül. A települést körülölelő erdők, rétek, szántóföldek, vizek, kertek minden évszakban bőséges lehetőséget adnak a tapasztaltszerzésre, megfigyelésekre, a felszabadult, örömteli mozgásra.
- Esélyegyenlőség megteremtése (részletesen ld. iskolai).

Az iskolában

- **Alapképzés.** Iskolánk 8 osztályos általános iskola, amely az **alapkészségek** (anyanyelvi írás, olvasás, szóbeli kifejezőkészség, számolási készség) **elsajátíttatását** tűzi ki feladatául.

Emellett fontos szerepet kap:

- az idegen nyelv tanulása
- az informatika- számítástechnika

- a tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység
  - a műveltséget alapozó tárgyak oktatása
  - fokozott önállóságra nevelés a tanulás tervezésében
  - tanulásban akadályozottak segítése
  - tanulás iránti motiváció erősítése
  - tanulási nehézségek leküzdésében való segítség.
- **Kreativitás.** Megteremtjük a gyermeki önkifejezés lehetőségeit, a kiemelkedő képességű tanulók tehetségének kibontakoztatását elősegítjük (tanulmányi versenyek, pályázatok).
  - **Esélyegyenlőség elve.**
    - Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elv teljes körű érvényesülésének biztosítása.
    - Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása.
    - Esélyteremtés, támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az intézmény minden tevékenysége során.

Ennek érdekében:

- az óvodai és az iskolai beiratkozásnál biztosítjuk az esélyegyenlőség megvalósulását.
- megkönnyítjük az óvodából az iskolába való átmenetet
- megvalósítjuk a tanulók egyéni fejlesztését
- hatékonyan fejlesztjük a kulcskompetenciákat, a mérési eredmények javítására törekszünk
- támogató szolgáltatásokat nyújtunk, hátránykompenzációt valósítunk meg az ismeretközvetítésben
- szöveges és fejlesztő értékelést alkalmazunk a gyakorlatban
- a multikulturális tartalmakat beillesztjük a tananyagba
- a továbbtanulást, a pályaeorientációt hatékonyan előkészítjük, segítjük
- figyelmet fordítunk a humánerőforrás-fejlesztésre, a pedagógusok szakmai továbbképzése

- Partnerség-építésre és kapcsolattartásra nagy gondot fordítunk (szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezet)

A II. számú melléklet a Lenti Kistérség Többcélú Társulás Közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési tervének adaptációját tartalmazza.

- **Együttműködés.** Senki sem kizárólagos birtokosa az igazságnak, ezért az emberi kapcsolatoknak a párbeszédre kell épülniük. Az iskola tiszteletben tartja a szülők gyermekeik nevelése iránti felelősségét és jogait. Törekszik a helyesnek ítélt normák közvetítésére és erősítésére, a humánus gyakorlat kialakítására és megőrzésére, valamint a kölcsönösen gyümölcsöző tanár-diák kapcsolatra.

Az iskolában szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:

- tanuló- tanuló
- tanuló- nevelő
- szülő- nevelő
- nevelő-nevelő között.

Együttműködünk:

- az óvodával
  - a szülőkkel
  - a fenntartóval
  - a társadalmi szervezetekkel
  - az egyházzal
  - a Tűzoltósággal
  - a Művelődési Házzal
  - a Teleházzal
  - a Családsegítő Szolgálattal
  - a kistérség oktatási-nevelési intézményeivel.
- **A közösség formálása az egyén személyiségének tiszteletben tartásával, alakításával.** Az iskolában olyan légkört szeretnénk teremteni, ahol a tanulók otthon érzik magukat.

Ennek érdekében:

- tiszteletben tartjuk tanulóink személyiségét
- bevonjuk őket az iskolai élet megszervezésébe (Házirend)
- az oktatás során figyelembe vesszük egyéni képességeiket

- a diákokkal megismertetjük a velük szemben támasztott követelményeket, azaz amit elvárunk tőlük a magatartás, szorgalom és a tanulás terén
  - értékelésnél az egyenlő elbírálás elvét alkalmazzuk
  - rendszeresen informáljuk a személyét és tanulmányait érintő kérdésekben
  - szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk
  - minden gyerek számíthat a pedagógusok, dolgozók jóindulatú segítségére tanulmányi munkájukban és egyéni problémáikban
  - otthonos, igényes környezet kialakítására törekszünk.
- **Értékközvetítés, értékmegőrzés elve.** Az iskola segíti a társadalomba való beilleszkedésnek a menetét, és nagy hangsúlyt helyez az:
    - általános emberi
    - európai
    - nemzeti
    - lakóhelyi (hagyományápolás) identitás, valamint az e területeken létrejött történelmi értékek elfogadására és időszerű alkalmazására
- **Egészséges életmódra nevelés elve**
- **Környezeti nevelés elve**

2. Céljaink, amit a neveléssel el akarunk érni

Az óvodában

- Az embernevelés, a kisgyermekkor pszichofizikai lehetőségei között, a nevelés óvó-védő és értékmegőrző szerepének hangsúlyozása.
- Az életre nevelés, segítjük, hogy a gyerekek egy jól megélt, teljes és igazi kisgyermekkor után kezdjék el az iskolai tanulást.
- Kötődések kialakítása, formálása, erősítése társadalmi és természeti környezetünkhöz.
- A 3-6-7- éves gyerekek sokoldalú, harmonikus, az egyéni fejlődési ütemet figyelembe vevő fejlesztése.

Gyermekképünk

Felfogásunkban az óvodáskor elsősorban a szabadság ideje, nem a kötelességeké. Az életfontosságú beállítódások kora, amelyben megtanulja, átveszi a gyerek azokat a mintákat, amelyek meghatározzák a későbbi életét. Tartalékfelhalmozó időszak ez az ember életében. Melyek ezek a tartalékok?

- Nyitottság, mások iránti tisztelet kimutatása, örömszerzés képessége
- Fogékonyság a szépre, a jóra, az igazra, szeressék, tiszteljék és igényeljék az esztétikumot, viselkedjenek kulturáltan.
- Tudjanak őszintén örülni, rácsodálkozni az őket körülvevő emberi, élő természeti-és tárgyi világ szépségére
- Becsüljék az emberi értelem és kéz által létrehozott javakat, értékeket
- Éljenek barátságban az őket körülvevő világgal, óvják a természetet.
- Ismerjék azokat az alapvető szokásokat, amelyek egészségük megóvásához szükségesek.

Óvodaképünk

Olyan személyiségközpontú intézmény működtetése, ahol a gyermek mindenekfelett álló érdeke a mérvadó, ahol érzelmi biztonságban ún. „szociális anyaölből” van.

Az iskolában

- Mindazon kommunikációs képességek kialakítása, amelyek segítségével tanulóink tudásukat önmaguk és mások számára hasznosítani tudják. Képesé kell tenni a tanulókat a valóság sokoldalú és tárgyilagos megismerésére, a kor színvonalán álló ismeretek elsajátítására és alkalmazására, az új felfedezések, technikai eredmények birtokba vételére.
- Az iskolásokból tanult és tanuló, művelt és művelődő ifjak váljanak.
  - Ezen a téren cél a tanulókat megtanítani eredményesen tanulni.
  - Alakuljon ki az önművelés - a könyvtár és az Internet nyújtotta lehetőségek kihasználásának- képessége.
  - Az anyanyelv minél teljesebb értékű ismerete.
- A tanulókból az értékeket vállaló, erkölcsi tartással bíró, kulturált magatartású ifjak váljanak.
  - Alakuljon ki bennük a tudás becsülete, illetve a fizikai munka tisztelete, saját és társaik munkájának, eredményeinek megbecsülése.
  - Fejlett legyen kötelesség-és feladattudatuk, felkészülten érkezzenek az iskolába.
  - Sajátítsák el a kulturált magatartás, a belső fegyelem alapnormáit.
  - A másik ember személyiségének elfogadására, társaival szembeni szolidáris, és toleráns viselkedésre, az emberi jogok tiszteletben tartására nevelés.
- Továbbfejleszteni és minél teljesebben kibontakoztatni a gyermeki személyiség értékeit.
- Az iskola a lehetőségek függvényében kívánja biztosítani a gyerekek számára a képességüknek, érdeklődésüknek megfelelő programokat, tevékenységi formákat, érzelmi és értelmi fejlődésüket.
- Olyan tudással és kompetenciákkal rendelkező tanulók nevelése a célunk, akik képessé válnak az általános iskola befejezése után az általuk választott iskola követelményeinek megfelelni.

- Neveljük olyan felnőtté a tanulókat, akik képesek megfelelni a mai társadalom kihívásainak, eligazodni korunk problémái között. A demokrácia szabályait megtapasztalva tevékeny állampolgárokká váljanak.
  - Ebben a körben kiemelt rész cél a társadalmi beilleszkedés, a szocializáció. Ez alatt értjük: az iskolában a társadalom életének, működésének megértését, a meghatározó folyamatokról való véleményalkotást, önismeret alapján életcélok kitűzésének, szakma, foglalkozás előválasztásának képességét, a szokásokhoz, törvényekhez való alkalmazkodást, egyben az iskola szokásjogának és törvényrendszerének megalkotásában, annak betartásában és betartatásában való részvételt, továbbá az együttélés, együttműködés szabályainak vállalását, a másság elfogadását és tiszteletét.
  - Kiemelt szerephez jut az egyén és a közösség összhangja, a szolidaritás, humanitás, kisebbségek iránti tolerancia kialakítása.
  - A gyerekek életkoruknak megfelelő szinten gyakorolhassák az önmaguk és mások iránti felelősséget.
- A XXI. századnak megfelelő korszerű természettudományos ismeretek oktatása. Olyan emberre, művészetekre, a természetre, a tudományokra, technikára vonatkozó ismeretek átadása, amelyek megalapozzák a tanulók műveltségét, formálják világszemléletüket és világképüket, és segítik eligazodásukat a szűkebb és tágabb környezetükben.
- Felkelteni a tanulóknak a környezet iránti érzékenységet. Olyan attitűdök kialakítása, melyek az élő és élettelen környezet megóvására, védelmére ösztönöznek, erősítik a lakóhelyhez való kötődést.
  - Tevékenyen kapcsolódnak be a környezet és közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe.
- Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása mellett alakuljon ki a tanulóknak az egészséges életmód igénye és képessége.
  - Ebben a körben ki kell alakítani azokat a pozitív beállítódásokat, magatartásokat és szokásokat, amelyek a gyerekek egészségi állapotát javítják.
  - A célok megvalósítását segíti a helyi tantervbe illesztett mindennapos testnevelés, közlekedési ismeretek, drogprogram.
  - Az úszásoktatás.

- A családi életre való felkészítésben a szexuális kultúra és magatartás kérdéseit is megismertetjük.
- Ezen belül a természet szeretete, a turisztika váljon hasznos szükségletté.
- Fizikai edzettség növelése.
- Az egészséges életmódhoz szükséges műveltség, mozgásismeret és élmény biztosítása, az egészséges táplálkozási szokások kialakítása.
- Az ifjak készüljenek választott pályájukra.
  - A tanulókkal megszerettetni a munkát.
  - Kellő alaposággal ismerkedjenek meg a választható szakmák, népi mesterségek alapjaival.
  - Részcélként a tanulók rendelkezzenek számítástechnikai ismeretekkel.
- Gyermekközpontú légkörben éljenek, büszkék legyenek iskolájuk hagyományaira, erősödjön szűkebb és tágabb hazájuk iránti táplált azonosságtudatuk.
  - Ebben a körben kiemelkedik a jelképek ismerete, tisztelete.
  - Az Alaptantervbe foglalt magyarságismereti követelmények teljesítése.
  - Az iskoláról, a szülőföldről a tantervben foglalt tudás elsajátítása.
  - Segítjük színes, változatos tanórán kívüli programokkal a hagyományok ápolását, őrzését.

3. Az óvodai nevelés feladatai kis és középső csoportban

3.1. Az egészséges életmód kialakítása

A fejlesztés várható eredménye 3-4 éves korban

Testápolás:

- A gyerekek kis segítséggel, szappannal kezét, arcot mosnak anélkül, hogy a mosószert szétfröcskölnék. A szappant használat után a helyére teszik. Használják a körömkefét. Ruhájuk ujját felhúzzák, mosdás után megigazítják.
- Szárazra törlik kezüket, arcukat jellel ellátott törölközővel, melyet használat után a helyére tesznek.
- WC használat után próbálkoznak a WC papír használatával, a WC-t lehúzzák.
- Egyedül is használják a zsebkendőt, és már fogkefével mosnak fogat.

Étkezés:

- Étkezéskor az edényekkel, evőeszközökkel önállóan kiszolgálják magukat. Önállóan étkeznek. A nem kívánt ételt a tányérjukon hagyják.
- Enni, inni kérnek. A kanalat, villát, szalvétát megfelelően használják.
- Az étkezésnél használt eszközöket az evés befejeztével a kijelölt helyre rakják.

Öltözködés:

- Ruhájukat segítséggel ki- és begombolják. Önállóan az egyszerűbb ruhadarabokat, segítséggel a bonyolultabbakat le- és felveszik.
- Cipőjüket le- és felhúzzák, segítséggel ki- és befűzik.
- A különféle eszközöket, székeket önállóan elveszik és használat után a helyükre teszik.

A fejlesztés várható eredménye 5-6 éves korban

Testápolás:

- Önállóan tisztálkodnak. Segítség és felszólítás nélkül kezet mosnak étkezés előtt, WC használat után, a kezüket szennyező tevékenységek után.
- A körömkefét helyesen használják. Kezüket szárazra törlik.
- Ruhájuk ujját fel- és lehúzzák.
- A rövid hajúak önállóan fésülködnek, a fésűt használat után a helyére teszik.
- Önállóan mosnak fogat. A fogápoló szereket tisztán tartják, használat után a helyére teszik.
- Önállóan fújnak orrot. A zsebkendőt köhögéskor és tüsszentéskor is használják. A papírzsebkendőt használat után a szemetesbe dobják.

Étkezés:

- A kanalat, villát megfelelően használják, igény szerint késsel is próbálkoznak. Gyakorolják a kancsóból való kitöltést.
- Csukott szájjal rágnak, tisztán étkeznek. A szalvétát felszólítás nélkül használják.
- Étkezés közben ügyelnek az asztal és a környezet rendjére.
- Az asztal mellett természetes, helyes tartással ülnek.

Öltözködés:

- Lehetőleg önállóan kis segítséggel le- és felveszik valamennyi ruhadarabjukat.
- Ki- és begombolják a jól elérhető gombokat.
- Cipőjüket befűzik, és próbálkoznak a masni megkötésével.
- Környezetük rendben tartása:
- Holmijukat rendben, a megfelelő helyre teszik. Ügyelnek saját holmijuk tisztaságára.
- A játékokat, foglalkozási eszközöket rendben tartják.
- Önállóan összehajtják takarójukat.
- Az ajtókat önállóan nyitják és csendben csukják

3. 2. Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

A fejlesztés várható eredményei 3-4 éves korban:

- Megköszönik, ha valamit kapnak; visszaköszönnek.
- A kívánt játékszert többnyire elkérik egymástól, megvárják, amíg megkapják. Átadják, ha tőlük kérik.
- Óvatosan bánnak a játékszerekkel. Vigyáznak egymás holmijára.
- Társaikat nyugodtan hagyják tevékenykedni, játszani.
- Kezdenek segíteni egymásnak.
- Étkezésnél csendesen beszélgetnek. A kulturált étkezés szabályait betartják.
- Szívesen járnak óvodába.
- Szívesen játszanak együtt.
- Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak egymásra.
- Kezdenek kialakulni az egymással játszó kis csoportok.
- Bizalommal vannak az óvónőhöz.
- Kezdenek eligazodni a csoport életében, a napirendben.

A fejlesztés várható eredményei 4-5 éves korban:

- A már kialakult szokásokat önállóan alkalmazzák.
- Érkezéskor köszönnek az óvónőnek, dajkának, társaiknak.
- Segítik egymást öltözés, séta közben.
- Ha leesik valami, felemelik. Észreveszik a rendetlenséget, az óvónő irányításával aktívan részt vesznek megszüntetésében.

- A foglalkozásokon jelzik, ha közölnivalójuk van, megvárják, amíg társuk befejezi mondanivalóját.
- Tudatosodik bennük, hogy összetartozó csoportot alkotnak.
- Elfogadják másik csoportbéli gyerek közeledését.
- Elfogadják az óvónő kérését, útmutatását. Bizalommal fordulnak hozzá, ha valamit közölni akarnak, vagy segítségre van szükségük.
- Figyelnek egymás játékára, alkotására.
- Néhány társuk iránt tartósabb rokonszenvük is kialakul.
- Szívesen segítenek egymásnak, együtt éreznek társaikkal.

3. 3. Értelmi fejlesztés, nevelés

A fejlesztés várható eredményei 3-4 éves korban:

- Értelmi fejlettsége fokán szívesen beszéljen.
- Néhány szavas mondatban tudja magát érthetően kifejezni.
- Válaszoljon a hozzá intézett kérdésekre.
- Vegyen részt a különböző tevékenységekben.
- Értse meg az óvónő (felnöttek) közléseit.

A fejlesztés várható eredményei 4-5 éves korban:

- A kialakult helyzet szerint fejezze ki magát egyszerű és összetett mondatokkal.
- Gyakori észlelés, megfigyelés alapján legyen képes elemi általánosításokra, következtetésekre.
- Gondolatait érthetően, összefüggően tudja kifejezni. (közölni, mesélni)
- Legyen képes a környezetéhez tartozó, megismert dolgokat, jelenségeket (nagyság, forma, szín) rendeltetés szerint összehasonlítani.
- Vegyen részt különböző tevékenységekben.

3. 4. Játék

A fejlesztés várható eredményei 3-4 éves korban:

a) Gyakorló játék

- Hangok, szótagok, szavak, dallamok ismételtetése a halandzsa szabályai szerint. A ritmus és a hozzá kapcsolódó mozgás a lényeg.

- Játékszereket, eszközöket rakosgatnak maguk alkotta szabály szerint.
- Kedvelt időtöltés a homokszórás, vízöntögetés, gyúrás, papírtépés.

4-5 éves korban:

- A gyakorló játék csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai szegényesek.

b) Szerepjáték

3-4 éves korban:

- Jól érzik magukat, szívesen játszanak egyedül, egymás mellett, vagy kis csoportokban.
- Játékukhoz megkeresik az eszközöket, azokra vigyáznak.
- Olyan szerepjátékot játszanak, ami tartalmaz egyszerű cselekvéseket, kapcsolatokat.
- Képesek betartani az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat.

4-5 éves korban:

- Kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye.
- Megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, képesek ezeket játékukban újraalkotni.
- Kötődnek a szerephez.
- A témának megfelelően képesek az egyszerűbb közös játék megszervezésére.

c) Barkácsolás 3-4 éves korban, 4-5 éves korban

- Segítenek az óvónőnek az elromlott játékok javításában, újak készítésében.

d) Dramatizálás, bábozás

3-4 éves korban:

- Egyszerűen a bábuk mozgatása kelti fel a gyermekek érdeklődését.

4-5 éves korban:

- Szívesen készítenek maguk is egyszerű bábokat.
- Saját élményeik alapján választják ki a bábokat.

e) Építő, konstruáló játék

3-4 éves korban:

- Nyugalmas játszóhelyen megjelenik az összerakosgatás, szerkesztés öröme.

4-5 éves korban:

- Az építés, konstruálás gyakran szerepjátékhoz kapcsolódik.
- Mind igényesebbé válnak alkotásaikkal szemben.

f) Szabályjáték

3-4 éves korban:

- A szabályok egyszerűek, a játék a gyerekek mozgásszükségletét elégíti ki

4-5 éves korban:

- Olyan szabályokat is választanak, amelyek megkívánják, hogy a győzelem elérése érdekében egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekében, közösen örködjenek a szabályok felett.

3. 5. Munka jellegű tevékenység

A fejlesztés várható eredményei 3-4 éves korban:

- Erejükhez mértén részt vesznek a rend fenntartásában, a csoportszoba átrendezésében.
- Ügyelnek az öltöző, mosdó rendjére, szükség esetén segítséget kérnek.
- Az udvari játékszereket játék után a helyükre teszik.
- A leesett, elszórt tárgyakat összeszedik.
- Segítenek a csoportszoba díszítésében, terítők, asztaldíszek elhelyezésében, babaszoba elrendezésében.
- Óvónő megbízásainak eleget tesznek, tárgyakat elkérik, átadnak, üzeneteket továbbítanak óvodán belül.
- Figyelemmel kísérik az élősarok növényeinek gondozását. Segítenek rügyezettetés, csíráztatás előkészítésében. Az óvónővel együtt elvetik a magvakat, folyamatosan részt vesznek azok gondozásában, figyelik a magvak fejlődését, a növényeken bekövetkezett változásokat.
- Ősszel segítenek a nagycsoportosoknak a falevelek összegyűjtésében.

A fejlesztés várható eredményei 4-5 éves korban:

- A csoportszoba rendjének kialakításában folyamatosan részt vesznek.
- Szükség szerint átrendezik a termet.

- Az öltözőben, mosdóban segítenek a rend és tisztaság megőrzésében.
- Az óvónővel együtt feldíszítik a csoportszobát, ajándékot készítenek közös ünnepeinkre, vagy közös alkalmakra.
- Segítik a kisebbeket és egymást az öltözködésben és vetkőzésben.
- Teljesítik az óvónő egyéb kérését.
- Folyamatosan közreműködnek az élősarok növényeinek gondozásában.
- Segítenek a lehullott levelek összegyűjtésében, használják a testméretüknek megfelelő kerti szerszámokat.
- Részt vesznek a csíráztatásban és hajtásban.
- Öntözik a kertet, segédkeznek a fű gondozásában, gereblyézik, összeseprik a lenyírt fűvet.

3. 6. Mese- vers

A fejlesztés várható eredményei 3-4 éves korban:

- Figyelmesen, szívesen hallgatja a rövid meséket, örül azok gyakori ismétlésének.
- Legyen kedvelt meséje, verse.
- Érdeklődéssel forgassa a képeskönyveket, a képek alapján önállóan idézze fel a cselekmény egyes mozzanatait.
- Óvja a könyvet!
- Énekelgessen, halandzsázzon, kedve szerint beszédjátékokat alkosson.

A fejlesztés várható eredményei 4-5 éves korban:

- Szeresse a mesét, a verset, maga is kezdeményezzen mesélést, verselést.
- A felnőttek által elmondott verset kedve szerint mozdulatokkal kíséri.
- Várja, kéri a mesét.
- Szórakoztatja a képeskönyv lapozgatása, beszélgetést kezdeményez az ismert képekről.
- Óvja a könyvet, tudjon a kép alapján tájékozódni.
- Jegyezze meg a mese legfontosabb szereplőit, eseményeit.

3. 7. Ének- Zene, énekes játék

A fejlesztés várható eredményei 3-4 éves korban:

- Énekeljen négy hangterjedelmű dalt az óvónő segítségével csoportosan.
- A mondókákat negyedenként kiemelt hangsúllyal, a természetes beszéd hanglejtésének megfelelően mondja.
- Hallás után különböztessen meg mély és magas hangokat.
- Ismerje fel és nevezze meg a halk és hangos éneklést; a zörejek és a beszéd hangrendbeli különbségeit.
- Tudja az egyenletes lüktetést éneklés, mondóka, vagy dal hallgatása közben tapssal és más játékos mozdulattal kifejezni.

A fejlesztés várható eredményei 4-5 éves korban:

- Énekeljen öt hangterjedelmű dalt.
- Ismerje fel a halk és hangos közötti különbséget.
- Ismerje fel a magasabb és mélyebb hangokat.
- Ismerje fel a tanult dalokat dúdolásról, vagy hangszerjátékról.
- Ismerje fel többféle hangszer hangját.
- Az egyenletes lüktetést éneklés, mondóka közben természetes, szép mozgással követi.
- Felismeri a gyors és lassú különbségét.
- Szépen, harmonikusan jár és mozog.
- Ismerjen néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, hullámvonal).

3. 8. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A fejlesztés várható eredményei 3-4 éves korban:

- Szívesen tevékenykedjen a rajzolás, mintázás, kézimunka eszközeivel, anyagaival. Éljen benne annak felismerése, hogy azokkal kifejezhet valamit.
- Használja változatosan az ismert anyagokat, eszközöket, legyen tapasztalata ezek legfontosabb tulajdonságairól és használatuk módjáról.
- Ismerjen néhány színt.
- Jelenjen meg témáiban a személy ábrázolása.

A fejlesztés várható eredményei 4-5 éves korban:

- Tudjon emlékezet után felismerhető formában tárgyakat, egyszerű eseményeket, élményeket különböző technikai megoldásokkal ábrázolni.
- Ábrázolásában jelenjenek meg a vékonyabb, vastagabb vonalak, tagoltabb formák, részformák.
- Emberalak, környezet, tárgyak rajzolása saját elképzelés alapján.
- Színek, színfoltok alkalmazása, új színek kikeverése.
- Díszítések kézimunkával.
- Ismerkedjen különféle technikákkal (nyirkálás, hajtogatás, karcolás)

3. 9. Mozgás

A fejlesztés várható eredményei 3-4 éves korban:

- Tudjon zárt lábbal, alapállásban, egyenes testtartással testhez zárt karral, emelt fővel néhány másodpercig nyugodtan állni.
- Tudjon kézfogás nélkül mindkét irányba körbejárni.
- Járjon, fusson és álljon meg.
- Fusson természetes módon kötetlenül, egyenes és különböző irányokba.
- Végezzen szabadgyakorlatokat és legalább kétféle kéziszergyakorlatot.
- Csússzon, kússzon, másszon.
- Ismerkedjen a labdával és a labda fogásával.

A fejlesztés várható eredményei 4-5 éves korban:

- Járjon egyenletesen, egyenes tartással, emelt fővel, párhuzamos lábfejjel, a kar mérsékelt lengetésével, párosával, egymáshoz alkalmazkodva.
- Kör alakítása egyes oszlopból és szétszórt elhelyezkedésből.
- Tudjon lassú iramban, dobogás nélkül körben futni.
- Egyensúlyozó járás 10-15 cm-re emelt rézsútos padon is.
- Tudjon csúszó- és mászó gyakorlatokat könnyedén végrehajtani.
- Tudjon gurulóátfordulást végrehajtani előre, guggolásból.

3. 10. A külső világ tevékeny megismerése

A fejlesztés várható eredményei 3-4 éves korban:

- Bátran mondja meg nevét
- Biztosan és pontosan azonosítsa a megismert testrészeket.
- Keresse és nevezze meg környezete tárgyainak színeit (elsősorban a fehér, fekete, piros, kék, sárga, zöld és barna színt)
- Ismerje fel és nevezze meg az állatokat, gyümölcsöket, virágokat, zöldségeket, amelyekkel egész évben ismerkedett.
- A tanult szabályok szerint közlekedjen.

A fejlesztés várható eredményei 4-5 éves korban:

- Beszélgessen a családról
- Tudja a testrészeket.
- Tudja emlékezetében felidézni az évszakok legszembevetőbb jegyeit.
- Ismerje fel és nevezze meg környezete színeinek sötét és világos változatait.
- Tudja az ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik alapján, rendeltetésük szerint összehasonlítani.
- Tudjon 6-ig cselekvéssel, látható, hallható, tapintható mennyiségeket létrehozni.
- Tudjon tárgyakat helyesen megszámlálni.
- Tudjon egyesíteni halmazokat, hozzászámlálni, elvenni, csökkenteni, rövidíteni.
- Ismerje meg környezetében a gömb, a téglatest alakú tárgyakat.
- Értse a térbeli viszonyokat jelentő névutókat a saját személyükhöz viszonyított tárgyak vonatkozásában.

4. Az óvodai nevelés feladatai nagycsoportban

4. 1. Az egészséges életmód alakítása

Cél:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott életritmus kialakítása.
- Alvás és pihenésszükséglet kielégítése
- A környezet tisztántartására, a környezet rendjének óvására való igény kialakítása
- A szervezet ellenálló képességének növelése

- Az óvodai ritmus és a családi életrend közelítése. Bizonyos esetekben a családok egészséges életvitelének segítése, életmódbeli szokásainak befolyásolása.
- A megelőzés fontosságának felismertetése.
- Helyes táplálkozási szokások kialakítása.
- A kulturált étkezés szabályainak megismertetése.
- Öltözködési szokások fejlesztése.
- Egészségmegőrző szokások kialakítása.
- Rendszeres kapcsolattartás az orvossal, a védőnővel.
- Olyan étrend összeállítására törekszünk, amely megfelelő arányban tartalmaz fehérjéket, növényi zsírokat, szénhidrátokat, rostos anyagokat, ásványi sókat.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

Váljon önállóvá a gyerek az óvodáskor végére:

- tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és gondos használatában
- a WC használatában
- öltözködésben (legyen képes kiválasztani az adott hőmérsékletnek megfelelő ruházatot, azt megfelelő sorrendben tudja fel és levetni)
- a fogápolásban
- a zsebkendő megfelelő használatában
- étkezéseknél ismerje a kulturált étkezés szabályait (természetes ülő testtartással helyezkedik el az asztalnál, csukott szájjal rág, ügyel az asztal rendjére, tisztaságára, megfelelően használja az evőeszközöket, a kanalat, a kést és a villát, megfelelő mennyiségű ételt kér a tányérjára)
- az óvoda egyéb helyiségeinek használatában

Tud:

- cipőt fűzni és kötni
- gombolni
- teríteni
- hajtogatni (szalvéta, takaró, ruházat)
- ajtót nyitni és csukni, csendben közlekedni

Segít:

- a környezetünket tisztántartani
- segít a kisebbeknek

Tartalom

- A napi illetve a heti tevékenységek időben azonos rendje. Részvétel a foglalkozásokon, étkezéseken, sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken
- A csoportszoba berendezésének, használt eszközeinek, játékoknak a helye, azok rendben tartása.
- Az épület egyéb helyiségeinek berendezési tárgyai, felszerelése, azok rendeltetészerű használata.
- A napi tevékenységek egyes mozzanataihoz kapcsolódó eszközök előkészítése és helyretétele:
  - ✓ táplálkozás - étkezésnél
  - ✓ tisztálkodó felszerelések
  - ✓ játékeszközök
  - ✓ öltözködés rendje
  - ✓ foglalkozásokra szükséges felszerelések
  - ✓ pihenéshez szükséges felszerelések, teremrendezés
  - ✓ a teremben és a szabadban való mozgás lehetőségei és módjai, azok rendje.

Értékelés

Az aktuális megnyilvánulások értékelése, a helyes cselekedetek kiemelése dicsérettel.

Feltételek

- Tágas, világos csoportszoba
- Higiénikusan gondozott mellékhelyiségek
- Sokféle mozgáslehetőséget biztosító játszóudvar
- Változatos vitamindús étrend
- Saját, jellel ellátott öltözőszekrények, ágyneműtartók, tisztálkodó-szeres szekrények
- Folyamatos napirend
- Családdal való együttműködés (Szokások ismerete: öltözködés, napirend, étkezési szokások, szabadidős szokások)

4. 2. Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

Cél:

- Barátságos, derűs csoportlétkör kialakítása.

- Erkölcsi, érzelmi, akarati tulajdonságok fejlesztése: figyelmesség, egymás segítése, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség-és feladattudat, szabálykövetés, illemtudó viselkedés, figyelmesség, együttműködési képesség.
- A szeretet és a kötődés képességének fejlesztése.
- Mások iránti tisztelet és megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Élménybefogadás képességének fejlesztése.
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése.
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése.
- Érzelmi zavarok tompítása, leépítése.
- Alá- fölé-és mellérendeltségi helyzetek átélése, elfogadása.
- Egymás iránti tolerancia alakítása.
- Biztonságérzet keltése a csoportban való tartózkodás során.
- Egymás közti bizalom kiépítése (óvónő-gyerek, gyerek-gyerek között)

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Önálló:
  - ✓ a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás következő területein: kérés, köszönés, köszönetnyilvánítás, válaszolás, megszólítás.
  - ✓ a véleménynyilvánításban
  - ✓ a döntésekben, választásokban
  - ✓ a vállalt feladatai elvégzésében.
- Tisztelettudó a viselkedése
- Ismeri és érti az óvónő jelzéseit.
- Igazmondásra törekszik.
- A megkezdett munkáit befejezi.
- Képes a belátásra.
- Észreveszi a környezete rendjét megbontó elemeket, javítani tudja az ilyen jellegű helyzeteket.
- Együttműködik a közös cél érdekében.
- Örül a csoport közös sikereinek.

Társas kapcsolatok terén

- Felajánlja segítségét a felnőtteknek, gyerektársainak, ha ennek szükségét látja.
- Szívesen tevékenykedik a csoport érdekében.
- Érdeklődik társai és a felnőttek iránt.

- Képes egyéni érdekeit a csoport érdekeinek alárendelni.
- Legalább egy társas kapcsolattal rendelkezik a csoporton belül.
- Figyelemmel van a felnőttek és a gyerekek iránt.
- Igyekszik helyzettől függően- elfogadni az alá, fölé- és mellérendeltségi helyzeteket.
- A természetes rokonszenv alapján szerveződő csoportok közös tevékenységeinek támogatása.
- Közös élmények átélése (születésnapok, kirándulások, színházlátogatások, szereplések).
- Közös készülődés műsorokra, rendezvényekre.
- Helyi népszokások gyakorlása.

Tartalom

- Napirend szerinti tevékenységek (játék, munka, tanulás).
- Beszoktatás.
- Érzelmi megnyilvánulásokra való reagálások.
- Az egyes gyerekek viselkedésében zavart okozó tényezők feltárása (pl. haláleset, válás, kistestvér születése).
- Játéktevékenységek.
- Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, udvarias viselkedés elemi formáinak gyakorlása.

Értékelés

A csoportban zajló történések, egyéni reakciók megfigyelése, szükség esetén külső segítségadás az aktuális tevékenységek során.

Feltételek

- Otthonos körülmények a csoportszobában.
- Lehetőségek a közös élmények, tapasztalatok szerzésére.
- Óvónő illetve más dolgozók határozott, pozitív mintaadásai.

4. 3. Értelmi fejlesztés, nevelés

Cél:

- Érdeklődés, kíváncsiság felébresztése az egyes tevékenységek iránt.
- Testi, szellemi egészség egységének fejlesztése, megőrzése.
- A gyermek megismerő képességeinek fejlesztése (megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás).

- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- A környező világról szerzett tapasztalatok rendezése.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Közlési képességek alakítása, fejlesztése: beszédprodukción, beszédértés, nyelvi képességek, beszédritmus.
- Egyéni különbségek, adottságok, hajlam, rátermettség képességének fejlesztése.
- „Énkép” fejlesztése, testséma kialakulásának elősegítése.
- Önálló gondolkodásra nevelés, döntési képességek fejlesztése.
- Képi értékelés (formaérzékeltek, formaészlelések) kialakítása.
- Tapintási és mozgásérzeti területek fejlesztése.
- Figyelem koncentrációs tevékenységek biztosítása.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Törekedjen a végzett tevékenységek összefüggésének felfedezésére.
- Próbálja kifejezni a változások tartalmát szóban és írásban.
- Rendelkezzék problémafelismerő és megoldó képességgel.
- Tudja figyelmét rövid ideig ugyanarra összpontosítani.
- Vegyen részt különböző tevékenységekben.
- Segítséggel javítsa saját tévedéseit, ellenőrizze saját tevékenységét.
- Törekedjék önértékelésre.
- Ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban is.

Tartalom

- Tevékenységi formák: játék, tanulás, munka
- Fejlesztési tartalmak
  - ✓ Vers, mese
  - ✓ Ének-zene, énekes játék.
  - ✓ Rajzolás, mintázás, kézimunka
  - ✓ Mozgás
  - ✓ A külső világ tevékeny megismerése.

Értékelés

Pozitív megerősítések.

4. 4. Játék

A játék tartalmát jórészt az életkor határozza meg, vegyes életkorú csoportban a minőségi változás hamarabb bekövetkezhet.

Cél:

- A szabad, elmélyült, önkéntes, spontán játék lehetőségének biztosítása.
- A bennünket körülvevő világ megismertetése, felfedezése a játéktevékenységeken keresztül.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A társas kapcsolatok kialakulásának segítése, belső feszültségek feloldása, konfliktusok megoldása, ízlésformálás, kreativitás fejlesztése.
- A játék rendjének szokássá válása.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.
- A hagyományok tisztelete, folytatása Zalában, ezen belül szűkebb hazánk (Hetés, Göcsej) népi gyermekjátékainak felelevenítése, megismertetése.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Szükségleteinek megfelelő játékot válasszon.
- Tudjon játékot kezdeményezni, legyenek önálló ötletei, javaslatai.
- Pozitív érzelmekkel viseltessen társai iránt, fogadja el javaslataikat, ötleteiket.
- Kapcsolódjon be a közös játékokba (erőfeszítést, ügyességet igénylőbe is.)
- Sajátítsa el a szabályjátékot és tartsa be a megismert szabályokat.
- Tudjon egyszerű modelleket, maketteket létrehozni.
- Használja helyesen a játékeszközöket.

Tartalom

- A játékterek megismerése, használatának megtanulása 3-7 éves korig.

g) Gyakorló játékok

- ♦ Ismétléses cselekvések közben anyagok, eszközök megismerése, szöveg, dallam, mozgás.
- ♦ Ismétlő játékok, ritmusjátékok egyszerű szabályjátékok megismerése, elfogadása, követése.
- ♦ A részképessegekben enyhe lemaradást mutató gyereknél szerepjátékok és konstruáló játékok

h) Szerepjátékok

- ◆ Jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása (egyenként, csoportban)
- ◆ A szabályjátékok elfogadása és betartása.
- ◆ A környezetben zajló események beépítése önálló vagy csoportos játékba.

i) Barkácsolás

- ◆ Játékok egyszerű javítása, készítése, ajándéktárgyak készítése.

j) Dramatizálás, bábozás

- ◆ Bábmozgatási kísérletek, hangutánzások, bábkészítések, önálló bábozások.

k) Építő, konstruáló játékok

- ◆ Összerakogató, összeszerelhető játékok egyéni elképzelések alapján.
- ◆ Összerakogatók, szerelések a valóság és a képzelet közelítésével.

l) Szabályjátékok

- ◆ A játéktevékenységek során önálló szabályra figyelések.

Értékelés

A fejlesztés várható eredményeiben megfogalmazottak megfigyelése az életkori kategóriák szerint.

Feltételek

- Nyugodt körülmények.
- Megfelelő játékterek kialakítása az egyedüli, az egymás melletti és az együttjátszáshoz (csoportban és szabadban).
- A 3-7 éves gyermek életkorának megfelelő játékok biztosítása.
- Ésszerű mennyiségű játékeszköz.
- Elegendő játékidő.

4. 5. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- A család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelítése.
- A munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érzése.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakításának segítése, támogatása.
- Munkamegosztásra nevelés.
- Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok újakkal való bővítése.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.

- A gyermek célirányos figyelmének, kötelezettség vállalásának alakítása.
- Jártasságok alakítása eszközök, szerszámok használatában.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Törekedjen önállóságra, vállaljon önként is feladatokat.
- Ismerje fel saját képességeinek határát.
- Ismerje meg az eszközök használatával járó veszélyeket is.
- Végezzen egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat.
- Legyenek rendszeresen visszatérő feladatai.
- Teljesítse pontosan megbízatásait.
- Ismerje fel a segítségadás lehetőségeit.
- Ismerje a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, azok használatát.
- Legyen képes az eszközök megóvására, és saját testi épségének megőrzésére.
- Legyen igénye a felfedezett kisebb hibák kijavítására.
- Gondozza, óvja a környezetében lévő növényeket, állatokat.

Tartalom

Szükségletekből fakadó tennivaló 3-4 (5) éves korban

a) Alkalmoszerű munkák

- ◆ Egyszeri vagy ismétlődő tevékenységek óvónői segítséggel
- ◆ Megbízások önkéntesség alapján
- ◆ Ünnepi készülődések (ajándékkészítés, díszítő munkák)
- ◆ Udvar és teremrendezések (kisebb tárgyak helyretétele, rendrakás)
- ◆ Üzenetátadások épületen belül.
- ◆ Játékjavítások óvónői segítséggel.

b) Növények gondozása

- ◆ Megfigyelő tevékenységek irányítással.
- ◆ Közreműködés a növények ápolásában óvónői segítséggel.
- ◆ Segítségadás a nagyobbaknak.

Szükségletekből fakadó tennivalók (4)-5-6-7 éves korban

a) Alkalmi munkák, feladatok

- ◆ Terem, és udvarrendezésben való részvétel (játékok, eszközök előkészítése, elrakása)
- ◆ Étkezés előkészületeinek teendői

- ◆ Üzenetközvetítés.
- ◆ Rendrakás, tisztogatás, kisebb javítások.
- ◆ Ajándékkészítés, díszítő munkák egyéni ötletek alapján is.
- ◆ Segítségadás a kisebbeknek kérésre és önálló indíttatásra.

b) Növények gondozása

- ◆ Folyamatos növényápolás (ültetés, öntözés).
- ◆ Környezetrendezések.
- ◆ Gyűjtőmunkák (a gyűjtött anyag elhelyezése, rendezése).

Értékelés

Pozitív megerősítések a tevékenységek folyamán.

Feltételek

- Sokféle lehetőség biztosítása, hasznos tevékenységek.
- Nyugodt légkör.
- A gyermek testi és értelmi adottságai.
- A gyermek méretéhez igazodó eszközök biztosítása (ne legyen balesetveszélyes).
- Elegendő idő.

4. 6. Tanulás

Cél:

- Tapasztaltszerzés segítése.
- A megismerési képességek fejlesztése.
- A tudás, tanulás iránti vágy felébresztése.
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítása.
- A beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése.
- Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Tudjon önállóan konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni megismert modellek alapján.
- Alakuljon a feladattudata.
- Ismerje saját értékeit.
- Legyen önálló a begyakorolt feladatok megoldásában.
- Végezzen önálló megfigyeléseket, ismerje fel a jelenségeket változásukban is.

- Fedezzen fel konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
- Törekedjen többféle megoldás keresésére.
- Szándékos figyelmének időtartama érje el a korának megfelelő szintet.
- Legyen képes gondolatait érhetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Különítse el a mese a valóság elemeit.

Tartalom

Kötetlen szervezeti formában, a játék adta lehetőségek alkalmával, játékos helyzetek megteremtésével, folyamatos időkeretben történik, valamennyi tevékenységi formában.

3-4 -5 éves korban

- Közvetlen tapasztalatszerzések, megfigyelések (a természeti és társadalmi környezetből)
- Figyelemirányítás a lényeges, közös jegyekre.
- Élmények, benyomások felfogadása, emlékezetből való felidézése.
- Kreatív gondolkodás, képzeletet mozgósító tevékenységek.
- Szókincsfejlesztés.

4 -5-6-7 éves korban

- Megfigyelések végzése közösen és önállóan.
- Egyéni élmények, beszámolók, tapasztalatok felidézése emlékezetből.
- Megbízások elvégzése (emlékezetfejlesztés)
- Jelenségek változásainak megfigyelése, azok összefüggései.
- Összehasonlítások és megkülönböztetések irányított és spontán megfigyelésekkel.
- Beszédfejlesztés.
- Többféle megoldási lehetőség keresése.

Értékelés

- A megoldás lehetőségeinek megmutatása.
- Az ellenőrzésre való rávezetés.
- Egymás megoldásának értékelése.

4. 7. Mese, vers

Cél:

- A beszédkedv felkeltése és megőrzése.
- A beszédmegértés képességének fejlesztése.
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése (szókincsfejlesztés)

- A beszédszervek megfelelő mozgásának fejlesztése.
- Az anyanyelvben a nyelvtani szabálynak megfelelő jelek helyes elsajátítása.
- Metakommunikációs elemek jelentésének megismertetése (taglejtés, fintor).
- Ritmusérték fejlesztése.
- A szóbeli (verbális) emlékezet fejlesztése.
- A sorrendi (szerális) felidézés erősítése.
- A beszéden keresztül az analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése.
- Irodalmi fogékonyság megalapozása. Igény kialakítása az irodalmi élményekre.
- A helyi, népi gyűjtések megismertetése „életben tartása” (versek, mesék, mondák, népi rigmusok)
- A könyv szeretete, megbecsülésre, a könyvvel való helyes bánásmód elsajátítása.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Alkalmazza a kapcsolatteremtés elemi szabályait: köszönés, kérés.
- Szívesen mondjon spontán módon is mondókákat, verseket, meséket és ismerje a hozzá kapcsolódó mozgásformákat.
- Kapcsoljon ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalomhoz.
- Tudja a megismert szavak jelentését, használja megfelelően.
- Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzze gondolatait.
- Tudjon kiegészíteni, folytatni ismert meserészletet.
- Legyen képes a hallottak megjelenítésére.
- Jegyezze meg a mese legfontosabb elemeit (szereplők, események) nevezze meg azokat.
- Óvja a könyvet, tudjon a könyvben kép alapján tájékozódni.
- Vegyen részt a közös műsorkészítésekben.
- Szívesen, örömmel hallgasson mesét, legyen igénye az irodalmi művek újrarahallgatására.
- Hallgassa végig figyelemmel óvónőjét, társait.
- Képes legyen korának megfelelő színházi előadás cselekményének követésére.

Tartalom

- Beszélgetések a napi tevékenységek során.
- Beszédművelés: helyes ejtési gyakorlatok, képző-hangadás gyakorlatok, artikulációs gyakorlatok, nyelvtörők, gyorsasági gyakorlatok, ritmusgyakorlatok, hangsúly gyakorlatok, hangerőgyakorlatok.

- Idő és téri egymásutánosság felfogása (történeti sorrendben)

a) Mondókák

- ◆ Népi mondókák, kiszámolók, hintázók, párválasztók, felelgetők, lovagoltatók, csiklandozók, altatók.

b) Versmondások

- ◆ Népköltészeti alkotások, klasszikus gyermekversek, mai gyermekversek.

c) Mesemondások

- ◆ Állat, tündér, tréfás mesék, népmeseék, műmesék, folytatásos mesék, verses mesék

Tevékenységek, cselekvések megfigyelése, eljátszása mozgással, testtartással, érzelmek kifejezése mimikával, tekintettel, gesztikulációval.

- Irodalmi művek eljátszása-dramatizálás, bábozás
- Könyvek, folyóiratok nézegetése, helyük a könyvespolcon.
- Színházi élmények nyújtása- gyermekelőadások, bábszínházi előadások megtekintése.

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, szempontok:

- Helyes ejtés, hangképzés.
- Kifejezőképesség
- Beszédkedv
- Hangerő
- Beszédfegyelem
- Emlékezet fejlettsége
- Bekapcsolódás a közös tevékenységekbe
- Utánzókedv
- Szókincs

Feltételek

- Megfelelő körülmények biztosítása
- Eszközök (könyvek, bábok, ruhadarabok, jelmezek) biztosítása.

4. 8. Ének-zene, énekes játék

Cél:

- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése.

- A gyermekek zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.
- A gyermekek zenei élményhez juttatása- az óvónő érzeke, vokális és hangszeres zene segítségével közös éneklésen és a zenei érdeklődés felkeltésén keresztül.
- Zenei képességek, készségek alakítása, fejlesztése.
- A népi, a hagyományos, a műzenei, és más népek dalainak, zenéinek megismertetése.
- A hagyományok felelevenítése, tisztelete, megbecsülése, életben tartása
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, zenei kedv fejlesztése.
- Mozgás és testtartás megalapozása dalhelyzetekhez.
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékon, közös zenélésen keresztül.
- Ismerjen meg helyi népdalokat, népszokásokat, népi gyermekjátékokat.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Tudjon természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- Énekeljen hat hang terjedelmű dalokat, dúdolja az ismert dallamokat.
- Felelgetős dalt énekeljen társával vagy csoporttal.
- Énekeljen vissza dallamot.
- Különböztesse meg: a halk-hangos, a magas-mély, a gyors-lassú fogalompárokot dallamban, ritmusban.
- Fejezze ki cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- Tudjon egyszerű táncos mozgásokat helyes testtartással végezni.
- Törekedjen a tiszta éneklésre.
- Hallgassa figyelmesen a bemutatott zenét.
- Énekeljen alkalmi dalokat ünnepkörökhöz kapcsolódva.
- Ismerje fel dallammotívumok alapján a hallott dalt, zörejhangot, hangszereket.
- Ismerjen néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, csigavonal)
- Próbálkozzon dallamrögzítésekkel.
- Találjon ki dallamhoz mozgást, játékot.

Tartalom

- Tájegységünk dalai, énekes-mozgásos játékaik.
- Magyar népi énekes-mozgásos játékok
- Más népek dalai
  - ♦ Népi mondókák, táncoltatók: altatók, tapsoltatók, tenyeresdik, csipkedők, öltöztetők, naphívogatók, esőbiztatók, állatmondókák, hangutánzó. Stb.

- ◆ Kiolvasók, felelgetős mondókák
- ◆ Népi gyermekjátékok
  - egy –két - háromszemélyes játékok, egyszerű körjátékok, futójátékok, szerep és párkereső játékok, leánykérő játékok, hidas játékok, vonulós játékok, bújó játékok
  - népszokások
  - hangszeres zene hallgatása
  - rögtönzött hangszerek készítése.

Értékelés

Folyamatos megfigyelés, szempontok:

- Hangtisztaság, ritmika, szövegmondás, énektechnika
- Éneklés és mozgástempó szabályossága
- Ritmushangszerek kezelése
- Szívesen énekel-e, kezdeményez-e énekes játékot, hangszeres vagy zenés elfoglaltságot?

Feltételek

A fejlesztés eredményének érdekében kívánatos feltételek.

Eszközök

Dob, cintányér, triangulum, furulya, kövek, bábok, kendők, szalagok, magnetofon.

4. 9. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Cél:

- Vizuális tapasztalatok nyújtása az életkornak megfelelően, a vizuális jelrendszer megismertetése (pont, folt, színek, formák).
- A kéz, a plasztikai, konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- Tapintási ingerek erősítése
- Szín és formavilág gazdagítása.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése (különböző anyagok és technikák megismertetése)
- Érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenysége iránt.
- Kézmozgások finomítása.
- Képi gondolkodás fejlesztése.

- Térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása (grafomotoros készség fejlesztése).
- Vonzódás a széphez.
- Nemzeti jelképeink: magyar zászló és címer felismerése.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Használja a képi kifejezés eszközeit.
- Hangsúlyozza alkotásaiban a jellemző jegyeket, formákat.
- Emberábrázolásban jelenjenek meg a részformák, egyszerű mozgások.
- Alkosson képet élmény, emlékezet, szemléltetés alapján.
- Megfelelően használja az eszközöket (helyes ceruzafogás, eszközök rendben tartása).
- Tudja alkalmazni a technikai eljárásokat.
- Nevezze meg a színeket (alapszínek, színárnyalatok).
- Vegyen részt a tér rendezésében.
- Megfigyelés alapján tudjon formát mintázni.
- Tudjon társaival közösen is alkotni.
- Díszítsen saját elképzelése alapján.
- Mondjon véleményt saját és társai alkotásáról.
- Rendelkezzék koordinált szem és kézmozgással.

Vizuális érzékelés, észlelés

- alak, háttér, keresztezett vonalak felismerése, rejtett formafelismerés, keresztezett formák differenciálása
- alakállandóság, formaállandóság, geometriai formák összehasonlítása
- térbeli helyzet: tárgyak szemlélőhöz viszonyított kapcsolatának felismerése, figurák fordítása, forgatása, részek helycseréje, tárgyak egymáshoz viszonyított helyzete.
- térbeli viszonylagosság: két tárgy helyzetének megnevezése, alak kiegészítése, részek összeillesztése, célirányos útkeresés.

Vizuális nyelv

- képalakítás a vizuális elemek használatával (vonal, folt, forma, színek)
- képfelület kitöltése

- a vizuális elemek egymáshoz való viszonyának megfigyelése, rendezése a képfelületen (soralkotás, hasonlóságok, ritmus)
- vizuális tapintási ingerek, ujjfestés.

Kifejezés

- táj, terek viszonyainak megfigyelése, ábrázolása
- egyszerű természeti és mesterséges formák megfigyelése, ábrázolása (analizálás, szintetizálás)
- képző-és népművészeti alkotások, képek nézegetése
- technikák megismerése (rajzolás, festés, tépés, vágás, ragasztás, mintázás, papírhajtogatás, egyszerű nyomhagyások...)
- képalakítás saját élmény, emlékezet alapján

Vizuális kommunikáció

- Színek keverése
- Nemzeti jelképek: magyar zászló, címer, kereszt és a mindennapokban használt információs jelek megismerttetése (közlekedési jelzőtáblák, járművek jelei, egyszerű ábrák)

Tárgy és környezetkultúra

- tárgyalkotás szabadon
- térrendezések
- konstruálás (tervezés, szerkesztés)
- mintázás
- anyagalakítások: gyurma, anyag, textil, fonal, dobozok, papír, gyöngyök, termések, kavicsok, homok, építőkocka, hó, gipsz...

Értékelés

- Saját és egymás munkáinak nézegetése, tanácsadás, segítségadás.
- Az elkészült alkotások bemutatása helyi kiállításon.

Az értékelés szempontjai:

- helyes eszközhasználat
- vizuális emlékezet szintje
- kézmozgások, fogások
- az alkotás rendezettsége, tisztasága

- részvétel a közös tevékenységben
- egyéni megoldások, ötletek.

Feltételek

Az alkotáshoz megfelelő időpont, elegendő időtartam, ideális hely- (csoportszobában és szabadban) környezet-és fényviszonyok.

Eszközök

Grafit és- színes ceruzák, zsírkréta, vízfesték, vastag-és vékony ecsetek (2-10-ig), tempera, rajzlap, színes kézimunkalapok, kartonok, szalvéta, újságpapír, agyag, gyurma, lisztgyurma, olló, ragasztó, szövőkeret, színes fonalak, textildarabok, hurkapálcika, termések, szárított virágok, növények, a természet kincsei eredeti és konzervált állapotban.

4. 10. Mozgás

Cél:

- A rendszeres testedzés szokásrendszerének kialakítása.
- Az mozgás szeretetére épülő életvitel, életmód megalapozása.
- Az alapvető mozgásformák és mozgáskészségek fejlesztése.
- Pozitív személyiség tulajdonságok erősítése.
- Egészséges versenyszellem alakítása.
- Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás)
- A légző,- keringési, - csont,- és izomrendszer teljesítőképességének növelése, figyelemmel a mozgás lépcsőfokaira.
- A térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Mozgáskoordináció alakítása.
- A szem,- kéz,- láb koordinációjának fejlesztése.
- A nagymozgások, rugalmasság, egyensúly párhuzamos fejlesztése
- A testrészek megismerése, megnevezése.
- Egyensúlyérzék fejlesztése

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A mozgásfejlődés útját figyelembe véve sajátítsa el a természetes mozgások elemeit (fejemelés, kúszás, mászás, ülés, állás, nyakizom erősítés, járás, futás)
- Tegyen különbséget a harmonikus, összerendezett járás, futás tevékenységeiben.
- Ismerje a vezényszavakat.
- Tartsa be és kövesse az adott szabályokat.
- Mozgás közben tudjon irányt változtatni.
- Legyen képes sor és köralakításra
- Egyensúlyozzon egy lábon valamint különböző szereken, emelt magasságban két lábon.
- Tudjon fél és páros lábon szökdelni.
- Ugorjon át kisebb akadályokat.
- Tudjon labdát dobni, megfogni, gurítani, célba dobni.
- A mozgásokban legyen kitartó.

Tartalom

Játékok

- szerep, utánzó, futójátékok
- szabályjátékok
- küzdőjátékok (kúszás, tolás, emelés)

Rendgyakorlatok

- egyenes testtartás
- vonal és köralakítás
- fordulatok meghatározott irányokba

Gimnasztika-szabadgyakorlatok

- kartartások
- nyakizom gyakorlatok
- kar, láb, és törzsmozgások
- testhelyzetek

Koncentrációs mozgásgyakorlatok

- kéziszer-gyakorlatok

Járások, futások

- természetes járás irányváltoztatással

- speciális járások, állatjárasok utánzása
- ritmusra járasok
- futás egyenes vonalban és irányváltoztatással
- lassítás-gyorsítás
- akadályok leküzdése
- versenyfutás

Szökdelések, ugrások

- helyben és haladva is (páros lábon, váltott lábbal)
- akadályon át

Dobások, labdagyakorlatok

- labdafogások, labdaészlelés
- labdagurítás, labdavezetés, labdahajítás

Támasz, függés és egyensúlygyakorlatok

- talajon kúszás, mászás, csúszás
- egyensúlyozás padon (emelt padon is)

Foglalkozások a szabadban

- téli játékok, atlétikai gyakorlatok

Értékelés

- Folyamatos megfigyelés
- A testtartás javítása
- Mozgáselemek korrigálása
- Motiválás a helyes végrehajtásra.

Eszközök

Tornaszőnyeg, tornapad, kosárpalánk, babzsák, karika, szalag, rongy, gumilabdák, medicinlabdák (kis súlyúak), ugrókötél, ugróasztal, körkötél, maroklabda, óvodai többfunkciós mászó-készlet.

4. 11. A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása tapasztalat szerzése.
- A felfedezés örömeinek felismertetése, rácsodálkozás a világra.

- Tapasztalatok gyűjtése az emberi, természeti és tárgyi világról, a gyermekek biztos tájékozódásának kialakítása.
- A szerzett tapasztalatok szempontok alapján történő rendszerezésének megtanítása.
- A környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, formáinak rendszerezése.
- Összefüggések megláttatása.
- A valóság objektív bemutatása
- Ítéliképesség fejlesztése.
- Pozitív kapcsolatok kialakítása az emberi, természeti és tárgyi környezethez.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Tudja személyi adatait (lakcím, név, szülők neve, foglalkozása, testvérek neve) életkorát.
- Hasonlítsa össze mennyiségeket (több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú, magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb)
- Alkosson megfelelő szöveget a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről.
- Tudja a meg- és leszámlálást a tízes számkörben.
- Nevezze meg az irányokat (jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között)
- Válogasson alakzatokat, tárgyakat, élőlényeket szempontok alapján.
- Másoljon alakzatokat síkban és térben
- Válogassa a síkbeli alakzatokat tulajdonságuk szerint
- Ismerjen térbeli alakzatokat
- Nevezze meg saját testrészeit, érzékszerveit.
- Tudja az évszakok nevét, jellemzőit, a hónapok, a napok nevét, sorrendjét, a napszakokat.
- Ismerje néhány környezetében lévő épület funkcióját.
- Nevezze meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát (a közlekedési jelzőlámpa színeinek megjelenítése, gyalogátkelőhely jele)
- Ismerje a színeket
- Helyezze főbb csoportjaiba az élőlényeket (ember, állat, növény)
- Tudjon alapvető növény- és állatgondozási műveletekről.
- Vegyen részt elemi természetvédelmi tevékenységben (téli madárvédelem, az élőlények óvása)
- Jól használja a megismert kifejezéseket.

Tartalom

- Megismerési módszerek alapozása, tapasztalatszerzés a környezetről.

Természeti környezet

- az élettelen természet anyagai
- az élettelen természet változásai: időjárás, évszakok
- természetvédelmi teendők, tevékenységek évszakok szerint
- az élő természet elemei: növények, állatok tulajdonságai, életmódjuk, környezetük
- az emberi test részei, külső tulajdonságok, érzékszervek

Tárgyak, személyek összehasonlítása

- tárgyak válogatása szabadon vagy adott szempontok szerint
- tárgyak, objektumok méretének összehasonlítása, összemérése, különbségeik megfogalmazása (hosszabb-rövidebb, nehezebb-könnyebb, alacsonyabb-magasabb, keskenyebb-szélesebb, több-kevesebb)
- sorba rendezések mennyiségi tulajdonságok szerint (tőszámok, sorszámok)
- sorba rendezések egyéb szempontok szerint
- halmazok elemeinek meg-és leszámlálása (több, kevesebb, ugyanannyi)
- halmazok keletkezése (hozzátevés, elvétel, egyenlővé tétel a tízes számkörben)
- soralkotások, sorváltások balról, jobbra, föntről lefelé (szemmozgás)
- állítások megfogalmazása (igaz, hamis eldöntése)
- történetek alkotása képekről a mennyiségek figyelembe vételével.

Emberi környezet

- a család, a család élete, családtagok
- a családtagok munkája
- életmód

Az óvoda és környezete

- a felnőttek munkája, a gyerekek tevékenysége
- az óvoda épülete, közintézmények a környéken
- az emberek munkája az egyes munkahelyeken
- foglalkozások, eszközök, felszerelések az egyes munkahelyeken

Tulajdonságok, formák, színek, méretek vizsgálata

Közlekedés a faluban, a városban

- eszközei, lehetőségei, dolgozói, szabályai (különös tekintettel a gyalogos közlekedésre)

Geometriai tulajdonságok megfigyelése

- építés szabadon
- építmények lemásolása
- építés rajz alapján
- síkbeli építések síkmértani elemekből (takarások)
- elemek összehasonlítása, válogatása geometriai tulajdonságok alapján
- irányok megfigyelése (bal-jobb, alá-fölé, mellé, közé, előtt-mögött, vízszintes-függőleges)
- különös ráfigyelés a térbeli helyzet zavarával küzdő gyermekekre, fogalmak gyakoroltatása (ferde, görbe, álló, fekvő, eleje, közepe, vége, első-utolsó, fenn-lenn, felső - alsó- középső)
- a helyviszonyokat kifejező névutók gyakorlása

A rész és egész viszonyának megfigyelése

Értékelés

- Folyamatos megfigyelés
- A kérdésekre adott válaszok helyessége.

Az értékelés szempontjai:

- Megértette-e a feladatot?
- Elvégzi-e a munkát?
- Igényel-e segítséget vagy önálló?
- Mennyi időre van szüksége a feladat elvégzésére?
- Milyen a megoldások minősége?

Feltételek - Eszközök

- MINIMAT készlet
- Gyertya, gyöngyök, dominók, kártyák, LEGO, építőkocka, termések, színes fonalak, szalagok, kicsi üvegek, puzzle kirakók, színes képek, fényképek, kiadványok, természetrajz filmek, képeskönyvek, mesekönyvek, verseskönyvek, színezők.

5. Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában

A gyermek családi körülményeiből, születési adottságaiból eredő hátrányainak leküzdését, az esélyegyenlőség minél nagyobb mérvű megvalósítását sokféle szociális és nevelési feladat megoldásával kell segíteni.

Tájékozódás, információszerzés a gyermek fejlődését befolyásoló tényezőkről:

- a gyermek születési körülményeiről, csecsemőkori neveléséről, óvodaké-szültségéről
- a család lakás- és életkörülményeiről
- a család és az óvoda kapcsolatáról
- a gyermek adottságairól, egészségi állapotáról (testi, mentális)
- az intézményes nevelésbe való beszoktatás tapasztalatairól

A hátrányos helyzet kezelésének szinterei:

- nyugodt, derűs légkörben zajló szabad játék (gyakorló, konstruáló és szerepjáték)
- a gyermek spontán érdeklődésére építő kötetlen és kötött óvodai foglalkozások a csoportszobában és a szabadban
- a gyermek egyéni szükségletét kielégítő, a napirendben rugalmasan szervezett étkezések
- kiegyensúlyozott, nyugodt légkörű pihenőidő
- logopédiai és fejlesztő foglalkozások
- néptánc foglalkozások
- vallási félóra a helyi plébános vezetésével
- kirándulások, gyermekszínházi előadások
- óvodai ünnepek.

Alkalmazott módszerek:

- rendszeres kapcsolat a szülői házzal, hatékony gyermekismeret
- egyéni bánásmód alkalmazása, a fejlesztésre szoruló gyermek segítése

- egyéni és differenciált foglalkoztatási formák előnyben részesítése (mikroszoportos keretek között)
- elfogadó óvónői magatartás, személyes példamutatás
- szeretetteljes, családi, derűs légkör kialakítása a csoportban, befogadó környezet
- az érzékszervek együttes használatát igénybevevő tevékenységek szervezése
- egészséges életmód iránti igény kialakítása
- rugalmas napirend szervezése.

Sikerkritérium:

A hátrányos helyzetet enyhítő tevékenységünk sikeres, ha:

- minden hátrányos helyzetben levő gyermek rendszeresen jár óvodába és ott jól érzi magát
- nő az óvodai nevelésben résztvevő gyermekek száma
- szülei folyamatosan érdeklődnek gyermekeik fejlődéséről, óvodai viselkedésükről
- a gyermek igényli környezetének megőrzését, esztétikus elrendezését

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységi formák:

- óvodai elhelyezés biztosítása
- részvétel óvodák között szervezett programokon, rajzpályázatokon, mesemondó versenyeken
- a család mintájára vegyes csoportok szervezése, lehetőleg egyenlő arányban a hátrányos helyzetűek elosztása, testvérek együttnevelésének biztosítása
- szülők, családok életvezetési gondjainak segítése
- részvétel a szociális hátrányok enyhítését segítő pályázatokon
- a gyermek óvodai felszerelésének, ruházatának kiegészítése

A hátrányos helyzet enyhítése érdekében az óvoda valamennyi dolgozójának feladata:

- a szülők bevonása a nevelőmunkába, meggyőzésük, hogy amit teszünk, a gyermek érdekében történik

- a szülő naprakész tájékoztatása, a beszélgetés, a kapcsolattartás a leghatékonyabb eszköz
- a szülők nagy részével naponta találkozunk, ezen kívül szülői értekezleteket, fogadóórákat tartunk
- valamennyi óvodáskorú gyermek vehesse igénybe az óvodai ellátást
- kiemelt szerepe van a csoport óvónőinek, munkájukat a Családsegítő Szolgálat segíti.

Valamennyi óvodásgyermek igénybe veszi az óvodai étkezést. A fenntartó önkormányzatok a gyerekek étkezési költségének egy részét felvállalják.

Érkezéskor a bejáró gyerekeket az óvoda dolgozói várják a buszmegállóban, hazautazáskor szintén ők kísérik ki őket.

Rendszeres egészségügyi vizsgálat:

A háziorvos és a védőnő egészségügyi szűrővizsgálatokat végez gyermekeink körében a törvényben foglaltak szerint.

Fogorvosunk ellenőrzi gyermekeink fogainak állapotát, a tejfogak helyes ápolására és fogváltás problémáira hívja fel a figyelmet.

6. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabályok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. A szülők és az óvónők aktív együttműködésére van szükség gyermek személyiségének fejlesztéséhez.

Az együttműködés:

Célja: Az eredményes nevelő–oktató munka fontos feltétele a szülőkkel való kapcsolattartás. Partnerként kezelésük, az óvodai és az iskola életéről, gyermekükről történő széleskörű tájékoztatásuk együttműködési készségük záloga. Fontos, hogy elvárásaikat, javaslataikat, kéréseiket és véleményüket közölni tudják. Érezniük kell, hogy érdekeink közösek. A jó együttműködés feltétele, hogy a szülő bizalommal fordulhasson felénk. Az intézmény pedagógiai programját, alapidokumentumait, a

szülők, és érdeklődők az óvodában és az igazgatói irodában bármikor megtekinthetik, elolvashatják, valamint a község honlapján tájékozódhatnak az intézményben folyó tevékenységről. A szülők, az óvoda és az iskola kapcsolattartásában döntő fontosságú szerepe van az óvónőknek és az osztályfőnököknek. Az együttműködés olyan folyamat, melynek során a közös cél elérése csak feladatmegosztással.

Az óvodai nevelőmunkát segítő szülői magatartás jellemzői

- Ismerjék a közoktatási törvényben meghatározott kötelességeiket, és azt gyakorolják is, valamint ismerjék a gyermekvédelmi törvény rájuk vonatkozó tételeit
- Érdeklődjenek gyermekeik óvodai előrehaladásáról
- Segítsék az óvónők gyermekekkel kapcsolatos tényfeltáró munkáját
- Érdeklődő, segítő hozzáállást tanúsítsanak
- Amennyire lehetséges próbáljanak meg gyermekük érdekében elfogulatlanul ítélni
- Működjenek együtt az óvodával, az óvónőkkel
- Az óvodai nevelés, az óvodai rendezvények támogatása.

Az együttműködés formái:

- Megismertetjük a szülőkkel céljainkat, a gyerekek nevelésével-oktatásával kapcsolatos feladatainkat.
- Kikérjük véleményüket az óvodában folyó nevelő-oktató munkával kapcsolatban.
- Nevelési témájú előadásokat tartunk számukra, lehetőség szerint szakember segítségét is igénybe vesszük.
- Szülői értekezleteket tartunk, ahol a szülők megtekinthetik gyermekük fejlődési lapját, megtekinthetik a helyi nevelési programot, a házirendet. Szülői elégedettségi kérdőívet tölthetnek ki.
- Fogadóórákat tartunk az óvodai munkatervben meghatározott időpontokban, a tanköteles gyermekek szüleinek, gyermekeik iskolakészültségi állapotáról. A szülő bármilyen probléma felmerülése esetén kérhet időpontot az óvónőtől, előzetes egyeztetés alapján.

- A napi beszélgetések során, mindkét fél röviden tájékoztathatja egymást, ha mondanivalója van a gyerekekről.
- Családlátogatás során tájékozódunk a családok szociális helyzetéről, a családi légkörről, a gyermek nevelésével kapcsolatos felfogásokról.
- Szülői szervezet működtetése
- Egyes óvodai rendezvények lebonyolításába bevonjuk a szülőket (ünnepek, kirándulások, gyereknap).

7. Az iskolai nevelés feladatai

- A tanulás motivációjának erősítésével, a helyes tanulási módszerek megalapozásával az önálló ismeretszerzés, az állandó önművelés, a művelődés, a tudás igényének, készségének és képességének kialakítása.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása és gyakoroltatása, az értő olvasás fejlesztése, az emlékezet erősítése, célszerű rögzítési módszerek kialakítása, a gondolkodási kultúra és a lényegkiemelő képesség fejlesztése, tömörítés és az összefüggések megláttatása, az önművelés igényének és szokásainak kibontakoztatása.
- A tanulók művelettségének fejlesztése, világszemléletének formálása, hogy képesek legyenek eligazodni a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság területén.
- A környezeti értékeket tisztelő, azokat megóvni kész magatartás kialakítása. Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- A magyaros, szabatos, kulturált beszédstílus megvalósítása, a kifejezőkészség fejlesztése, a szakszókincs elsajátíttatása és helyes alkalmazása.
- A nemzettudat, nemzeti önismeret megalapozása. Azon ismeretek elsajátíttatása, amelyek az otthon, a lakóhely, a haza, a magyar nép és a hazánkban élő nemzetiségek megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek. A nemzeti és a helyi iskolai hagyományok ápolása, cselekvő közreműködés a hagyományápolásban.
- Megalapozni a tanulók toleráns magatartását, kulturált viselkedésmódját és vitakészségét.

- Megtanítani a tanulókat a tudás megszerzésének és hasznosításának képességére. Valamennyi tanulónk legyen tagja az iskolai könyvtárnak, aktív olvasóként használják is. Ismerjék fel, hogy az ismeretek megszerzésében a könyvtárnak és az informatikai bázisnak jelentős szerepe van.
- A tanulók személyiségének fejlesztése, hogy a társadalomban érezhető negatív hatásokat ellensúlyozni tudják.
- A személyi higiénia javulása, tisztálkodás, felszerelések tisztasága (ruházat, tankönyv). Az iskola berendezéseinek óvása, rongálási esetek csökkentése.
- Gyakorolják mindennap az egészséget javító gyakorlatokat, magatartásukon is észrevehetőek legyenek a pozitív beállítódás jelei. Valamennyi tanuló éljen a mindennapi testedzés lehetőségeivel.
- A tanulók felkészülten jöjjenek iskolába, a kitartás, pontosság, tudatosság jellemezze őket.
- Programfelhasználói szinten rendelkezzenek számítástechnikai ismeretekkel.
- Valamennyi tanulónk tanuljon tovább, ismerje meg továbbtanulási lehetőségeiket, éljen a középfokú intézmények (nyílt nap) adta lehetőségeivel.

8. A pedagógiai célok megvalósításának eszközei

Céljainkat a **Kerettanterv** és a saját tapasztalataink alapján kialakított **helyi tanterv** követelmény- és tevékenységrendszer segítségével, a sokszínű, a személyiséghez igazodó:

- kötelező tanórákkal, egyéni foglalkozásokkal,
- délutáni tevékenységekkel (napközi, foglalkozások),
- kulturális és művészeti foglalkozásokon (táncsoport, drámajáték, hangszeres zeneoktatás, kézműves foglalkozás),
- sportfoglalkozásokon, sportrendezvényeken,
- játékkal,
- közösségi rendezvényekkel (látványos és színvonalas iskolai és falusi rendezvényeken) érhetjük el.

III. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Kulcskompetenciák fejlesztése

1. Anyanyelvi kommunikáció

- Az anyanyelv tudatos és igényes használatára nevelés. A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése, a szókincs bővítése, a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete.
- A tanulók ösztönös nyelvhasználatának tudatossá tétele, hogy minden beszédhelyzetben bátran és stílusosan használják anyanyelvüket, nyelvi kifejezőmódjuk megfeleljen a mondanivalónak, a szituációnak és a szövegösszefüggésnek.
- A kommunikációs kultúra fejlesztése. A kommunikációs körülményekhez igazodó kommunikációs és metakommunikációs eszközök megismertetése és gyakoroltatása magán- és közéleti kommunikációs helyzetekben.
- A kulturált véleményalkotás és szándéknyilvánítás képességének kialakítása. A társas beszédkapcsolatok alapvető szabályainak elsajátíttatása, folyamatos alkalmaztatása a tanulók mindennapi nyelvhasználatában.
- Az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása, hogy tudjanak különböző típusú szövegből információkat gyűjteni és feldolgozni.

2. Idegen nyelvi kommunikáció

- A nyelvek kulturális vonatkozásainak megismertetése, a kulturális sokféleség tiszteletben tartása
- Az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek kialakítása (beszélgetések kezdeményezése, szövegolvasás,- értés és –alkotás).
- Tudatosítani a tanulóknak, hogy az egész életén át tartó tanulás fontos részét képezi az idegen nyelv elsajátítása.

3. Matematikai kompetencia

- Matematikai gondolkodáshoz kapcsolódó képességek kialakítása, matematikai modellek (képletek, struktúrák, grafikonok/táblázatok) alkalmazása.

- Olyan képességek kialakítása melynek birtokában alkalmazni tudják ismereteiket a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyeken.
- Tudjanak érvelni, matematikai nyelven kommunikálni és indokolni az eredményeket.

4. Természettudományos kompetencia

- Természettudományos fogalmak, módszerek, technológiai folyamatok ismerete, alkalmazása az új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, problémamegoldásaikban, egyéni és a közösségi célok elérésében, döntések meghozatalában.
- Ismerjék a tudományos és technológiai fejlődés saját magukra, családjukra, az egész Földre gyakorolt hatását.

5. Digitális kompetencia

- Megismertetni a tanulókat a mesterséges közvetítő rendszerek információhordozó szerepével, szakmai nyelvezetével. Az elektronikus média hatásmechanizmusainak megértése, a médiumokban való eligazodás, információkeresés és a média szelektív használata.
- Az információs társadalom technológiáinak (IST) magabiztos és kritikus használata a tanulásban, a szabadidőben, az élet minden területén, hogy segítségükkel tudjanak információkat keresni, összegyűjteni, feldolgozni.
- Az IST eszközök használatával kapcsolatos etikai elvek ismerete és betartása

6. A hatékony, önálló tanulás

- A hatékony, önálló tanuláshoz szükséges alapvető képességek (olvasás, írás, számolás, IST eszközök használata), és az egyéni tanulási stratégia kialakítása.
- Közös munkában az együttműködési képesség fejlesztése, szükség esetén tudjanak tanácsot, információt és segítséget kérni.
- A tanult ismereteket az élet minden területén minél szélesebb körben tudják alkalmazni.

7. Szociális és állampolgári kompetencia

- A társadalom által elfogadott magatartási szabályok megértése és betartása
- Rendelkezzenek a saját fizikai és mentális egészségre vonatkozó ismeretekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy életminőségüket (egészséges, kulturált és értékesnek minősülő életvezetését) létrehozzák, megvédjék és fejlesszék.
- Az egyénnel, a csoporttal, a nemek közti egyenlőséggel, a megkülönböztetésmentességgel, a társadalommal és a kultúrával kapcsolatos ismeretek elsajátítása. A tanulókat megtanítani a személyes előítéletek leküzdésére, a kompromisszumra.
- Jellemezze őket a nevelőkkel, társakkal, felnőttekkel szembeni együttműködési készség. Tudjanak megfelelő módon kommunikálni, a különböző nézőpontokat megérteni, a tárgyalópartnerben bizalmat kelteni.
- Megtanítani a tanulókat arra, hogy helyes magatartással kezelni tudják a stressz helyzeteket, a siker- és kudarcélményeiket.
- A napi sajtóból tájékozódjanak az aktuális nemzeti és nemzetközi eseményekről. Bővítsék ismereteiket az EU-val kapcsolatban. Érdeklődjenek szűkebb környezetük és a tágabb közösséget érintő problémák iránt

8. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

- Szűkebb és tágabb környezetük megismerése, hogy képesek legyenek a kínálkozó lehetőségek megragadására.
- A tanulók képesek legyenek az egyéni és csapatmunkára.

9. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

- Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség fejlesztése. Helyi, nemzeti, európai és az egyetemes kulturális művészeti alkotások megismerése.
- Pozitív attitűdök kialakítása a művészeti kifejezés sokfélesége iránt, az esztétikai érzék fejlesztése. Saját munkáikban törekedjenek a kreatív önkifejezésre.

Kiemelt fejlesztési feladatok

1. Énkép, önismeret

- Az önmaguk megismerését segítő környezet, az önkontroll, az önfejlesztés igényének, az alapvető erkölcsi, etikai normák iránti fogékonyság kialakítása
- Saját fejlődésük, sorsuk, és életpályájuk iránti felelősségteljes magatartás kialakítása. Ismerjék fel, hogy saját fejlődésük, sorsuk alakítása az ő kompetenciájuk.

2. Hon és népismeret

- A hazához való kötődés, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret és a hazaszeretet érzésének erősítése.
- Megismertetni a tanulókkal népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit, a kiemelkedő magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók tevékenységét, munkásságát, a haza földrajzát, irodalmát, történelmét, mindennapi életét. Ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit
- Olyan gondolkodásmód, attitűd kialakítása, amelyben a nemzetek egymás melletti és egymással való együttélése nélkülözhetetlen. Hazánkban és a szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek és eredményeinek megbecsülésére nevelés.
- Az otthon, a szülőföld, a lakóhely, közvetlen és tágabb környezetünkről szóló forrásanyagok megismertetése, helytörténeti ismeretek kutatása, néphagyományok megismerése és továbbvitele.

3. Európai azonosságtudat-egyetemes kultúra

- Európa a magyarság tágabb hazája, ezért a tanulók ismereteinek bővítése az Európai Unióval kapcsolatban (kialakulása, történelme, alkotmánya, intézményrendszere, politikája). Olyan ismeretek, tapasztalatok birtokába juttatni a tanulókat, hogy meg tudják majd találni helyüket az európai nyitott társadalmakban, a magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

- Váljanak nyitottá a más országokban élő magyar nemzetiségek iránt (közös kultúra, szokások ápolása, ébren tartása).
- Az egyetemes, emberi civilizáció értékeinek és eredményeinek megismertetése. Információszerzés az emberiség közös, globális problémáiról, az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködésről.

4. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

- A társadalmi együttélés szabályainak megismertetése és betartatása. Az emberi jogok tiszteletben tartása
- Aktív állampolgári magatartáshoz szükséges **részképességek** (egyenlő bánásmód, konfliktuskezelés, segítségnyújtás, együttműködés) és **beállítódások** (felelősség, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedés) kialakítása.
- Az iskola mindennapi életében gyakorolják a diákönkormányzati jogokat.

5. Gazdasági nevelés

- Pozitív attitűd kialakítása az értékteremtő munka, a javakkal való gazdálkodás és a gazdasági ésszerűség iránt.
- Gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztése. Találják meg az egyensúlyt a rövidebb és a hosszabb távú előnyök között.
- Tudatos fogyasztóvá nevelés, hogy a mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatot, hasznot, vagy költségeket. A fenntartó fogyasztás és az egyéni érdekek kapcsolatának felismertetése. Tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok között.
- A takarékos, gazdaságos anyag –és eszközhasználat ösztönzése.

6. Környezeti nevelés

- Olyan magatartás és életvitel kialakítása, amellyel elősegítjük az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. Az ehhez szükséges természetközponitú szemlélet, jártasságok, készségek, pozitív attitűdök kialakítása.

- Különös figyelmet fordítunk a tanulók természettudományos gondolkodásának fejlesztésére. Hangsúlyozzuk az egész életen át tartó tanulás fontosságát. Kreatívan gondolkodni tudó, a természet, a társadalom, a jog és a gazdaság területén eligazodni képes fiatalok nevelése.
- A környezet természeti és ember alkotta értékeinek megóvására, a természet szeretetére, védelmére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelezettségek vállalására és a jogok gyakorlására való nevelés.
- A környezeti problémák (légszennyezés, vízszennyezés, hulladék-felhalmozódás, környezeti válságjelenségek stb.) és a környezeti konfliktusok kezeléséhez szükséges ismeretek elsajátíttatása, együttműködés a probléma megoldása érdekében.
- A környezet iránti érzékenység kialakítása, a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismertetése.
- Környezettudatos magatartás kialakítása egyéni és közösségi szinten, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalom fenntartható fejlődését.
- A környezet iránti felelősségtudat kialakítása, a tanulók cselekvő, aktív részvételével környezetünk megóvására, értékeinek megőrzésére, a környezeti károk megelőzésére való nevelés.
- A tanulóknak erősíteni a közvetlen környezetük iránti felelősségérzetet. Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Tudatosítani a tanulóknak, hogy vállaljanak felelősséget az egyéni és a közös tetteikért.

7. Tanulás

- Az önálló tanulás képességének fejlesztése, a tanulás iránti motiváció erősítése.
- A hatékony tanulás módszereinek és technikájának elsajátíttatása és gyakoroltatása
  - az alapkészségek kialakítása
  - az előzetes tudás és tapasztalat megerősítése
  - az egyénre szabott tanulási módszerek

- a csoportos tanulási módszerek
  - a kooperatív csoportmunka
  - a célszerű rögzítési módszerek kialakítása
  - a gondolkodási kultúra művelése
  - az önművelés igényének és szokásainak kibontakoztatása
  - az élethosszig tartó tanulás eszközeinek megismertetése
  - az önellenőrző képesség fejlesztése
  - a folyamatos ismétlés fontosságának tudatosítása.
- A tanulók képességeinek fejlesztése, figyelembe véve az életkori és az egyéni jellemzőket.
  - A gondolkodási képesség fejlesztése
    - rendszerezés
    - kísérleti tapasztalás és kombináció
    - következtetés és problémamegoldás
    - analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és a konkretizálás erősítése
    - gyakorlati alkalmazás
    - kreatív és kritikai gondolkodás
    - döntési képesség, alternatívák végiggondolása, variációk sokoldalú alkalmazása, kockázatvállalás, értékelés, érvelés, lehetőségek kiválasztása.
  - A könyvtári ismeretszerzési technikák elsajátíttatása- nyomtatott és elektronikus dokumentumok használata- az önálló ismeretszerzés érdekében.
  - Az adatgyűjtés, témafeldolgozás, forrásfelhasználás és az Interneten való keresés elsajátítása
  - A rendszerezett tudás megszerzésének és átadásának képességét fejleszteni. Rendelkezzenek olyan tudással, melyet új helyzetben is alkalmazni tudnak

8. Testi és lelki egészség

Minden iskolai tevékenység szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.

- Tudatosítani a tanulóknak, hogy az egészség érték, amelyet az egyénnek és a közösségnek egyaránt óvni és védeni kell.

- Egészségfejlesztéssel, fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ismeretek elsajátíttatása.
- Pozitív beállítódások, magatartások, szokások kialakítása, amelyek a gyerekek egészségi állapotát javítják.
- Az egészség megőrzéséhez, a betegségek, balesetek, sérülések elkerüléséhez szükséges ismeretek közvetítése.
- A beteg és fogyatékos embertársakkal szembeni elfogadó, humánus, segítőkész magatartás kialakítása.
- Felvilágosítani a tanulókat, az egészséget károsító, a káros függőségekhez vezető szokásokról (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) és azok emberi szervezetre gyakorolt hatásairól.
- Megismertetni a tanulókkal a környezet- háztartás, iskola, közlekedés, veszélyes anyagok- leggyakoribb egészséget, testi épséget, veszélyeztető tényezőit.
- Felkészíteni a tanulókat az önálló gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, a balesetek elkerülésének módjaira.
- Veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzése, kezelése.
- A veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelésére és használatuk legfontosabb szabályainak betartására megtanítani a tanulókat.
- Elsajátíttatni a társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással kapcsolatos ismereteket.
- Tanítsuk meg a krízishelyzetbe jutottaknak való segítségnyújtás módját.
- A helyes táplálkozás- és mozgáskultúra, a kulturált étkezés és higiéniai szokások szabályainak tudatosítása és betartatása.
- A helyes napirend szerinti életrend kialakulásának segítése.
- Szexuális kultúrájuk kialakítása, felkészíteni őket a felelősségteljes párkapcsolatra.
- Rendszeres mozgás, testedzés, sport iránti igény felkeltése, a fizikai, értelmi és akarati tulajdonságok (erő, ügyesség, gyorsaság, mozgáskészség, állóképesség, önfegyelem, kitartás, cselekvésbiztonság) fejlesztése.

- Megtanítani a tanulókat - a játékszabályok megtartásával- felszabadultan játszani, és helyes magatartással kezelni a siker és kudarcélményeket.

9. Felkészítés a felnőtt lét szerepeire

- Átfogó ismeretek nyújtása a munka világról, a gazdaságról, a versenyképességről, fogyasztásról.
- A helyes pályaorientáció érdekében a képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése, pályák, foglalkozási ágak tartalmának, követelményeinek és a hozzájuk vezető utak megismertetése. A lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása.
- Tudatosítani a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször pályamódosításra kényszerülhetnek
- Szociális (segítés, együttműködés, vezetés, versengés), társadalmi-állampolgári (jogérvényesítés, közéletben való szerepvállalás) és cselekvési kompetenciák tudatos fejlesztése
- Olyan képességek elsajátíttatása, amelyek megkönnyítik a felnőtt életben való alkalmazkodást (együttműködés, rugalmasság, bizonytalanság kezelése)

IV. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

1. A közösségfejlesztés célja:

- Az iskola váljék a közösségi élet színterévé
- Önálló és öntevékeny tanulói közösségek alakuljanak
- Teremtődjenek pozitív normák és szokások a közösségben
- A diákok legyenek képesek:
  - tisztelni az alapvető emberi értékeket (becsület, tisztesség, megbízhatóság),
  - váljanak ezek a tulajdonságok személyiségük részévé
  - együttműködni másokkal
  - barátságok, harmonikus emberi kapcsolatok kiépítésére
  - azonosulni mások problémáival, segíteni azok megoldásában
  - egyéni és közösségi érdekek harmóniájának megteremtésére

2. Feladatok

Nevelőmunkánk eredményeként:

- A tanulók ismerjék meg az intézmény közéleti fórumait, a demokratikus működés mechanizmusait.
- Vegyenek aktívan részt az iskolai élet megszervezésében, az iskola belső működésének magalkotásában, a szabályok betartásában.
- Tudatosan formálják közösségük értékrendjét.
- Ismerjék és teljesítsék kötelezettségeiket, gyakorolják jogaikat.
- Vállalják fel nyíltan véleményüket, legyenek képesek azok egyértelmű megfogalmazására.
- Tartsák be a kulturált viselkedés szabályait.

- Értékeljék reálisan önmagukat és másokat, legyenek képesek elfogadni az őket ért bírálatokat, és tudják viselkedésüket, véleményüket korrigálni.
- Vállaljanak közösségi megbízatásokat és végezzék el azokat felelősségteljesen.
- Tartsák be a közösségi élet alapvető normáit.
- Tudjanak harmonikus kapcsolatot kialakítani az őket körülvevő természeti és társadalmi környezettel.
- Tanúsítsanak nyitott, megértő, elfogadó magatartást az eltérő kultúrák, vallások, életmódok iránt, fogadják el a másságot.
- Törekedjenek a beteg, sérült és fogyatékos embertársaik iránti segítőkész magatartás kialakítására.

3. Partnereink a közösségi nevelés terén

3. 1. Közvetlen partnerek:

- ✓ Tanári közösség (tantestület, munkaközösségek)
- ✓ Diákközösség (DÖK, osztályok, napközis csoportok, szakköri csoportok, baráti
- ✓ Szülői csoportok (szülői munkaközösség, rendezvények állandó segítői, programra kísérő szülők)
- ✓ Fenntartó
- ✓ Segítő személyzet közösségei (technikai dolgozók)

3. 2. Közvetett partnereink

- ✓ Kulturális szervezetek
- ✓ Intézmények
- ✓ Szakmai szervezetek
- ✓ Egyház

Az együttműködések fejlesztése, bővítése folyamatos feladatunk, hiszen közös érdekünk, hogy minél színvonalasabb szolgáltatást nyújtsunk, megfelelően a partneri és társadalmi elvárásoknak.

4. Szervezeti keretek, tevékenységi formák

4. 1. Az óvodában

A **csoportszervezés kritériumai**: általában vegyes csoportot szervezünk, ha a gyerekek kor szerinti létszámmegoszlása ezt megengedi.

Vegyes csoportban:

- a testvérek együtt maradnak
- a család mintájára különböző korú gyerekek vannak együtt, életszerűbb az összetétel
- a kialakult szokásrendszer, hagyományok növelik a kicsik biztonságérzetét, így a beilleszkedésük is hamarabb megtörténik
- az utánzás, a mintakövetés feltételei adottak (a kisebbek tanulnak a nagyoktól)

A **napirendet** a folyamatosság, a rugalmasság jellemezze, az állandóság a gyerek biztonságérzetét erősíti.

Délelőtt	
7,00- 11,30	Játék a szabadban, vagy a csoportszobában Ezen belül 9,00-9,20 folyamatos tízórai Kötetlen foglalkozás, együttlét
11,30-12,30	Készülődés az ebédre, ebéd
12,30-13,00	Készülődés a délutáni pihenéshez
Délután	
13,00-14,45	Mese, pihenés, alvás
14,45- 15,30	Folyamatos felkelés, uzsonna
15,30-17,00	Játék az udvaron (ha az időjárás engedi) vagy a csoportszobában

Hetirend		
Hétfő	Mindennapos testnevelés	Mese-vers
Kedd	Mindennapos testnevelés	Mese-vers
Szerda	Mindennapos testnevelés	Mese-vers
Csütörtök	Mindennapos testnevelés	Mese-vers
Péntek	Mindennapos testnevelés	Mese-vers

Az alábbi irányított tevékenységekre lehetőleg egy héten egyszer legalább kerüljön sor, a hét bármely napján, nem előre meghatározott időpontban az óvónő vagy gyermek kezdeményezésére:

- ének-zene, énekes játék
- rajzolás, mintázás, kézimunka
- mozgás, testnevelés
- a külső világ tevékeny megismerése (környezetismeret, környezetvédelem, matematika)

Egyéb tevékenységformák

- bábszínház látogatása
- kirándulás
- kiállítások

(Ezen tevékenységformákat a szülők anyagi támogatásával tudjuk megvalósítani.)

- iskolalátogatás

Tervezés

Nagy időegységekben gondolkodunk:

- átgondoljuk az egész évre tervezett tevékenységek rendszerét
- évszakokra lebontjuk a feladatokat (az ünnepekre hosszan készülődünk)
- heti tervet készítünk, amit a csoportnaplóba írunk (nevelési terv)

A naplót rendszeresen vezetjük, napi bejegyzést akkor írunk, ha valamit lényegesnek tartunk (nem feltétlen minden napról) a csoport életével kapcsolatos fontos történésekről.

4. 2. Az iskolában

Tanórák

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és munkaerkölc erősítésével.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek a támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével).
- A tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Változatos munkaformákkal az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének az erősítése (differenciált munka, kooperatív tanulásszervezés, kísérlet, verseny, egyéni munka).

- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely közösségi példájával, egységes nevelési eljárásokkal, összehangolt követeléseivel, az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

Tanórán kívüli tevékenységek

Hagyományőrző tevékenységek

- Az iskola névadójának, Móra Ferenc emlékének az ápolása.
- Móra-hét megrendezése
- Első osztályosok fogadása, köszöntése
- Nemzeti, társadalmi, községi és iskolai ünnepek.
- Közös kirándulások.
- Gyermeknap.
- Ballagás

Napközi otthon

A közoktatási törvénynek megfelelően, ha a szülők igénylik, az iskolában tanítási napokon a délutáni órákban az 1-8. évfolyamon napközi működik.

Tehetséggondozás és felzárkóztatás

Az egyéni képességek minél eredményesebb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását a képességekhez igazodó tanulásszervezéssel, fejlesztő foglalkozásokkal segítjük.

Foglalkozások

A Táltos Művészeti Iskola szervezésében tánc, dráma és kézműves tanszak működik. Ezen kívül furulya, angol oktatás, foci és kézilabdaedzés áll a gyerekek rendelkezésére (amelyek önköltséges formában is szervezhetők). A foglalkozások a tanulók egyéni képességeinek a fejlesztését, a hasznos, kulturált szabadidő eltöltését szolgálják. A foglalkozások indításáról a felmerülő igényeknek és anyagi forrásoknak figyelembe vételével minden évben az igazgató dönt. A foglalkozások vezetését iskolán kívüli szakember is elláthatja.

Versenyek vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeken az iskolában, vagy iskolán kívül a tanulóink részt

vesznek. A helyi versenyek, vetélkedők megszervezését, a tanulók felkészítését a szakmai munkaközösségek és a szaktanárok végzik.

Kirándulások

Az iskola nevelői, osztályfőnökök a nevelőmunka segítése céljából évente kirándulást szervezhetnek. A kirándulásokon való részvétel önkéntes, a felmerülő költségek a szülőket terhelik.

Múzeum-, kiállítás-, színházlátogatás

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a közösségi magatartásformák gyakorlását segítik a különféle közművelődési intézményekben tett látogatások. A felmerülő költségek a szülőket terhelik.

Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését, művelődését a tanítási napokon látogatható könyvtár segíti.

Hít-, és vallásoktatás

Az iskolában az egyház hittanórákat szervez, beépítve a heti órarendbe. Az órákon való részvétel önkéntes.

Diákönkormányzat

A diákönkormányzat a tanulók érdekképviselőjét ellátó iskolai szervezet. Az osztályok képviselőjét 3. osztálytól két-két tanuló látja el osztályonként.

Cél:

- A diákok önfejlesztő, önszabályozó tevékenységének kialakítása
- A saját életüket befolyásoló tényezők alakításának lehetősége
- Érdekeik kifejtésére, ütköztetésére, kompromisszumos megoldás keresésére való ösztönzés
- A diákok megismertetése a közösség demokratikus szabályrendszerének működésével
- Pozitív szociális kötődések kialakítása az iskolai közösséghez való tartozás tudatának erősítése
- Tartalmas iskolai közösségi élet kialakítása.

A közösségfejlesztés közös feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

V. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Beilleszkedési, magatartási nehézség, zavar az általános társadalmi normáktól eltérő viselkedést jelent. Az alkalmazkodás hiánya szembetűnő lesz. Kialakulásának okai a lelki fejlődés zavarában, öröklött, korai károsodásban kereshetők. Az iskola és a jól vagy rosszul szocializált gyermek összetalálkozása, az elvárt munka feltételrendszerének ugrásszerű megváltozása a gyermek életkor – specifikus, lelki, illetve társaslélektani konfliktus-lehetőségein kívül egy sor nehézséget hozhat a felszínre: teljesítményzavar, magatartászavar, kapcsolatzavar.

Nagyon fontosnak tartjuk a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő tanulók fejlesztését, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat.

1. Iskolánk feladata

- A tanuló személyiségének és környezetének megismerése, a problémák gyökerének feltárása.
- A fejlesztő módszerek megbeszélése, egyeztetése a családdal.
- A megfelelő beilleszkedés hatékony segítése.
- A szülők segítése a családi, a nevelési konfliktusok megoldásában.

A beilleszkedési, magatartási zavarok legtöbb esetben tanulmányi és szociális problémákra vezethetők vissza. Mivel egyes tanulók nem tudnak eleget tenni az átlagos iskolai követelményeknek, meglévő problémáikhoz rendszerint viselkedési zavarok is társulnak. Ebből következik az alacsony önértékelés és a romló szociális pozíció a társak között. E tényezők kompenzáló viselkedésre készítetik a gyereket: kényszeres feltűnés, ami sok esetben a tanóra munkájának megzavarásában nyilvánul meg, társakkal szembeni agresszió, feltűnő érdektelenség. Mindezek együtthatásaként az ilyen gyerekek számára nehéz a közösségbe való beilleszkedés, sőt viselkedésük antiszociálissá is válhat. Amennyiben a fentiek tekintetében pozitív változások következnek be, azok nagy valószínűséggel ennek megfelelően éreztetik hatásukat a

tanulók magatartásában is. Amennyiben magatartási zavaruk kórossá válik, a pedagógiai szakszolgálat segítségét kérjük.

2. Célunk

- Lehetőség szerint alkalmassá tenni ezeket, a tanulókat az „együttélésre”, együttműködésre.
- A perifériára szorulásuk, antiszociális helyzetbe való lecsúszásuk megelőzése.
- A tolerancia képességének fejlesztése (tapintat, empátia, udvariasság tisztelet, érdeklődés).

3. Feladatunk

- A beilleszkedési- és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók felismerése, vezető tüneteik kiválasztása.
- Vizsgálati kérelem a Nevelési Tanácsadótól.
- Meg kell keresnünk a tanuló értékeit, melyek elengedhetetlen feltételei lesznek a fejlesztő munkához.
- Lehetőség szerint a kiváltó okokat kiderítjük. A magatartási problémák felmérésének és megoldásának is a legfontosabb eszköze a kommunikáció.
- Fel kell kutatnunk, hogy a problémák a sajátos családi háttérből, iskolai körülményből, vagy esetleg súlyosabb lelki betegségből adódnak-e.
- Rendszeres kapcsolatot tartunk a szülői házzal, a kapcsolat legyen gyümölcsöző.
- Az érzelmi kapcsolatok kialakulását és fejlesztését, a kapcsolattartási készségek elmélyítését segítjük.
- Minél több közös élmény szerzésére törekszünk, mert a közös élmények megfelelő alapot teremthetnek, hogy a gyermek „kinyíljon”. Közös elfogadás, kulturált konfliktuskezelés a feladatunk.

4. Módszerek:

- Biztonságot nyújtó, megértő, bizalmon alapuló légkör, környezet kialakítása.
- Állandóság fontossága, megteremtése
- Következetes, megfelelő határokat szabó korrekciós nevelés. Ne legyenek hézagok, legyenek azonosak az elvárások.

- Együttműködés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében fellelhető segítő erőkkel: hatékony együttműködés a családdal: épüljön „híd” szülő- pedagógus között.
- Nevelési tanácsadó, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, gyámhivatal, szociális munkások, ifjúságvédelmi felelős bevonása.
- Az intézmények legyenek együttműködők, „kéz a kézben”, az információáramlás legyen hatékony.
- Szabadidő hasznos eltöltésére való nevelés. Minél több közös élmény: játék a kölcsönös elfogadás érdekében.
- Konfliktus helyzetekben az osztályközösség pozitív erejének alkalmazása. Pedagógusok gyógypedagógusok közös megbeszélése.
- Esetmegbeszélés, egyéni esetkezelés, egyénre szabott-egyéni bánásmód előtérbe helyezése.

5. A megvalósulás szinterei

- iskola, osztályközösség, tanórák, osztályfőnöki órák,
- napközi, tanulószoba,
- rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos foglalkozások egyéni terv szerint,
- felzárkóztató jellegű foglalkozások egyéni terv szerint,
- tanórán kívüli tevékenységek, foglalkozások,
- szabadidős foglalkozások,
- családlátogatás, fogadóórák, szülői értekezletek.

VI. A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A tehetséggondozás számunkra azt jelenti, hogy keressük a tanulóiban azokat az adottságokat, amelyek alapján a legkönnyebben fejleszthetők, s amelyek kiművelése a legtöbb sikerhez juttatja őket. E tevékenység első és egyben nagyon fontos fázisa, hogy minél előbb felismerjük a tehetséget. Ismernünk kell azokat a tulajdonságokat, amelyek a tehetségigéretre utalnak. A felismerés után fontos feladatunknak tekintjük, hogy biztosítsuk azokat a környezeti feltételeket, amelyek hozzájárulnak a tehetségek kibontakozásához. Iskolánkban az egyéni képességek szerinti haladást a tanulócsoporthoz korszerű oktatás-technikaimódszerek alkalmazásával biztosítjuk. A tehetséges tanulók tanulmányi versenyekre való felkészítése tanórán kívül, egyéni vagy kiscsoportos foglalkozások keretében történik.

1. Tanítási órán belüli lehetőségek

Minden pedagógus, de elsősorban **szaktanár és osztályfőnök feladata**, hogy felhívja a figyelmet a tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről.

E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt. Szoros együttműködést tételez fel a családdal, és minden, gyerekre ható iskolán kívüli tényezővel.

Iskolánkban az egyéni képességek szerinti haladást a tanulócsoporthoz korszerű oktatás-technikaimódszerek alkalmazásával biztosítjuk. Intézményünkben kooperatív tanulási módszerekkel, digitális eszközökkel folyik az oktatás. A tehetséges tanulók tanulmányi versenyekre való felkészítése tanórán kívül, egyéni vagy kiscsoportos foglalkozások keretében történik.

Az informatika oktatása kiemelt feladatunk, az alsó tagozaton már ismerkednek az informatika oktatás előnyeivel, ami később az 5-8. osztályokban, minden tanulóra kiterjedő. A tehetséges tanulóknak a tanórai kereteken kívül e területen egyéni számítógép-használat segíti fejlődését.

Tapasztalataink szerint ez a módszer a legmegfelelőbb a gyerek alkotóképességének, kreativitásának kialakulásában fontos szerepet játszó személyiségfejlődés szempontjából.

A tanulók tanórán kívüli fejlesztésének formáiról a mindenkori tárgyi- és személyi feltételek ismeretében a munkaközösségek vezetői és a diákönkormányzat javaslata alapján, az iskola vezetősége önkormányzati jóváhagyással dönt.

A tehetség és képességfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- differenciált foglalkozások szervezése
- lehetőséget adunk beszámolók, kiselőadások tartására
- házbajnokságok, vetélkedők
- szintrehozás
- felkészítés továbbtanulásra
- személyes beszélgetések, a biztatás, jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
- kiugró tehetségek szakemberhez irányítása
- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulásszervezés
- differenciált foglalkozások szervezése
- iskolán kívül rendezett versenyek, vetélkedők.

2. A tanórán kívüli programok

Foglalkozások:

A Táltos Művészeti Iskola szervezésében tánc, dráma és kézműves tanszak működik. Ezen kívül furulya, angol oktatás, foci és kézilabdaedzés áll a gyerekek rendelkezésére (amelyek önköltséges formában is szervezhetők). A foci és a kézilabdaedzés a testnevelésórákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, egészséges életmódját. A tanulókat felkészítjük a különféle sportágakban megrendezendő iskolai és iskolán kívüli versenyekre.

A foglalkozások a tanulók egyéni képességeinek a fejlesztését, a hasznos, kulturált szabadidő eltöltését is szolgálják. A foglalkozások indításáról a felmerülő igényeknek és anyagi forrásoknak figyelembe vételével minden évben az igazgató dönt. A foglalkozások vezetését iskolán kívüli szakember is elláthatja.

Könyvtári órák adta lehetőségek

A könyvtár nagyban segíti a tanulók egyéni tudásának, ismeretének gyarapodását, az olvasóvá nevelést.

Egyéb tevékenységek

- tanulmányi versenyekre, vetélkedőkre, bemutatókra való felkészülés és részvétel
- tanulmányi kirándulások
- múzeumlátogatás, kiállítások megtekintése, színházlátogatások
- ünnepi műsorok elkészítése, előadása
- pályázatok készítése
- levelezős játékok
- rendhagyó órák
- vetélkedők
- bemutatók
- gyűjtőmunkák.

VII. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanulók sajátos nevelési igényéből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális tevékenység. Speciális területe a részképesség zavar.

Ezek:

- *dyslexia, szóvaktság (hiányzik az össz. szókép)*
- *dysgraphia, írásképtelenség*
- *dyscalculia, számolási nehézség*

Az iskola egyik legfontosabb feladata, ezek időbeni felismerése a tünetek alapján. Szükség esetén speciális képezésű szakemberek segítségének igénybevétele. A pszichés fejlődési zavarokkal bíró tanulóink esetében a rájuk speciálisan kidolgozott tantervek figyelembe vételével végezzük az oktatást, értékelést.

Enyhébb esetekben egyéni fejlesztési terv alapján a gyermeket kiscsoportokban vagy egyénileg igyekszünk felzárkóztatni. Igyekszünk a gyermek teljesítési képességeihez igazítani, szükség esetén, szelektálni a tananyagot. Szoros kapcsolatot tartunk fenn a gyermekekkel foglalkozó pedagógusokkal (óvónő, szaktanárok, napk. vezetők, stb.) Próbáljuk megkeresni azt a területet, ahol a gyermeket sikerélményhez tudjuk juttatni, önbizalmát növelni. A külső motivációs bázis szükséges a továbblépéshez.

A tanulás és az értékelés arányát figyelembe vesszük. Speciális esetekben segítünk megkeresni a szakemberrel (pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus) való kooperáció lehetőségeit.

A szülőkkel való kapcsolattartás milyenségét ezen esetekben kiemelten fontos területként kezeljük. Fontos a reális helyzetfelismerés és helyzetelemzés a terápia szempontjából.

A fejlesztést csak a szülői háttér együttműködésével tartjuk sikeresnek. Mivel a hátránykompenzáció szoros együttműködést feltételez a benne résztvevők (pedagógus, szakember, gyermek, szülő) részéről, az iskola kiemelt feladatként tekinti a kapcsolattartás milyenségét és mennyiségét, vagyis az **együttműködést**. Az iskolánk kiemelt célként kezeli a lehetőségek bővítését a tanulói hátránykompenzációban. Ezek a tanulást segítő módszerek (pl. tanulás tanítása) és eszközök bővítése, alkalmazása, ez irányú pedagógusképzés, minőségjavítás mind tárgyi, mind személyi kérdésekben.

1. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő tevékenységek:

- Tanulási technikák megmutatása, próbálgatása, gyakorlása.
- Állandóság, bizalom, megértés, segítőkészség, együttműködés, megerősítés, játékos jelleg biztosítása.
- Felzárkóztató, képességfejlesztő foglalkozások.
- Kiscsoportos, csoportos szervezeti formában, tanítók és szaktanárok irányításával.
- Hosszabb hiányzás miatti lemaradás pótlása.
- A hiányok egyéni- és kiscsoportos pótlása, esetleg újratanítás. A felzárkóztatásra szoruló gyerekeknek biztosítani a felzárkózás lehetőségét, valamint a követelményrendszernek való eredményes megfelelés lehetőségét.
- Alapkészségek fejlesztése, megerősítése (kompetenciafejlesztés).
- Önálló tanulásfejlesztés.

2. A megvalósítás keretei, eljárásai

Iskolán belüli keretek:

- Inkluzív /befogadó/ osztályok szervezése: az osztálytársak megfelelő viszonyulása, az átlagos gyermek tudjon jól segíteni.
- Differenciált tanulásirányítás, ezt biztosítva többsávós óratervezés szükséges.
- Differenciált házi feladatok adása minden pedagógus részéről, gyakori pozitív jellegű, előremutató értékelés, megerősítés.
- Differenciált értékelés.
- Rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások: ingergazdag környezet megteremtése, motiválás.
- Rugalmas időbeosztás a felzárkóztatás igényéhez igazodva.
- A tananyag életszerű tartalommal való megtöltése. Gyakorlatorientált ismeretek, életviteli technikák megismertetése.

A szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján:

- a törvény által biztosított heti óraszámában,
- egyéni fejlesztési terv alapján,
- egyéni vagy kiscsoportos szervezeti formában,

- a sajátos nevelési igény típusa szerint logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, gyógytestnevelő szakember bevonása a fejlesztő tevékenységbe.

Iskolán kívüli keretek:

- Amennyiben szükséges, a tanulási kudarcnak kitett tanuló speciális szakemberekhez történő irányítása (Nevelési Tanácsadó).
- Egészségügyi rehabilitáció. (szülői beleegyezéssel és segítséssel)
- Folyamatos kapcsolattartás a gyermekorvossal, szülővel.

Egyéb keretek:

- kollégák hozzáállása, pedagógus - továbbképzés,
- szakemberek felkérése,
- kapcsolat a pedagógiai szakszolgálattal,
- tankönyvek, segédanyagok körültekintő megválasztása,
- szükséges eszközökkel, felszerelésekkel, játékokkal felszerelt fejlesztő terem.

3. A fejlesztés hatékonysága, értékelése

- tesztek újrafelvétele,
- kontrollvizsgálatok a szakértői és rehabilitációs bizottságoknál,
- dokumentumelemzés, a tanuló produktumainak célirányos áttekintése (felmérések, napló, füzetek stb.),
- folyamatos megfigyelés,
- beszélgetés a gyerekekkel, szülővel, a fejlesztésben résztvevő szakemberekkel, a további feladatok megjelölése.

Sikerkritérium:

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programunk akkor sikeres, ha:

- a tanulási kudarcnak kitett tanulóink is rendszeresen járnak iskolába,
- szüleik elfogadják azokat a módszereket, eljárásokat, amelyek gyermekeik tanulását sikeresebbé tehetik,
- a tanulók rendszeresen részt vesznek felzárkóztató és fejlesztő foglalkozásokon,
- a tanulók a legkisebb eredménynek is örülnek s igényük a további fejlődés,
- az iskolában szerzett tudásukat továbbhaladásukra alkalmazni tudják.

VIII. A gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az óvodai és az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi munka jelenti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű családok folyamatos figyelemmel kísérését, gondozásukat; valamint azoknak az eseti problémáknak a kezelését, ami miatt a gyermek kapcsolataiban és teljesítményében jelentős negatív változás következik be.

Az elmúlt években bekövetkezett gazdasági, társadalmi változások hatásainak következtében egyre nagyobb szerepet kap az óvoda és az iskola, hiszen a keletkezett problémák befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedésüket; társaikhoz és a munkához való viszonyukat. Így megnőtt az ifjúságvédelem jelentősége is.

Intézményünk gyermekvédelmi tevékenysége többpólusú. A szociális hátrányokkal, beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek problémáit az óvónők, az osztályfőnökök, a szaktanárok, a gyermekvédelmi felelősök, a családsegítő munkatársai összehangolt tevékenységgel derítik fel, és próbálják kezelni. A prevenció legfontosabb eszközeként a szülőkkel való szoros kapcsolattartást tartjuk, hogy az esetleges problémákat mihamarabb felismerjük, és hatékonyan megoldjuk. Ezért a szülők beegyezésével és velük egyeztetve az óvónők, az osztályfőnök (gyermekvédelmi felelősök) családlátogatást tesznek azoknál a gyerekeknél, akiknek helyzete azt indokolja.

1. Cél

Korunk veszélyforrásaival szemben a gyerekek személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztése, mely képessé teszi őket a helyes ítélelhozatalra, a negatív jelenségek elutasítására. A hátrányos helyzet csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, ill. segítségnyújtás annak megszüntetésében, betartva a titoktartási kötelezettség előírásait.

2. Feladat

- ön- és társismeret fejlesztése, reális énkép kialakítása,
- társas kapcsolatok pozitív irányba történő változtatása,
- devianciák csökkentése,
- évente a veszélyeztetett- és hátrányos helyzetű gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele,

- törekvés a veszélyeztető körülmények felszámolására, legalábbis ezek csökkentésére,
- pedagógusaink el- és befogadó szemléletének formálása, hogy alkalmasak legyenek a problémák kezelésére (egészségnevelés, drogprevenció, pszichés fejlődés zavara miatt tanulók integrálása).
- minden olyan veszélyeztető ok csökkentése, amely a gyermekek fejlődését zavarja.

3. Kapcsolattartás

Ennek érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk fenn:

- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- védőnővel,
- iskolaorvossal,
- rendőrséggel,
- polgármesteri hivatallal; annak gyámügyi és szociális osztályával, jegyzővel,
- a gyermekvédelemben részt vevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal,
- alapítványokkal,
- pártfogóval,
- az iskolai DÖK-kel.

4. A gyermek-és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai feladataink megosztása

4.1. Minden nevelő (óvónő, tanító, tanár) feladata:

- időben feltárja a szociális problémákkal rendelkező gyerekek helyzetét
- ha veszélyeztetettséget tapasztal, jelentse az iskolavezetésnek, az ifjúságvédelmi felelősnek, a családsegítő munkatársának, a jegyzőnek
- javaslatot tegyen a szociális hátrányok enyhítésére (szociális támogatások, hivatalos védelem).

4. 2. Az óvónők és az osztályfőnökök feladatai:

- a gyermek körülményeinek megismerése (családlátogatás)
- veszélyeztetettség esetén az illetékes személyek értesítése

- folyamatosan ellenőrzi a gyermek tanulmányi munkáját- konzultál a szaktanárokkal
- folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermek magatartását, hiányzásainak indokoltságát
- folyamatosan kapcsolatot tart a szülővel, az ifjúságvédelmi felelőssel, az igazgatóval.

4. 3. Az ifjúságvédelmi felelősök feladatai:

- összehangolja az óvónők, az osztályfőnökök, a tanárok ifjúságvédelmi munkáját
- figyelemmel kísérik a veszélyeztetett tanulók ügyét, kapcsolatot tartanak a gyámügyi előadóval, a családsegítő munkatársaival
- nyilvántartást vezetnek a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulókról.

5. A megvalósítás módja, eljárásai, tevékenységei:

- közvetlen kapcsolattartás a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekkel és szüleikkel az óvónőkön és az osztályfőnökökön keresztül; ha szükséges családlátogatás, tanácsadás, fogadóóra,
- szülők figyelmének felhívása, ha megváltozott a gyermek: magatartása, tanulmányi munkája, társaikhoz, felnőttekhez való viszonya,
- szülők figyelmének felhívása a halmozottan hátrányos gyereke esetén a kedvezmény segítség lehetőségének igénybe vételére,
- pályaválasztás segítése,
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel, védőnői koordinálással,
- szabadidős programokon való részvétel segítése propagálása,
- törekvés a gyermek szociális helyzetének javítására: segélyek, természetbeni juttatások,
- az intézményi étkeztetés lehetőségének biztosítása,
- napközis vagy tanulószobai foglalkozásokon való részvétel lehetősége.

IX. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A gyerekek családi körülményeiből, születési adottságaiból eredő hátrányainak leküzdését, az esélyegyenlőség minél nagyobb mérvű megvalósítását sokféle szociális és pedagógiai feladat megoldásával kell segíteni.

Sokrétű információt kell szerezni a gyerekek fejlődését befolyásoló tényezőkről:

- a család lakás- és életkörülményeiről
- a szülők iskolai végzettségéről, művelődési igényeiről és lehetőségeikről
- az otthoni nevelés szubjektív és objektív körülményeiről
- a család az óvoda és az iskola kapcsolatáról
- a gyerekek képességeiről, pedagógiai hatásokra való reagálásáról.

A hátrányos helyzet kezelésének szinterei:

- óvodai foglalkozások, szabadidős tevékenységek
- tanítási órák,
- napközis foglalkozások,
- felzárkóztató foglalkozások,
- szabadidős programok.

Alkalmazott módszerek:

- rendszeres kapcsolat a szülői házzal-hatékony gyermekismeret
- differenciált tanulásszervezés tanítás, fejlesztésre szoruló gyermek segítése
- megértő, elfogadó pedagógus magatartás, személyes példaadás
- befogadó környezet, több együttes élmény, fejlesztő hatásának kialakítása
- tájékoztatás az ifjúság-veszélyeztető tényezőkről és annak káros következményeiről (DADA, drogrevenüciós program, felvilágosító előadások),
- egészséges életmód iránti igény kialakítása
- tanácsadás szervezése a szülők és gyermekek számára,
- életszervezési tanácsadás életvitel.

Sikerkritérium: A hátrányos helyzetet enyhítő tevékenységünk akkor sikeres, ha:

- minden hátrányos helyzetben lévő gyermek rendszeresen jár óvodába, iskolába, ott jól érzi magát
- az óvodások megfelelő életkorban és fejlettségi szinten kerülnek beiskolázásra

- nő az óvodai nevelésben résztvevő kisgyermek száma
- nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma,
- nő az érettségire adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma,
- csökken az iskolai rendszerből a 8. általánost elvégzése előtt kikerülő hátrányos helyzetű tanulók száma,
- szülei folyamatosan érdeklődnek gyermekük óvodai előrehaladása, iskolai munkája iránt,
- a tanulók rendszeresen részt vesznek felzárkóztató és fejlesztő foglalkozásokon,
- igénybe veszik az intézményi étkeztetést és a napközis szolgáltatást,
- elhatárolódnak az őket fenyegető káros szenvedélyek kipróbálásától,
- az iskolában szerzett tudásukat továbbhaladáskor alkalmazni tudják.
- minimális az elhajlás veszélye a deviáns életútra
- igénye van kulturális programokra

A szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységi formákkal szolgáljuk:

- óvodai elhelyezés biztosítása
- képességkibontakoztató és integrációs felkészítés szervezése az óvodában és az iskolában (ld. III. sz. Mell.)
- tehetséggondozó programok szervezése,
- kis létszámú osztályok szervezése,
- napközis ellátás biztosítása,
- szülők, családok életvezetési gondjainak segítése,
- a tankönyvtámogatás elveinek, mértékének meghatározása,
- hozzájárulás tanulmányi kirándulásokhoz, táborozásokhoz, erdei iskolákhoz, (anyagi lehetőségek függvényében)
- drog- és bűnmegelőzési program alkalmazása,
- felvilágosító munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon.

A fenti hátrányok csökkentése,- ideális esetben- megszüntetése érdekében minden pedagógusnak, de a nevelő-oktató munkát segítő valamennyi dolgozónak feladata:

- a család, a szülők meggyőzése, bevonása a nevelőmunkába. Ennek leghatékonyabb eszköze a rendszeres találkozás, beszélgetés, kapcsolatteremtés.

Ennek érdekében évente több alkalommal szülői értekezletet, fogadó órákat tartunk. Nyílt napok rendezésével az iskolát igyekszünk „nyitottá” tenni.

- a tanórai differenciált foglalkozásokon építeni kell a tanórán kívüli felzárkóztató és szabadidős tevékenységekre is
- valamennyi rászoruló igénybe vehesse az óvodai és a napközis ellátást, szervezett étkeztetésben részesüljön.

A fenti tevékenység megszervezése, a gondozás valamennyi munkatársunk feladata, de kiemelt szerepe van az óvónőknek, osztályfőnököknek, akik munkájukat a Gyermekjóléti Családsegítő Szolgálattal együttműködve végzik.

1. Diákétkeztetés

Valamennyi óvodásunk igénybe veszi az intézményi étkeztetést. A tanulókat ösztönözzük a menza igénybevételére. A bejáró tanulók felügyeletét az autóbuszok indulásáig biztosítjuk. Az önkormányzatok a tanulók étkezési költségének egy részét felvállalják.

2. Napközis foglalkozások

1-8. évfolyamon- szülői igény alapján- biztosított a napközi otthon működése. A napközibe felvett tanulók napi háromszori étkezésben részesülnek. A jelentkezett tanulók felvétele biztosított. Szorgalmazzuk a tanulók napközibe való beiratkozását, mert folyamatos segítséget kapnak a gyerekek a tanulásban ott, ahol a szülők egyre kevésbé tudnak segíteni. Az alsós munkaterv tartalmazza a napközis tevékenységi formák lebontását.

Hozzájárul a délutáni csavargások megszűnéséhez, mivel a tanulókat délután is az iskola védett világában tartja.

A napközi segítséget nyújt:

- a szabadidő értelmes és hasznos eltöltéséhez (sport, játék a szabadban; kézügyességet fejlesztő foglalkozások; kulturális tevékenységek)
- a tanulási idő maximális kihasználásához, a helyes tanulási módszerek elsajátításához
- a beszédkultúra fejlesztéséhez

- a kulturált magatartási normák és viselkedésformák elsajátításához
- a személyiség sokoldalú fejlesztéséhez.

3. Rendszeres egészségügyi vizsgálat

A házi orvos és a védőnő egészségügyi szűrővizsgálatot végez gyermekeink körében az egészségügyi törvényben foglaltak szerint. Fogorvosunk ellenőrzi gyermekeink fogainak állapotát. Kiemelt feladatunk a gyerekek egészségi állapotának figyelemmel kísérése (gerincferdülés, szemproblémák).

4. Szociális hátrányok anyagi kompenzálása

Az önkormányzatok- a tőlük telhető módon- minden megtesznek, hogy a szociális hátrányokat enyhítsék (étkezés, rendszeres nevelési segélyek). A szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatások alkalmával mi is tájékoztatjuk a szülőket.

5. Pályaorientáció

Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően fel kell készítenünk őket a tovább tanulásra.

E téren a legfontosabb feladatunk:

- a képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése,
- az iskolák, foglalkozási ágak tartalmának és követelményeinek, valamint a hozzájuk vezető utaknak a megismertetése,
- a lehetőségek és a vágyak összehangolása.

Tudatosítanunk kell a tanulóknak, hogy életpályájuk során többször pályamódosításra kényszerülhetnek. Képet kell adni a munka világáról, nevelnünk kell őket a munka becsületére és szeretetére. Segítenünk kell, hogy tanulóink kipróbálhassák képességeiket, elmélyedhessenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, ezzel is fejlesztve önismeretüket és pályaismeretüket.

Kistérségi tanulmányi kirándulások, üzemlátogatások nyújtanak ebben nagy segítséget.

6. Drogellenes küzdelem, bűnmegelőzés

Mivel a kábító-és élvezeti szereket kipróbálók aránya a fiatalkorúak között igen magas, fontos feladat a megelőzés.

Prevenációs tevékenységünk alappillére a felvilágosítás.

- Meg kell ismertetnünk a tanulókkal a kábítószeres fajtákat, a fogyasztásra csábítás módjait és alkalmait akár szakemberek segítségével is (DADA program)
- Részletesen fel kell tárnunk a narkotizálás következményeit (hatása az emberi szervezetre, drogfüggőség és deviáns magatartás, erkölcsi züllés, bűnelkövetés és drogélvezet kapcsolata)

X. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő- oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

1. Az iskolai nevelő-oktató munkát segítő szemléltetést és a tanulók tevékenykedtetését az osztálytermekben és a szaktantermekben az alábbi alapfelszerelések és eszközök szolgálják: írásvetítő, digitális tábla, diavetítő, fali vetítívászon, televízió, videó/DVD lejátszó, kazettás magnetofon, CD lejátszó.

2. **Az alsó tagozatos magyar nyelv és irodalom** tanítását segítő felszerelések és taneszközök: képek, betűkártyák, szótagkártyák, hívóképek, írott és nyomtatott abc /falikép/, betűsín, falitablók, falitáblák, gyermeklexikon, szólások, közmondások, könyve, helyesírási szabályzat és szótár.

3. **Az alsó tagozatos matematika** tanítását segítő felszerelések és taneszközök: űrmértékek, demonstrációs óra, táblai vonalzó, táblai körző számkártyák, helyiérték táblázat, mérleg és súlysorozat, hőmérő, diapozitívok, színes rudak, logikai készlet

4. **Az alsó tagozatos környezetismeret** tanítását segítő felszerelések és taneszközök: oktatótáblák, térképek, földgömb, videokazetták, ásványok

5. **Az alsó tagozatos ének-zene** tanítását segítő felszerelések és taneszközök: ritmuseszközök, zenehallgatási anyagok hangkazettán vagy CD-n.

6. **Az alsó tagozatos rajz tanítását** segítő felszerelések és taneszközök: diapozitívek

7. **Az alsó tagozatos technika** tanítását segítő felszerelések és taneszközök: olló, kés, vonalzó, építőkocka, szövőkeret, csiszolópapír

8. **Az alsó tagozatos testnevelés** tanítását segítő felszerelések és taneszközök: síp, gumilabda, ugrókötél, kislabda, tornapad, tornaszámolyok, medicinlabda, karika, jelzőszalagok, ugrószekrény, dobbantó, tornaszőnyeg, bordásfal, mászókötéll, mérőszalag, stopperóra.

9. **Felső tagozatos magyar nyelv és irodalom** tanítását segítő felszerelések és taneszközök: térkép, irodalomtörténeti atlasz, írói arcképsorozat, magyar értelmező szótár, szinonimaszótár, helyesírási tanácsadó szótár és szabályzat, életrajzi lexikon, hanganyagok, videofilmek, fali tablók, könyvek, CD ROM-ok

10. **A történelem** tanítását segítő felszerelések és taneszközök: fali térképek, videokazetták, diapozitív sorozat, transzparens sorozat, CD ROM-ok

11. Német nyelv tanítását segítő felszerelések és taneszközök: tankönyv, munkafüzet, hangkazetta, tesztek, videokazetta, szemléltető képek, fali tablók, német nyelvű országok térképe, CD ROM-ok, szótárak

12. Matematika tanítását segítő felszerelések és taneszközök: táblai körző, vonalzó, szögmérő, sík- és mértani modellező készlet, méterrúd, fali képek, úrmértéksorozat, testek sorozata

14. Informatika tanítását segítő felszerelések és taneszközök: digitális tábla, Pentium típusú számítógépek és tartozékaik, tintasugaras és lézernyomtató, alapvető programok, szoftverek

15. Természetismeret és földrajz tanítását segítő felszerelések és taneszközök: diafilmsorozat, írásvetítő fólia sorozat, vaktérkép-sorozat, kőzetgyűjtemény, faliképek, térképek, iránytű, hőmérő, térképjelek, földgömb

16. Fizika tanítását segítő felszerelések és taneszközök: tanári eszközkészlet, faliképek, mágnes.

17. Biológia tanítását segítő felszerelések és taneszközök: diapozitívek, modellek, oktatótablák, metszetek, csontvázak, nagyító, mikroszkóp

18. Kémia tanítását segítő felszerelések és taneszközök: fali tablók, oktatótablák, kísérleti eszközök, modellek

19. Ének-zene tanítását segítő felszerelések és taneszközök: pianínó, zenehallgatási anyag hangkazettán vagy CD-n, ritmuskészséget fejlesztő hangszerek, eszközök, videofilmek

20. Rajz tanítását segítő felszerelések és taneszközök: diapozitívek, videó filmek, demonstrációs testek, művészeti albumok

21. Technika tanítását segítő felszerelések és taneszközök: szerszámok, szerelőkészlet, KRESZ táblák, építőkészlet

22. Testnevelés tanítását segítő felszerelések és taneszközök: ugródomb, magasugró mérce és lécs, maroklabda, súlygolyó, tornaszekrény, dobantó, tornaszámoly, medicinlabdák, ugrókötel, mászókötel, kosárlabda, kézilabda, futball labda.

XI. A szülő, a gyermek, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.

A gyermek nevelése a család és az óvoda és az iskola közös felelőssége. A nevelés alapvető színtere a család. Nem kívánjuk csorbítani a szülők jogait, de nem is vállalhatjuk át alapvető kötelességeiket. Az óvodai és az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség koordinált, aktív együttműködése.

Az együttműködés:

Célja: Az eredményes nevelő–oktató munka fontos feltétele a szülőkkel való kapcsolattartás. Partnerként kezelésük, az óvodai és az iskola életéről, gyermekükről történő széleskörű tájékoztatásuk együttműködési készségük záloga. Fontos, hogy elvárásaikat, javaslataikat, kéréseiket és véleményüket közölni tudják. Érezniük kell, hogy érdekeink közösek. A jó együttműködés feltétele, hogy a szülő bizalommal fordulhasson felénk. Az intézmény pedagógiai programját, alapdokumentumait, a szülők és érdeklődők az óvodában és az igazgatói irodában bármikor megtekinthetik, elolvashatják, valamint a község honlapján tájékozódhatnak az intézményben folyó tevékenységről. A szülők, az óvoda és az iskola kapcsolattartásában döntő fontosságú szerepe van az óvónőknek és az osztályfőnököknek. Az együttműködés olyan folyamat, melynek során a közös cél elérése csak feladatmegosztással

Alapja: a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség

Formái: kölcsönös támogatás, koordinált pedagógiai tevékenység

Feltételei: kölcsönös bizalom és tájékoztatás; őszinteség

Feladat:

- tájékoztassuk a szülőket: nevelési céljainkról, alkalmazott eljárásokról, módszerekről, mindennapjainkról
- tegyük kapcsolatainkat tartalmassá, erősítsük fokozatosan, javítsuk folyamatosan azokat
- kérjük ki a szülők és a gyerekek véleményét az őket is érintő döntésekben,
- biztosítsunk alkalmat arra, hogy a szülők gyermekeikkel együtt tevékeny résztvevői legyenek intézményünk életének,
- mérjük fel partnereink igényeit, hogy elvárásaiknak eredményesen meg tudjunk felelni.

Pedagógusok mindennapi feladatai e közös munka érdekében:

- Kezeljék partnerként, nevelőtársként a családot, a szülőt, alakítsanak ki vele jó kapcsolatot (fogadóóra, nyíltnap, családlátogatás)
- Ismerjék tanulók családi hátterét, azok szerkezetét, életmódját, értékrendjét benne a gyermek helyzetét, szerepét (családlátogatás alkalmankénti beszélgetések)
- Osszák meg a szülővel a gyermekéhez kapcsolódó megfigyeléseiket, tapasztalataikat. Vita esetén szakmailag indokolják véleményüket, intézkedéseiket.
- Tartsanak rendszeres kapcsolatot a problematikus gyermekek szüleivel, lehetőségeikhez mérten próbálják kedvező irányba terelni az általuk hibásnak vélt nevelési gyakorlatot.
- Adjanak szakmailag indokolt tanácsot a gyermekkel kapcsolatos nevelési, magatartási és tanulmányi problémák megelőzésére.
- Tájékoztassák a szülőt rendszeresen, ha szükséges azonnal, a gyermek előmeneteléről, magatartásáról, szorgalmáról.
- Törekedjenek bevonni a szülőt közvetlen iskolai, nevelési feladatok megoldásába is.

Az oktató-nevelői munkát segítő szülői magatartás jellemzői:

- Ismerjék a közoktatási törvényben meghatározott kötelességeiket, és azt gyakorolják is.
- Érdeklődjenek gyermekeik munkájáról.
- Közvetítsenek olyan adatokat, amelyek gyermekükkel foglalkozó pedagógusok számára fontosak lehetnek.
- Gyermeük érdekében próbáljanak meg elfogulatlanul ítélni.
- Működjenek együtt az óvodával, az iskolával, a pedagógusokkal
- Érdeklődő, segítő hozzáállás
- Együttműködés a nehézségek közös feltárásában és kezelésében
- Az iskolai rendezvények lehetőség szerinti támogatása.

Sikerkritérium: ha mindkét oldal problémamentes, érzi az odafigyelést.

Intézményünk pedagógusai igyekeznek felismerni a családi nevelés hiányosságaiból eredő (nyelvi, viselkedésbeli) hátrányokat és segíteni azok csökkentését. Pedagógiai

munkánkban számítunk a szülői ház támogatására, nevelési céljaink megvalósítása érdekében együttműködünk a szülőkkel.

Az együttműködés formái:

- Megismertetjük a szülőkkel céljainkat, a gyerekek nevelésével-oktatásával kapcsolatos feladatainkat.
- Kikérjük véleményüket az intézményeinkben folyó nevelő-oktató munkával kapcsolatban.
- Fórumokat, nevelési témájú előadásokat tartunk számukra (ha szükséges, szakember segítségét is igénybe vesszük).
- Szülői értekezleteket tartunk, ahol a szülők megismerhetik a tanulócsoport konkrét tennivalóit.
- Fogadóórákat tartunk az iskolai munkatervben meghatározott időpontokban a tapasztalatok, a gondok megbeszélése, a közös tennivalók egyeztetése céljából, de a szülő kérhet időpontot az óvónőtől, az osztályfőnöktől vagy a szaktanártól a problémák megbeszélése érdekében.
- Nyílt napokon lehetőséget biztosítunk a szülők számára, hogy lássák gyermekük osztályközösségben elfoglalt helyét, valamint azt, hogy a gyermek hogyan felel meg a vele szemben támasztott követelményeknek.
- Családlátogatásokon tájékozódunk a családok szociális helyzetéről, a családi légkörről, a gyermek nevelésével kapcsolatos felfogásokról, válaszolunk a szülők kérdéseire, problémáira.
- SZSZ választmány működtetése.
- Bevonjuk a szülőket az iskolai programok, rendezvények megvalósításába. (ünnepélyek, rendezvények, kirándulások).

XII. Környezeti nevelési program (IV. számú Melléklet)

XIII. Egészségnevelési program (V. számú Melléklet)

XIV. A rédicsi Móra Ferenc Általános Iskola helyi tanterve

Műveltségi terület		Tantárgy
Magyar nyelv és irodalom	→	Magyar nyelv
	→	Magyar irodalom
Élő idegen nyelv	→	Német
Matematika	→	Matematika
Ember és Társadalom	→	Társadalmi Ismeret
polg. ism.	→	Történelem és állam-
Földünk és környezetünk	→	Természetismeret
	→	Földrajz
Ember a természetben	→	Természetismeret
	→	Biológia
	→	Fizika
	→	Kémia
Művészetek		
Ének- Zene	→	Ének- Zene
Rajz, vizuális kultúra	→	Rajz, vizuális kultúra
Tánc és dráma	→	Testnevelés és sport
Mozgóképkultúra	→	Technika
Informatika	→	Informatika
Életvitel és gyakorlati ismeretek	→	Technika
Testnevelés és sport	→	Testnevelés és sport

1. Óratervek

Az alsó tagozat óraterve

Tantárgy/évfolyam	1.		2.		3.		4.	
	Évi	heti	Évi	heti	Évi	heti	Évi	heti
Magyar nyelv és irodalom	296	8	296	8	296	8	277,5	7,5
Matematika	148	4	148	4	148	4	129,5	3,5
Idegen nyelv							111	3
Környezetismeret	37	1	37	1	37	1	37	1
Informatika							37	1
Ének-zene	37	1	37	1	37	1	37	1
Rajz	55,5	1,5	37	1	37	1	37	1
Technika és életvitel	37	1	37	1	37	1	37	1
Testnevelés és sport	111	3	111	3	111	3	111	3
Szabadon tervezhető	18,5	0,5	37	1	37	1	18,5	0,5
Kötelező óraszám a törvény alapján	740	20	740	20	740	20	832,5	22,5
Szabadon választható								

Alsó tagozaton a szabadon tervezhető óra keretében fejlesztő foglalkozásokat tartunk.

A felső tagozat óraterve

Tantárgy/évfolyam	5.		6.		7.		8.	
	Évi	heti	Évi	heti	Évi	heti	Évi	heti
Magyar nyelv és irodalom	166,5	4,5	166,5	4,5	148	4	129,5	3,5
Történelmi és áll. ismeretek	55,5	1,5	55,5	1,5	74	2	92,5	2,5
Idegen nyelv	111	3	111	3	92,5	2,5	92,5	2,5
Matematika	148	4	148	4	129,5	3,5	129,5	3,5
Informatika	37	1	37	1	37	1	37	1
Természetismeret	74	2	74	2				
Fizika					55,5	1,5	55,5	1,5
Biológia					55,5	1,5	55,5	1,5
Egészségtan								
Kémia					55,5	1,5	55,5	1,5
Földrajz					55,5	1,5	55,5	1,5
Ének-zene	37	1	37	1	37	1	37	1
Rajz	37	1	37	1	37	1	37	1
Mozgókép és médiaismeret								
Technika és életvitel	37	1	37	1	37	1	37	1
Testnevelés és sport	111	3	111	3	92,5	2,5	92,5	2,5
Osztályfőnöki	18,5	0,5	18,5	0,5	18,5	0,5	18,5	0,5
Tánc és dráma								
Szabadon tervezhető								
Kötelező óraszám a törvény alapján	832,5	22,5	832,5	22,5	925	25	925	25

A NAT 10 műveltségi területének egyes részműveltségi területeit úgy integráltuk az egyes tantárgyakban, hogy a szükséges ismeretek, készségek, képességek követelményei a kötelező óraszámok keretében teljesíthetők legyenek. Relatív

magasabb óraszámokat hagytunk jóvá azon tárgyaknak, amelyeknek kiemelt szerepet szánunk pedagógiai programunkban.

A szabadon tervezhető 0,5 órát 5. osztályban a természetismeret, 6. osztályban a testnevelés, 7. osztályban a földrajz, 8. osztályban a magyar nyelv és irodalom tantárgyak óraszámába építettük be.

Az Ember és társadalom műveltségi terület az 1-4. évfolyamokon beépül a magyar nyelv és irodalom tantárgyba.

Az „Ember a természetben” című műveltségi terület az 5. és 6. évfolyamon a természetismeret tantárgy keretébe épül be, 7. és 8. évfolyamon pedig a biológia, a földrajz, a fizika és a kémia tantárgyakba.

A tánc és dráma részműveltségi terület a testnevelés és sport tantárgyakban jelenik meg. Az „Életvitel és gyakorlati ismeretek” című műveltségi területet a technika tantárgyba integráltuk.

Önálló tantárgyként szerepel az Informatika műveltségi terület, a Matematika és a Testnevelés és sport.

A könyvtárhasználat című részműveltségi terület az Informatika és a Magyar nyelv és irodalom tantárgyakban jelenik meg.

A 4-8. évfolyamig osztályfőnöki tantárgy néven az Ember és társadalom műveltségi terület Emberismeret c. részterülete jelenik meg. Az osztályfőnöki tantárgy biztosít órakeretet, illetve lehetőséget az egyéb, a tanulók által felvetett aktuális problémák, feladatok megbeszélésére. E tantárgy feladata- többek között- a kommunikációs készségek, képességek fejlesztése is.

5. osztályban a Tánc és dráma modul a Testnevelés tantárgy anyagába, 6. osztályban az Egészségtan modul a Természetismeret tantárgy anyagába, 8. osztályban a Mozgókép és médiaismeret modul a Magyar nyelv és irodalom tantárgy anyagába integráltuk. A modul tantárgyak érdemjegyei a főtantárgy érdemjegyébe kerülnek beszámításra.

2. Tanmenetek

Alsó tagozat

1.o.

Magyar nyelv és irodalom: Mexner Ildikó Játékház című könyvéhez készült tanmenet

Matematika: Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

Környezetismeret: Pazu-Westermann által közreadott tanmenet

Rajz: Pedellus Kiadó által közreadott tanmenet

Ének, Rajz, Technika, Testnevelés: Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

2.o.

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Ének, Technika, Testnevelés: Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

Környezetismeret: Pazu-Westermann által közreadott tanmenet

Rajz: Pedellus Kiadó által közreadott tanmenet

3.o.

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Környezetismeret, Ének, Technika, Testnevelés: Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

Rajz: Pedellus Kiadó által közreadott tanmenet

4.o.

Magyar nyelv és irodalom, Matematika, Német, Környezetismeret, Ének, Technika, Rajz, Testnevelés: Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

Felső tagozat

Magyar irodalom 5-8.o.: Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

Magyar nyelv 5-8.o.: Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

Német 5-6.o.: Maxim Cornelsen Kiadó által közreadott tanmenet

Német 7-8.o.: Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

Történelem 5-6.o.: Korona Kiadó által közreadott tanmenet

Történelem 7-8. o.: Nemzeti Tankönyvkiadó által közreadott tanmenet

Matematika 5-8.o.: Calibra által közreadott tanmenet (Hajdu Sándor szerkesztette)

Természetismeret 5-6.o., Földrajz 7-8.o., Technika 5-8.o., Informatika 5-8.o., Ének 5-8.o., : Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

Kémia 7-8.o. : Nemzeti Tankönyvkiadó által közreadott tanmenet

Rajz 5-8-o.: Apáczai Kiadó által közreadott tanmenet

3. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei:

- Tartalmazzák a tantárgyak Kerettanterv szerinti tananyagát, amelyből a tanulók az oktatási-tanulási folyamatban ismereteket szerezhetnek, jártasságokat és készségeket sajátítanak el.
- Szerkezetükkel, felépítésükkel, szövegükkel, stílusukkal és ábrákkal motiválják a tanulókat a tanulásra, tények és problémák feltárására és összefüggések keresésére.
- Segítsék a tanulókat abban, hogy iskolai és otthoni munkájuk során a tanult ismereteket rögzíteni, gyakorolni és alkalmazni tudják.
- Jól felépített kérdésekkel, feladatokkal és gyakorlatokkal bővítsék a tanulók értelmi tevékenységét.
- Biztosítsák, hogy a tanulók többféleképpen szerezhessenek új ismereteket (olvasás, jegyzetelés, lényegkiemelés, összehasonlítás, diagramok, táblázatok, képek és térképek elemzése).
- A szemléltető képek, illusztrációk, táblázatok, ábrák elsősorban a tananyag megértését szolgálják, kapcsolódjanak a szöveghez, ugyanakkor esztétikai hatást is gyakoroljanak a tanulókra.
- Tudományos, hiteles és aktuális ismereteket tartalmazzanak.
- Összhangban legyenek a tanuló életkori sajátosságaival, felfogóképességével.
- Nyelvezetük választékos, a tanulók érdeklődését felkeltő és a gyermekek számára érthető legyen.
- Fokozottan előnyben részesítjük azon tankönyveket, amelyek több tanéven keresztül használhatók.
- Ingyenesen biztosítjuk a tankönyveket A tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XX. Tv. 8.§. (4) bekezdésében meghatározottak alapján.
- A szülő kérésére ingyenesen biztosítjuk a tankönyvet az iskolai könyvtárból való kölcsönzéssel, a tankönyvet napköziben való elhelyezésével.

- Oktatómunkánk során az OM által engedélyezett taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép) használunk a tananyagok feldolgozásához, melyeket hivatalosan is tankönyvvé nyilvánítottak.
- Az egyes tantárgyak tananyagait és követelményeit a tanterhez csatolt (saját és akkreditált) tanmenetek tartalmazzák. (ld. fent)

4. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

A NAT és az erre épülő kerettantervek a követelményeket az életkori sajátosságoknak megfelelően határozzák meg (az alapfokú nevelés- oktatás első szakasza: 1-4 évfolyam, az alapfokú nevelés- oktatás második szakasza: 5-8. évfolyam). Minden egyes tantárgy esetében az adott korcsoportra jellemzően a kerettanterv meghatározza a célokat és feladatokat, a kötelező közös követelményeket és a továbbhaladás feltételeit.

Az értékelés, mint a tanulói teljesítmény mérése és minősítése, igen hatékony tényező a tanulói személyiségfejlődés, az iskolánkban megfogalmazott nevelési és oktatási célok elérése szempontjából. Az értékelés során a tanulói összteljesítményt vesszük figyelembe, hogy megközelítően hű képet lehessen kapni tudásbeli gyarapodásukról, képességük megfelelő szintű emelkedéséről, illetve arról, hol vannak hiányosságok. Ebből kiindulva igyekszünk tanulóink tanórák alatti és tanórákon kívüli megnyilvánulásait értékelni. A kompetencia-méréseken elért eredményeket minden évben elemezzük, a tapasztalatokat visszacsatoljuk az oktatási folyamatba.

Alapelvek:

- Az általános iskola, fejlesztő intézmény, ezért az értékelésnek és osztályzásnak a tanulók képesség- ill. személyiségfejlesztése érdekében kell állnia.
- Az értékelés és minősítés - az életkori sajátosságok figyelembevételével-egységes tantárgyi követelményrendszer szerint történjen.
- Az értékelés legyen- a tanuló életkori sajátosságait, fejlődését figyelembe véve - világos, egyértelmű, igazságos, objektív, kiszámítható, megbízható, következetes, szakszerű, felelősségteljes és őszöntő.
- Fejlesszük a tanulók kritikai érzékét, (önmagukat is értékeljék) a hibák megkeresésének és javításának igényét, az önellenőrző képesség fejlesztését.

Célunk az, hogy az iskola végzős diákjai a 8. osztály végére:

- az egyéni képességek alapján elvárható legjobb szinten feleljenek meg a követelményeknek, de a tantárgyi követelmények minimum szintjét lehetőleg mindenki teljesítse
- rendelkezzenek olyan bővíthető ismeretekkel, jártasságokkal, képességekkel és készségekkel, amelyek a továbbtanuláshoz szükségesek
- sajátítsák el a kulturált magatartás-és viselkedésformákat.

A számonkérés legyen:

- rendszeres, folyamatos, megfelelően előkészített
- kiszámítható, azonos feltételeket teremtő
- a tantervben meghatározott követelményeket figyelembe vevő
- az életkori sajátosságokat tükröző, személyre szóló
- oktató- nevelő jellegű
- objektív; az eredményeket és a hiányosságokat tükröző, a tanuló személyiségét fejlesztő és jóindulatú.

4. 1. Értékelési rendszer

4.1.1. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái.

A pedagógus a tanulók teljesítményét, előmenetelét, tanórai tevékenységét rendszeresen értékeli.

Az értékelés fő formái:

- **Szóbeli értékelés**, melynek célja a tanulói teljesítmények megerősítése, elismerése illetve a kifogásolható teljesítmény kijavítására való felhívás.
- **Írásbeli értékelés**, amely a visszajelzés írásbeli formája, a tanulók írásbeli munkájához fűzött megjegyzés.
- **Érdemjegy**, amelyet a tanórai és gyakorlati foglalkozásokon végzett szóbeli, írásbeli és gyakorlati tevékenység figyelembevételével kell megállapítani. Az érdemjegyek a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A szóbeli számonkérés értékelésének általános elvei.

Jeles (5) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeknek kifogástalanul tett eleget,

Jó (4) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a kijelölt tananyagban megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tett eleget,

Közepes (3) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tett eleget, szaktanári segítségre (javításra, kiigazításra) többször rászorult,

Elégséges (2) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tett eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, készségekkel rendelkezik,

Elégtelen (1) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeknek szaktanári útbaigazítással sem tud eleget tenni.

Félévente a tanulók teljesítményét tantárgyanként legalább 3 érdemjeggyel indokolt értékelné megfelelő időbeli eloszlással a folyamatos tanulói felkészülés és a reális osztályzatok megállapítása érdekében. A tanulók teljesítményét célszerű írásbeli és szóbeli számonkérés formájában is érdemjeggyel értékelné. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szüleit az ellenőrző könyv útján rendszeresen értesíteni kell.

Osztályzat, amellyel a pedagógus a tanuló teljesítményét félévkor és év végén minősíti.

- Az osztályzatok az érdemjegyekhez hasonlóan a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3) elégséges (2), elégtelen (1).
- A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei alapján kell meghatározni.
- Az év végi osztályzat az egész tanév teljesítményét tükrözze.
- Az osztályzat – jogszabályban meghatározott esetekben – osztályozó –, különbözeti és javítóvizsgán nyújtott teljesítményen is alapulhat.
- A félévi osztályzatokról az ellenőrző könyv útján, az év végi osztályzatokról bizonyítvány kitöltésével kell értesíteni a tanulót és a szülőt. Az ellenőrző könyvbe az osztályzatot számmal, a bizonyítványba és a törzslapra betűvel kell bejegyezni. A testnevelési órák alól állandóan felmentett tanulók esetében az osztályzat rovatban a „fm” rövidítést kell alkalmazni.

4. 2. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben „A továbbhaladás feltételei” c. fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.
- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 4-8. évfolyamon minden tantárgyból legalább az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
- Ha a tanuló a 4-8. tanév végén egy vagy több tantárgyból szerez „elégtelen” osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javító vizsgát tehet.
- Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkája előkészítő jellegűnek minősül, és tanulmányait az első évfolyamon folytatja.
- A 4–8. évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:
  - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozáson való részvétel alól,
  - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse.
  - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott,
  - a tantárgy óráinak 20 %- áról mulasztott.
  - magántanuló volt.
- A 250 óránál többet mulasztott és a magántanulók estében az osztályozóvizsga tárgyai:
  - 1-2. évfolyamon- magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret
  - 3-4. évfolyamon- magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret

- 5-6. évfolyamon- magyar nyelv és irodalom, német, matematika, történelem, természetismeret és állampolgári ismeretek
- 7-8. évfolyamon- magyar nyelv és irodalom, matematika, német, történelem és állampolgári ismeretek, földrajz, biológia, fizika, kémia, informatika

Az osztályozó és a javítóvizsgára vonatkozó szabályok a SZMSZ-ban megtalálhatók.

4. 3. Az értékelés területei

- A teljesítményképes tudás.
- Az iskolai tevékenységek során megnyilvánuló személyiségjegyek, különösen:
  - érdeklődés,
  - kitartás, rendszeresség,
  - kreativitás,
  - kezdeményező képesség,
  - önállóság a feladatvégzésben,
  - felelősségvállalás,
  - együttműködési képesség,
  - empátia,
  - tolerancia,
  - viselkedéskultúra,
  - rendezettség,
  - személyes higiénia,
  - becsületesség, megbízhatóság,
  - állóképesség,
  - környezetkultúra.

4. 4. Az értékelés típusai

Diagnosztikus: a tanár tájékozódását jelenti valamely nagyobb tematikus egység tanításának megkezdése előtt, feltárja az előzetes ismeretek szintjét, helyzetet mér fel, feladatokat határoz meg.

Formatív: a tanulási hibák és nehézségek differenciált feltárása, mely lehetővé teszi a pótlást, javítást. Nem ítélkezik, nem minősít. A folyamatos tanulás és értékelés kölcsönhatása érvényesül.

Szummatív: lezáró, összegző, minősítő értékelés egy-egy nagyobb tematikus egység befejezésekor, félévkor, v. évvégén.

Az értékelés viszonyítási pontjai:

A követelmények minimuma és optimuma (kritériumorientált értékelés.) NAT szerinti minimum

4. 5. Az értékelés módja

- metakommunikatív (folyamatos),
- szóbeli (folyamatos),
- írásos szöveges: 1-3. osztályban, valamint 4. osztály félévéig
- számszerű:
  - érdemjegy (folyamatos ért.),
  - osztályzat (szummatív értékeléskor: témazáró, félévi, tanév végi lezáró, minősítő értékeléskor),
  - pontérték (diagnosztikus ért.),
  - % (diagnosztikus ért.).
- kombinált: számszerű + szöveges. A számszerű értékelést minden esetben szöveges kíséri, legalább szóban.

A tanulóknak javítási lehetőséget biztosítunk.

4. 6. A tanulók értékelésének alapelvei

A megerősítő funkciót szem előtt tartva az értékelés szakszerű, differenciált és személyre szóló legyen.

Ennek kritériumai:

- érvényesség, azt értékeljük, amit megtanítottunk (tantervi követelmények pontos ismerete)
- igazságosság,
- megbízhatóság: objektív értékelés (nem szubjektív, nem relatív (tantervi minimumok és optimumok következetes használata).

A tanár sokféle értékelési módszerrel dolgozzon! A minősítő osztályzathoz legalább 3 érdemjegy szükséges. A témazáró osztályzatok a minősítés megállapításában súlyozottan szerepelnek. A minősítő félévi, tanévvégi osztályzat nem mondhat ellent a naplóba beírt érdemjegyeknek.

4. 7. Az értékelés tárgya:

A tanulók produktumai, megnyilvánulásai:

- tevékenységek; viselkedés, magatartás, emberi kapcsolatok,
- szóbeli produkciók: felelet, beszámoló, kérdésekre adott válaszok,
- írásos produktumok: röpdolgozat, dolgozat, témazáró, teszt, stb.,
- egyéb produkciók, tanulók által készített munkák.

4. 8. Az értékelés dokumentálása:

- osztályozó napló (tanító, tanár),
- ellenőrző (tanító, tanár, osztályfőnök, igazgató, és a napközis nevelő),
- munkafüzet, feladatlap, dolgozat, stb. (tanító, tanár),
- bizonyítvány (osztályfőnök),
- jellemzés (osztályfőnök, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős hatóság kérésére).

A számszerű értékelésben csak az osztályozó naplóba beírtak a hivatalosak, a minősítő osztályzatot csak a naplóba beírt érdemjegyek alapján lehet megállapítani. Az értékelésről a szülőt tájékoztatni köteles minden nevelő.

4. 9. A tanulói értékelés alapelvei:

- személyre szóló legyen
- fejlesztő legyen
- fegyelmező legyen
- folyamatosságot biztosítson
- szóbeli – írásbeli értékelés helyes aránya
- legyen tárgyyszerű

A tanulmányi munka értékelésének fajtái:

- **Szóbeli munka értékelése:** tanítási órákon: felelet, kiselőadás, hozzászólás, óra alatti munka / folyamatos /
- **Írásbeli munka értékelése:** tanév eleji, félévi, év végi felmérések, órakezdő, témazáró, írásos beszámoló, házi feladat
- **Szöveges értékelés írásban**
  - szaktanár, osztályfőnök szükség esetén / pozitív – negatív /
  - dicséretetek – elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe
  - szaktanár dolgozatokra írt véleményei

4. 10. Kiemelkedő teljesítmények elismerése

Jutalmazás alapja:

- kimagasló tanulmányi eredmény
- minden olyan tevékenység, ami az iskola hírnevét öregbíti

Jutalmazás formái:

- szóbeli szaktanári, osztályfőnöki dicséret
- írásbeli szaktanári, osztályfőnöki dicséret
- igazgatói szóbeli dicséret
- igazgatói írásbeli dicséret

4. 11. A tanulói teljesítmények ellenőrzése és értékelése

Alapelvek:

- az ellenőrzés és értékelés a gyerekért történik, segíti a szülő és a pedagógus közös gondolkodását a gyermek fejlődéséről;
- összhangban kell lennie a NAT-tal, pedagógiai programunkkal, a helyi tantervi rendszerrel;
- az értékelés sugalmazza azt az elvárást, amely szerint a gyerek legyen aktív részese a fejlődésnek, vállaljon felelősséget, szerepet saját tanulásában;
- értékelés során figyelembe vesszük az életkori és tantárgyi sajátosságokat, a gyermek önmagához mért fejlődését, képességét, lehetőségeit, hogy reális és méltányos értékelést tudjunk adni;
- rendszeresen és folyamatosan ellenőrizzük, értékelünk;
- törekszünk arra, hogy minél teljesebb kép, sokféle érték derüljön ki a gyerekről;
- a tanulási-tanítási folyamatban megerősítő, korrigáló, fejlesztő hatású legyen értékelésünk;
- a szóveges értékelés legyen személyre szabott, differenciált, árnyalt, hogy a diákok valódi figyelmet, odafordulást, segítőkészséget tapasztalhassanak a pedagógus részéről, értékelésünk legyen előremutató, az elérendő célhoz konkrétan utat mutató;
- az érdemjeggyel való értékelés tükrözze a tanuló valós teljesítményét, tudását, vegye figyelembe a számonkért anyag mennyiségét, súlyát;
- minden értékelésünk legyen egyértelmű, a tanuló és a szülő számára is közérthető, szóveges értékeléseink során törekszünk a pontos, nyelvi, stilisztikai szempontból igényes fogalmazásra;

- értékelésünk során mintát adunk a gyerekeknek az értékelés, kritika, visszajelzés kommunikációjára, alapvetően járulunk hozzá saját önértékelésük, értékrendjük kialakulásához.

Az ellenőrzés és értékelés módjai tanítási órán

Mindennapos ellenőrzés, számonkérés:

- felszerelés, házi feladat ellenőrzése, javítása, esetenkénti értékelése;
- szóbeli vagy írásbeli számonkérés az előző órán feladott tananyagból;
- órai munka értékelése szóban, esetleg érdemjeggyel.

Tanmenetekben tervezett ellenőrzés, számonkérés:

- témazáró dolgozatok írása;
- felmérések írása (iskolai munkatervben tervezett, beütemezett forma).

Egyéb ellenőrzések, számonkérések:

- beszámolók, kiselőadások értékelése;
- önálló órai feladat értékelése;
- tanulói kísérlet értékelése;
- munkadarab értékelése;
- gyakorlati tevékenység értékelése (testnevelés, informatika, technika).

Az ellenőrzés és értékelés követelményei

Az órai számonkérés során:

- törekedjünk a változatosságra, a szóbeli és írásbeli ellenőrzés megfelelő arányára;
- fordítsunk figyelmet a helyes nyelvhasználatra szóbeli és írásbeli szövegalkotást igénylő feladatok adásával;
- a speciális tanulási problémával küzdő tanulók esetében a tanulási képességeket vizsgáló bizottság javaslatának megfelelő számonkérési formák alkalmazására törekszünk.

A témazáró dolgozatok és felmérések:

- írását előre be kell jelenteni a tanulóknak;
- egy napon maximum kettőt lehet egy tanulóval íratni;
- témaköreit az előző órán/órákon köteles a szaktanár összefoglalni és feladattípusait a téma feldolgozása és az összefoglalás során gyakorolni;
- javítása és értékelése 2 héten belül történjen meg;
- a szülői értekezleteken és a fogadóórákon a szülők számára megtekinthetők.

Az egyéb tevékenységek:

- ellenőrzése és értékelése előre bejelentett időben és módon történhet.

A tanulók teljesítményének értékelése a tanév végén:

A tanulók - a tanév rendjében meghatározott időpontban – félévi és év végi értékelést kapnak.

A félévi értékelés az ellenőrző útján tájékoztatja a szülőt és gyermeket az első félévben elért eredményeiről. Ennek célja, hogy a szülő – pedagógus – gyermek az év végéig megtarthassa, vagy megváltoztathassa a tanítás-tanulás módszereit, a gyermek munkához való viszonyát, a szülő segítő, ellenőrző szerepét.

Az év végi értékelés a teljes tanévben nyújtott teljesítményről ad tájékoztatást a bizonyítvány útján.

A félévi és az év végi értékelés kialakításában a következő **alapelveket** vesszük figyelembe:

- a félévi és év végi osztályzatot a tanuló a naplóban és az ellenőrzőben szereplő jegyei alapján adjuk
- a naplóban a szaktanár, az ellenőrzőben a felsős tanuló köteles a jegyeket vezetni
- az osztályfőnök köteles havonta a tanulók ellenőrzőjét ellenőrizni és a szülőket az érdemjegyek valódi összetételéről tájékoztatni
- a félév és a tanév vége előtt egy hónappal köteles az osztályfőnök írásban értesíteni azon tanulók szüleit, akik valamely tárgyból bukásra állnak
- a félévi és a tanév végi értékelés kialakításához elegendő jegy vagy értékelés szükséges: heti 1 órás tantárgy esetén minimum 3 jegy félévente; heti 2 vagy több órás tárgy esetén havi egy osztályzat vagy értékelés szükséges
- az értékelések, érdemjegyek tanéven belüli eloszlása legyen egyenletes
- az érdemjegyek nem egyforma súllyal vesznek részt a félévi, illetve tanév végi értékelés kialakításában:
  - témazárók, felmérések hangsúlyosabbak (döntő érvényű lehet), a naplóba piros színnel kerülnek,
  - órai számonkérések, szóbeli vagy írásbeli feleletek jegyei a naplóba kék színnel kerülnek.

a) **Értékelési formák az óvodában**

- „A gyermek fejlődésének nyomon követése” címmel fejlődési lapot vezetünk. Évente 1-2 alkalommal szöveges értékelést rögzítünk megfigyelés alapján minden óvodásra vonatkozóan.
- Az alapkészségek mérését középső-és nagycsoportban végezzük a DIFER programcsomag alapján.
- Tankötelesek iskolaérettségi vizsgálatát az óvónők végzik a Nevelési Tanácsadó által összeállított módszertani anyag alapján.
- Gyermek elégedettségi vizsgálatot az óvónők végzik interjú segítségével (irányított beszélgetés) Módszertani anyag: Horváth-Rubecz: „Mit szeret és mit nem a gyerek az óvodában, és mit szeretne még csinálni?”

b) **Értékelési formák alsó tagozaton**

A törvényi szabályozás, valamint a nevelőtestület javaslata alapján ***írásbeli szöveges értékelést***

- 1. évfolyamon negyedévente;
- 2.-4. évfolyamon félévkor és év végén adunk tanulóink számára.

Ebben **szöveges minősítéssel** fejezzük ki, hogy a gyermek

- kiválóan,
- jól,
- megfelelően teljesített, illetve
- felzárkóztatásra szorul.

A minősítésnek a tanuló teljesítményére, szorgalmára, magatartására vonatkozóan megállapításokat kell tartalmaznia.

A szöveges értékelés szempontjai

- az adott tanítási szakaszra vonatkozó követelmények
- az érzékszervek állapotának figyelembevétele,
- az egyéni különbségek figyelembevétele,
- a tanulási stratégia, tanulás stílus, motiváció,
- az eszköztudásra vonatkozó minősítés beszéd, olvasás, írás, számolás, helyesírás,
- önellenőrzés,
- fejlesztési javaslatok,
- az osztályon belüli rangsor, a beskatulyázás mellőzése,

- az értékelés alapját szolgáló mérések megbízhatósága, érvényessége (tartalmi, formai),
- az értékelés érthető legyen a szülő, a tanuló számára egyaránt,
- a szülők, gyerekek értékeléssel kapcsolatos megjegyzéseinek figyelembevétele,
- a szülők, a tanulók is nyilváníthassanak véleményt

Az értékelés fajtái és módszerei

Funkciója szerint:

- diagnosztikus: a tanulók induló tudásának feltárása, azért hogy megtudjuk, milyen
- meglévő tudásra építhetünk,
- formatív: egy-egy tanulási szakaszban a tanulók tudásváltozásának figyelemmel kísérése, a tanulási folyamat szabályozása. Ez nem minősít, hanem fejleszt, megerősít és korrigál.
- szummatív: minősítő értékelés, hogyan tett eleget a tanuló a tanulási követelményeknek, mit tud az évfolyamra való belépéshez viszonyítottan.

Az értékelés módszerei:

- szöveges értékelés: szóbeli, írásbeli,
- százalékos értékelés,
- megerősítő (piros pont, csillag, dicséret, jutalom),
- feddés (fekete pont, negatív nyilatkozat, büntetés)

A szöveges értékelés módja, formája

- Szóbeli szöveges értékelés, százalékos értékelés, megerősítés és feddés a tanév folyamán folyamatosan történik. Felelőse: az adott tantárgyat tanító nevelő.
- Írásbeli szöveges értékelést negyedévenként végzünk
  - 1. negyedév: november
  - 2. negyedév: 1. félév vége
  - 3. negyedév: április
  - 4. negyedév: a tanév vége

Az írásbeli szöveges értékelést az ellenőrzőbe és a naplóba való bejegyzéssel történik. Felelőse: az adott tantárgyat tanító nevelő. A novemberi és az áprilisi értékelés alapja a tanuló haladása, fejlődése, míg a félévi, és az év végi a követelményeknek való megfelelés. 1-4 osztály félévéig szöveges értékelést végzünk, évfolyamismétlésre ezen évfolyamokon csakis a szülő kérésére, illetve ha a tanuló mulasztása meghaladja a törvényben előírt óraszámot

Szöbéli szöveges értékelést a szülők számára minden évfolyamon tanévenként három alkalommal kívánunk adni előre meghatározott időpontban (szülői értekezlet), illetve fogadóórákon, nyílt napokon (félévente 1-1 alkalommal) – előzetes egyeztetéssel.

Élni kívánunk azzal a törvény adta lehetőséggel, hogy továbbra is használjuk az *érdemjegyekkel* (1-5) történő értékelést is 2. osztálytól, mellyel a tanulók napi teljesítményét értékeljük tanév közben, valamint 4. évfolyamon félévkor és év végén.

1.-3. évfolyamon a tanulók írásbeli szöveges minősítését az oktatási miniszter által engedélyezett bizonyítvány borítólapjának tárolójában helyezzük el. A pótlap kiállítását a kiállító köteles a bizonyítvány pótlap-jegyzékében igazolni.

Az 1.-3. évfolyamokról kiállított bizonyítványok „Záradék” rovatába jegyezzük be a tanuló továbbhaladását segítő nevelőtestületi döntéseket, szülői kéréseket, a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos egyéb megjegyzéseket.

c) Értékelési formák felső tagozaton

Minden tárgyból érdemjeggyel értékelünk az ellenőrzőben, naplóban, bizonyítványban és anyakönyvben egyaránt.

Érdemjegyek:

- elégtelen (1),
- elégséges (2),
- közepes (3),
- jó (4),
- jeles (5).

A tanév végén szaktárgyi és nevelőtestületi dicséretet adhatunk.

A tanulók ellenőrzése és értékelése tanítási órán kívül

- A tanulók tanítási órán kívüli iskolai tevékenységét az adott tevékenységet vezető pedagógus ellenőrzi, és az értékelés helyet kap a tanuló magatartás és szorgalom osztályzatában.
- A vizsgával, felméréssel záródó tanfolyamokon való értékelés külön oklevélben jut el a tanulókhöz és a szülőkhöz.

Az írásbeli beszámoltatás korlátai

- Egy tanítási napon két témazárónál többet nem írathatunk.

- Röpdolgozatot egyéni mérlegelés szerint, de lehetőleg ne minden órán – a szóbeli számonkérés módszerét is alkalmazva - használjuk.

Sajátos nevelési igényű tanulók értékelése:

A sajátos nevelési igényű tanulóknak integrált ellátása folyik speciális tanterv alapján, így az ellenőrzési, értékelési, ill. minősítési eljárás megegyezik az előzőekben leírtakkal.

Amennyiben a szakértői vélemény az alábbi megállapításokat teszi:

- **szóbeli számonkérés előtérbe helyezése:** ez esetben a szaktanár az írásbeli beszámoltatás helyett a szóbeli számonkérést alkalmazza valamennyi írásban történő (írásbeli felelet, témazáró dolgozat) számonkérés helyett;
- **tantárgyrészek értékelése alóli mentesítés:** az adott tantárgyon belül az érintett tantárgyrész nem kerül minősítésre;
- **tantárgy minősítése alóli mentesítés:** a tanulót évközben érdemjeggyel értékeli a nevelő, de sem félévkor, sem év végén nem minősíti osztályzattal.
- A tantárgyi minősítés alól mentesített tanuló esetében szöveges értékelés tartalmazza, hogy a szakvéleményben javasolt fejlesztés hogyan valósult meg.

4. 12. A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei

Tanulóink magatartását, szorgalmát személyiségi jegyeik, lehetőségeik figyelembevételével értékeljük. Értékeléskor figyelembe vesszük magatartásuk, szorgalmuk alakulását, pozitív vagy negatív változásait.

A tanuló magatartást és szorgalmát havonta értékeljük az adott osztályban tanító valamennyi nevelő részvételével. Figyelembe vesszük a tanuló fejlődésében bekövetkezett változásokat. A félévi és az év végi magatartás-és szorgalomjegyek megállapítása az eddig kapott jegyek összegzése.

Magatartás:

Példás (5)

- A tanuló a vele szemben támasztott nevelési követelményeknek maradéktalanul megfelel (udvarias, megfelelő hangnemet talál társaival, nevelőivel). A házirendet betartja.
- Ügyel környezete rendjére, tisztaságára, szándékosan kárt nem okoz.

- Kötelességei teljesítésében társainak példát mutat.
- Szívesen önként vállal feladatokat.
- Kerüli a durvaságot, fegyelmi büntetése nincs.

Jó (4)

- A tanuló a nevelési követelményeknek általában megfelel
- Feladatait becsülettel elvégzi, de a közösségért munkát nem vállal, nem kezdeményez
- A házirendet betartja
- Ügyel környezetére, a durvaságot kerüli
- Fegyelmi büntetése nincs

Változó (3)

- Gyakran vét a házirend ellen, játékban, szabadidőben durva.
- A viselkedési szabályokat csak fegyelmezással tartja be, társaival szemben közömbös.
- Sérelmeit önbíráskodással torolja meg.
- Iskolai és otthoni munkáiban csak időnként tanúsít igyekezet. Kötelességeit csak ismételt figyelmeztetésre teljesíti.
- Jegyei változatosak, szétszórt.

Rossz (2)

- A követelmények teljesítésében hanyag
- Fegyelmi büntetése van.
- Nem tudja és nem is akarja betartani az iskola házirendjét.
- Munkaerkölcse rossz, romboló hatású.
- Az órákat szándékosan zavarja közbeszólásaival, viselkedésével másokat megbotránkoztat.
- Nevelőivel szemben tiszteltlen, udvariatlan, társaival durva. Szereti, ha társai félnek tőle. Beszéde trágár.

Szorgalom

Példás (5)

- Tanulmányi kötelezettségeit rendszeres, pontosan, megbízhatóan teljesíti.
- Teljesítményei képességeivel összhangban vannak.
- A tanítási órákra rendszeresen, jól felkészül, azokon aktívan közreműködik.

- Munkafegyelme példamutató, házi feladatait elkészíti

Jó (4)

- Tanulmányi munkája egyenletes, kötelezettségeinek eleget tesz.
- Képességeihez mértén többre volna képes
- Tanórákra felkészül, azokon aktívan részt vesz, de irányítást igényel.
- Munkafegyelme jó, felszerelése általában hiánytalan.
- Házi feladatait rendszeres elvégzi.
- Tanulmányi eredményét megtartja.

Változó (3)

- Iskolai és otthoni munkáiban csak időnként tanúsít igyekezetet, kötelességeit néha teljesíti.
- Jegyei változatosak, szétszórt
- Munkavégzése ingadozó- néha hanyag, máskor jó.
- Gyakran dolgozik képességei alatt.
- Munkájának esztétikája gyakran igénytelen.
- Felszerelése hiányos, rendszeres figyelmeztetést igényel.

Hanyag (2)

- Képességeihez mértén csak vonakodva és keveset tesz önmaga előrehaladása érdekében
- Kötelességeit gyakran elmulasztja
- Rendszeres elutasítás, közömbösség jellemzi minden iskolai tevékenységében
- Munkavégzésében megbízhatatlan, pontatlan, figyelmetlen.
- Munkái hanyagságról árulkodnak, felszerelése hiányos.

5. Házi feladatok adásának elvei és korlátai

A házi feladat a tanítási órán elsajátított ismeretek, készségek gyakorlását, bevésését, alkalmazását szolgálja. Lehetőséget ad a tanulónak az egyéni tanulási stílus és az egyéni munkatempó kialakítására. A körültekintően megválasztott házi feladat segítségével a tanuló fokozatosan válik az ismeretszerzésben és alkalmazásban önállóvá és eredményessé. Az egyéni tanulási stíluson túl kialakítja az önellenőrzés és önértékelés képességét. Rendszeres végeztetése és folyamatos, következetes ellenőrzése a tanuló munkafegyelmét javítja, egyúttal sikerélményhez is juttatja.

Szóbeli és írásbeli házi feladatok adásának elvei:

- Kapcsolódjon az aktuális tananyaghoz.
- Egyértelmű, önállóan megoldható legyen.
- A feladatok nehézsége feleljen meg a tanulók képességeinek.
- A szóbeli és írásbeli feladatok aránya megfelelő legyen.
- A tanulók kapjanak visszajelzést az otthoni (napközis) munkájukról.(dicséret, elmarasztalás)
- A szaktanárok az általuk tanított tantárgy hatékony tanulási módszerének bemutatásával, rendszeres gyakoroltatásával segítsék a tanulók otthoni felkészülését.
- Alkalmazzuk egyre gyakrabban a differenciált házi feladatot.
- A megtanulandó szabályok, meghatározások, versek, szépirodalmi szövegrészek megtanulására adjunk elegendő időt.
- Házi feladat lehet a tananyaghoz kapcsolódó gyűjtőmunka, kiselőadásra való felkészülés is.
- Lehetőség szerint adjunk kreativitást igénylő, készségeket fejlesztő, az ismeretszerzés más módjait is igénylő feladatokat (könyvtári gyűjtőmunka, internet stb.).

Korlátok:

- Az írásbeli házi feladat nem osztályozható. (Kivétel: felső tagozaton irodalomból a házi fogalmazás)
- Hétfőre és tanítási szünet idejére külön házi feladat nem adható.
- Alsó tagozaton napi 1-1,5 óránál, felső tagozaton napi 2-2,5 óránál több időt ne vegyen igénybe.
- Ne jelentsen többletterhet a szülőknek.

6. A különleges bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozás

6.1. A sajátos nevelési igényű és tanulási nehézséggel küzdő tanulók személyiségfejlesztésének elvei, eljárásai, céljai, feladatai

A sajátos nevelési igényű tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva a következő **elvek** érvényesülnek:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavok, keretek megjelölése
- sajátos, a fogyatékoságnak megfelelő tartalmak, követelmények támasztása és teljesítése

- az alapító okiratban rögzített sajátos nevelési igényű tanulók oktatását és nevelését a 2/2005. (III.1.) OM rendelet „ A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai irányelve” szerint végezzük. (Az irányelveket az VI. számú melléklet tartalmazza)
- az iskola segítő megkülönböztetéssel, differenciáltan, egyénileg is segíti ezeket a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz viszonyított fejlődésüket értékelve.

Eljárásaink:

- az okok feltárása (osztályfőnök, nevelők, ifjúságvédelmi felelős)
- a családi körülmények vizsgálata (családlátogatás, beszélgetés)
- kiegészítő vizsgálatok kérése (szakszolgálatok)
- a pedagógiai munka felülvizsgálata (követelmények, tanítási eljárások)
- külső körülmény esetén a hátráltató tényezők felszámolására törekvés, ill. annak enyhítésére szolgáló intézkedések.
- intézményen belüli okok esetén a szükséges pedagógiai eljárások meghatározása.(motiváció, tananyag, tanulási szokások)

Pedagógiai célok:

- Sérülés-specifikus eljárások alkalmazásával fejleszteni a tanulók társas kapcsolatát, a helyes magatartási és viselkedési szokások elsajátítását, a szabálytudat erősítését.
- Az egyéni szükségletek mentén építkezve az énkép, az önértékelés alakítása, az érzelmi egyensúly, a jó iránti fogékonyság megteremtése.
- A konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével fejleszteni a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a testápolás, az egészséges táplálkozás, a ruházat tisztán tartásának folyamatait.

Feladatok:

- A terápiás eljárások alkalmazásával erősíteni az önismeretet, önfogadást, önfejlesztést.
- A tanulót eljuttatni a képességeinek megfelelő magasabb iskolafokba való bejutáshoz.
- Integráció.
- A tanulót megillető tanulási kedvezmények számontartása, alkalmazása, maximális figyelembe vétele az oktató-nevelő munkában.

6. 2. Felzárkóztatást segítő program

- A pedagógiai folyamatba iktatott elemző tevékenységek, melyek a pedagógiai munka tudatos, egyénre szabott tervezését segítik.
- Tanulási probléma esetén pontos diagnózis megállapítása. (Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság)
- A szakértői véleményben foglaltaknak megfelelően: Differenciált foglalkoztatás tanórán és napközi otthonban, felzárkóztatást segítő foglalkozások, fejlesztő foglalkozások.

Sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozás:

- 1. osztályos gyermekek diagnosztizáló mérése. Az alapkészségek fejlettségi szintje és a nevelő tapasztalatai alapján kérjük a szakszolgálatok vizsgálatát.
- A nevelési tanácsadó ill. a szakértői bizottság szakvéleménye alapján fejlesztő foglalkozásokat szervezünk, és/vagy kérjük a gyógypedagógiai megsegítést.
- A tanulási zavarral küzdő tanulók ellátását utazó gyógypedagógus végzi, egyedül vagy fejlesztő pedagógiai asszisztenciával.
- A mozgás-, és érzékszervi fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos tanulók foglalkoztatása integráltan történik, utazó gyógypedagógusok speciális segítségével.
- Magatartászavaros gyermek esetén a nevelési tanácsadó pszichológusa, ill. a szakértői bizottság által az iskolai egyéni bánásmódra vonatkozó javaslatok minden nevelőnek irányadók.

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen, különleges. Minden gyermeknek egyéni szükségletei, igényei, lehetőségei vannak. Minden nevelő feladata, hogy ezek figyelembe vételével tervezze, szervezze órai feladatait, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekek tekintetében.

6.3. Képességkibontakoztató és integrációs felkészítés

A programot a III. számú Melléklet tartalmazza.

Nevelési cél:

- Házirendben megfogalmazottak tudatos gyakoroltatása
- Napirend, szokásrend kialakítása (pl. iskolába érkezés időpontja, stb.)
- Kulturált étkezési szokások elsajátítása
- Közösséghez való alkalmazkodás normáinak elfogadása

- Beszédkultúra, szókincs, beszédhangnem, kifejezőmód fejlesztése
- Tárgyi környezetük védelme, óvása
- Használati tárgyaik, ruházatuk, tanszereik megbecsülése
- Személyiségük fejlesztése (kitartás, akaraterő, stb. erősítése)
- Társaik munkájának, alkotásainak megbecsülése
- Egészségügyi ismeretek (WC használat, tisztálkodás, stb.) elsajátítása

Oktatási cél:

- Matematikai alapkészségek
- Helyesírás javítása
- Áttekinthető füzetvezetés, külalak
- Szövegértés
- Olvasási technika fejlesztése
- Beszédképesség fejlesztése
- Helyes tanulási szokások kialakítása
- Írás eszközszintű használata

Célok megvalósulásának lehetőségei

- Tanítási órán differenciálással
- Házi feladatok differenciálása
- Felzárkóztatás
- Tehetséggondozás, versenyre készítés
- Foglalkozások (angol, kézilabda és fociedzés)
- Művészeti körök (kézműves, tánc, dráma, furulya)
- Egyéni megbízatás vállalása (hetesi munka, felelősi feladat)
- Napközi
- Erdei iskola, nyári tábor – (anyagi lehetőségek függvényében, önköltséges alapon)
- Színházlátogatás, kirándulások (önköltséges alapon)
- Rendhagyó órák
- Író- olvasó találkozók
- Uszoda (anyagi hozzájárulással)
- Környezetvédelmi tevékenységek (osztálytakarítás, udvarrendezés)
- Gyógypedagógiai fejlesztés
- Tanulási képességek fejlesztése

A program bevezetésének elvárható eredményei

A program bevezetésekor megfeleltünk a jogszabályi előírásoknak. A multikulturális tartalmak helyi tantervbe építésével és a meglévő szakembergárda további célirányos képzésével alkalmassá válunk a tanulók fogadására. A szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás, párbeszéd, és a nevelők minden területen való együttműködése teheti eredményessé az integrációs fejlesztést.

Terveink szerint hosszútávon:

- nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma
- mérséklődnek a hiányzások
- az érintett tanulók közül többen jutnak el érettségit adó intézménybe
- az országos kompetenciamérések eredményei javulnak.

7. A tanulók fizikai állapotának mérése

Iskolánkban évente két alkalommal, ősszel és tavasszal mérjük fel tanulóink fizikai állapotát. Ennek alapján térképezzük fel az egyes készségek területén mutatkozó hiányosságokat. A felmérést az Oktatási Minisztérium Dr F. Mérey Ildikó által összeállított Hungarofit tesztje alapján végezzük.

A tanulók fizikai állapotának felméréséhez használt teszt-együttes megfelel az alábbi kritériumoknak:

- Végzése semmilyen egészségkárosító hatást nem válthat ki
- Megfelel a tudományos előírásoknak
- Elsősorban az egészségben meghatározó szerepet játszó összetevőket méri
- Egyszerűen végrehajtható, minimális eszközt igényel
- A vizsgálatokat életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést
- A könnyített- és a gyógytestnevelésre utalt tanulók általános izomerejének minősítése csak – szakorvosi véleményezés alapján – az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhető el

A mérések általános szempontjai:

- A tanulók valamennyi tesztet tornafelszerelésben hajtják végre
- Valamennyi tesztet jól szellőző tornateremben illetve szabadtéren végeztetjük el
- A tesztek között a tanulók pihenhettek.

- A tesztek előre nem próbálhatják ki a tanulók
- A tesztre vonatkozó pontos utasítások ismertetése után ösztönözzük tanulóinkat a tesztek pontos, gyors, egyenletes végrehajtására
- Minden motorikus próba elvégzését általános és speciális bemelegítés előzze meg.

<i>Vizsgált tényező</i>	<i>A teszt leírása</i>	<i>Értékelés (pontozás)</i>
Vállöv és karizmok erő-állóképességének mérése	Fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás folyamatosan	Elvégzett szabályos fekvőtámaszok száma
Hátizmok- és törzsizmok erő-állóképességének mérése	Hasonfekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan	Elvégzett szabályos törzsemelések száma
Hasizmok erő-állóképességének mérése	Hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés folyamatosan	Elvégzett szabályos felülések száma
Az alsó végtag dinamikus erejének mérése	Helyből távolugrás	Két kísérletből a jobb eredmény számít cm-ben
Cooper teszt Általános fizikai teherbíró képesség	12 perc folyamatos futás	Elért eredmény m-ben

8. A szakrendszerű és a nem szakrendszerű oktatás

Az alapfokú nevelés-oktatás szakaszai	Kötelező óraszámok	A nem szakrendszerű oktatás aránya a kötelező tanórai foglalkozásokon belül	A szakrendszerű oktatás aránya a kötelező tanórai foglalkozásokon belül
1-2 évfolyam Bevezető szakasz	20	100%	-
3-4 évfolyam Kezdő szakasz	20- 22,5	100%	-
5-6 évfolyam Alapozó szakasz	22,5	5 óra	17,5 óra

A nem szakrendszerű oktatás célja

- Azoknak a kompetenciáknak fejlesztése, amelyek birtoklása biztosítja a változó világban a gyors és hatékony alkalmazkodást.
- Az oktató-nevelő munkánkban a hangsúlyt nem az ismeretátadásra, hanem azon képességek fejlesztésére helyezzük, amelyekkel az önálló ismeretszerzés, az önálló tanulás megvalósulhat.
- Az alapkészségek fejlesztése minden tantárgyban megvalósul.
- Minden gyereknek a neki megfelelő egyéni képességfejlesztés megvalósítása.

A nem szakrendszerű oktatás megszervezése intézményünkben

- A nem szakrendszerű oktatás szervezeti kerete a hagyományos tanóra. A bevezetés évében a 2008/2009-es tanévben az 5. osztályban a kötelező órák keretében heti 5 órában: a magyar nyelv és irodalom 2 óra, matematika 2 óra, német 1 óra.
- Minden évben a tanulócsoport képességei, létszáma, a személyi és a tárgyi feltételek alapján a nevelőtestület határozza meg, hogy mely tantárgyak (magyar nyelv és irodalom, matematika, német, természetismeret, ének-zene, rajz, testnevelés és sport) keretében és milyen óraszámokban folyik a nem szakrendszerű oktatás az 5. és a 6. évfolyamon.
- A nem szakrendszerű órákon differenciált fejlesztéssel, kooperatív csoportmunkával kell a munkát megszervezni.
- A nem szakrendszerű oktatás tananyagtartalmát a tantárgyak helyi tanterve, az órákra lebontott tananyagot pedig a tanmenetek tartalmazzák.
- A tanulók teljesítményét a nevelők értékelik és a szakrendszerű tantárgyakba beszámítják. A magasabb évfolyamba lépés feltétele a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretek elsajátítása.